

VOLUME 2

SECTION 2

OPŠTI USLOVI ZA UGOVORE O RADOVIMA KOJE FINANSIRA BUDŽET EVROPSKE UNIJE ILI EVROPSKI FOND ZA RAZVOJ (EDF) /

GENERAL CONDITIONS FOR WORKS CONTRACTS FINANCED BY THE EUROPEAN UNION BUDGET OR THE EUROPEAN DEVELOPMENT FUND (EDF)

SADRŽAJ / CONTENTS

PRELIMINARNE ODREDBE / PRELIMINARY PROVISIONS	3
Član / Article 1 - Definicije / Definitions	3
Član / Article 2 - Jezik ugovora / Language of the contract	3
Član / Article 3 - Redosled prvenstva ugovorne dokumentacije / Order of precedence of contract documents	3
Član / Article 4 - Komunikacije / Communications	3
Član / Article 5 - Nadzor i predstavnik Nadzora/ Supervisor and Supervisor's representative	4
Član / Article 6 - Dodjeljivanje / Assignment	4
Član / Article 7 - Podugovaranje / Subcontracting	5
OBAVEZE UGOVORNOG TIJELA / OBLIGATIONS OF THE CONTRACTING AUTHORITY	6
Član / Article 8 - Snabdijevanje dokumentima / Supply of documents	6
Član / Article 9 - Pristup sajtu / Access to site	6
Član / Article 10 - Pomoć oko lokalnih propisa / Assistance with local regulations.....	7
Član / Article 11 - Odložene isplate osoblju Izvođača radova / Delayed payments to the Contractor's staff	7
OBAVEZE IZVOĐAČA / OBLIGATIONS OF THE CONTRACTOR.....	8
Član / Article 12 - Opšte obaveze / General obligations	8
Član / Article 13 - Nadzor nad radovima / Superintendence of the works.....	11
Član / Article 14 - Osoblje / Staff.....	11
Član / Article 15 - Garancija za dobro izvršenje / Performance guarantee.....	12
Član / Article 16 - Obaveze, osiguranje i aranžmani / Liabilities, Insurance and Security arrangements	13
Član / Article 17 - Program realizacije zadataka / Programme of implementation of tasks	16
Član / Article 18 - Detaljna analiza cijena / Detailed breakdown of prices.....	17
Član / Article 19 - Crteži i studije izvođenja izvođača/Contractor's drawings and execution studies	17
Član / Article 20 - Dovoljnost tenderskih cijena / Sufficiency of tender prices	19
Član / Article 21 - Izuzetni rizici / Exceptional risks	19
Član / Article 22 - Bezbjednost na lokacijama / Safety on sites.....	20
Član / Article 23 - Zaštita susjednih svojstava / Safeguarding adjacent properties	20
Član / Article 24 - Ometanje saobraćaja / Interference with traffic	21
Član / Article 25 - Kablovi i vodovi / Cables and conduits	21
Član / Article 26 - Podešavanje / Setting-out	22
Član / Article 27 - Srušeni materijali / Demolished materials	22
Član / Article 28 - Otkrića / Discoveries	22
Član / Article 29 - Privremeni radovi / Temporary works	23
Član / Article 30 - Studije tla / Soil studies	23
Član / Article 31 - Preklapanje ugovora / Overlapping contracts	23

Član / Article 32 - <i>Patenti i licence</i> / Patents and licenses	24
REALIZACIJA ZADATAKA I KAŠNJENJA / IMPLEMENTATION OF THE TASKS AND DELAYS	25
Član / Article 33 - <i>Nalozi za početak</i> / Commencement orders	25
Član / Article 34 - <i>Period realizacije zadataka</i> / Period of implementation of tasks	25
Član / Article 35 - <i>Produženje perioda primjene zadataka</i> / Extension of the period of implementation of tasks.....	25
Član / Article 36 - <i>Kašnjenja u sprovođenju zadataka</i> / Delays in implementation of the tasks	26
Član / Article 37 - <i>Amandmani, Dopune</i> / Amendments.....	26
Član / Article 38 - <i>Suspenzija</i> / Suspension.....	28
MATERIJALI I OBRADA / MATERIALS AND WORKMANSHIP	30
Član / Article 39 - <i>Registar rada</i> / Work register.....	30
Član / Article 40 - <i>Porijeklo i kvalitet radova i materijala</i> / Origin and quality of works and materials	30
Član / Article 41 - <i>Inspekcija i ispitivanje</i> / Inspection and testing	31
Član / Article 42 - <i>Odbijanje</i> / Rejection.....	32
Član / Article 43 - <i>Vlasništvo nad biljkama i materijalima</i> / Ownership of plant and materials	33
PLAĆANJA / PAYMENTS	34
Član / Article 44 - <i>Opšti principi</i> / General principles.....	34
Član / Article 45 - <i>Privremeni ugovori o cijenama</i> / Provisional price contracts.....	35
Član / Article 46 - <i>Predfinansiranje</i> / Pre-financing	36
Član / Article 47 - <i>Zadržavanje novca</i> / Retention monies.....	37
Član / Article 48 - <i>Revizija cijena</i> / Revision of prices	37
Član / Article 49 - <i>Mjerenje</i> / Measurement	38
Član / Article 50 - <i>Privremene isplate</i> / Interim payments	39
Član / Article 51 - <i>Završni obračun</i> / Final statement of account.....	40
Član / Article 52 - <i>Direktna plaćanja podizvođačima</i> / Direct payments to sub-contractors.....	41
Član / Article 53 - <i>Odloženo plaćanje</i> / Delayed payments.....	42
Član / Article 54 - <i>Isplate trećim licima</i> / Payments to third parties	42
Član / Article 55 - <i>Zahtjevi za doplatu</i> / Claims for additional payment.....	43
Član / Article 56 - <i>Krajnji datum</i> / End date.....	43
PRIHVATANJE I NEDOSTAJE ODGOVORNOST / ACCEPTANCE AND DEFECTS LIABILITY.....	43
Član / Article 57 - <i>Opšti principi</i> / General principles.....	43
Član / Article 58 - <i>Testovi po završetku</i> / Tests on completion	44
Član / Article 59 - <i>Djelimično prihvatanje</i> / Partial acceptance	44
Član / Article 60 - <i>Privremeno prihvatanje</i> / Provisional acceptance.....	45
Član / Article 61 - <i>Odgovornost za nedostatke</i> / Defects liability	45
Član / Article 62 - <i>Konačno prihvatanje</i> / Final acceptance	46
KRŠENJE UGOVORA I RASKID / BREACH OF CONTRACT AND TERMINATION.....	47
Član / Article 63 - <i>Raskid ugovora</i> / Breach of contract	47
Član / Article 64 - <i>Raskid od strane Ugovornog tijela</i> / Termination by the Contracting Authority	48
Član / Article 65 - <i>Raskid od strane Izvođača radova</i> / Termination by the Contractor.....	50
Član / Article 66 - <i>Viša sila</i> / Force majeure.....	51
Član / Article 67 - <i>Smrt</i> / Decease	52
RJEŠAVANJE SPOROVA I PRIMJENJIVO PRAVO / SETTLEMENT OF DISPUTES AND APPLICABLE LAW	52

Član / Article 68 - <i>Rješavanje sporova</i> / Settlement of disputes	52
Član / Article 69 - <i>Važeći zakon</i> / Applicable Law	53
ZAVRŠNE ODREDBE / FINAL PROVISIONS	53
Član / Article 70 - <i>Administrativne sankcije</i> / Administrative sanctions	53
Član / Article 71 - <i>Verifikacije, provjere i revizije od strane tijela Evropske unije</i> / Verifications, checks and audits by European Union bodies	54
Član / Article 72 - <i>Zaštita podataka</i> / Data protection	55

PRELIMINARNE ODREDBE / PRELIMINARY PROVISIONS

Član /Article 1 - Definicije / Definitions

- 1.1. *Definicije pojmova korišćenih u ovim opštim uslovima date su u „Rječniku termina“, aneksu A1a praktičnog vodiča, koji čini sastavni dio ovog ugovora.* / The definitions of the terms used throughout this general conditions are laid down in the ‘Glossary of terms’, annex A1a to the practical guide, which forms an integral part of this contract.
- 1.2. *Naslovi i napomene u ovim opštim uslovima neće se uzimati kao njihov dio niti uzimati u obzir prilikom tumačenja ugovora.* / The headings and titles in these general conditions shall not be taken as part thereof or be taken into consideration in the interpretation of the contract.
- 1.3. *Tamo gdje kontekst to dozvoljava, smatra se da riječi u jednini uključuju množinu i obrnuto, a riječi u muškom rodu uključuju ženski rod i obrnuto.* / Where the context so permits, words in the singular shall be deemed to include the plural and vice versa, and words in the masculine shall be deemed to include the feminine and vice versa.
- 1.4. *Riječi koje označavaju osobe ili zainteresovane strane unutar kompanije i kompanije i bilo koju organizaciju koja ima pravnu sposobnost.* / Words designating persons or parties shall include firms and companies and any organisation having legal capacity.

Član 2 / Article 2 - Jezik ugovora / Language of the contract

- 2.1. *Jezik ugovora i svih komunikacija između Izvođača radova, naručioca i Nadzora ili njihovih predstavnika biće kako je navedeno u posebnim uslovima.* / The language of the contract and of all communications between the contractor, contracting authority and supervisor or their representatives shall be as stated in the special conditions.

Član 3 / Article 3 - Redosled prvenstva ugovorne dokumentacije / Order of precedence of contract documents

- 3.1. *Redosled prioriteta dokumentacije o ugovoru biće onakav kako je naveden u ugovoru.* / The order of precedence of the contract documents shall be as stated in the contract.

Član 4 / Article 4 - Komunikacije / Communications

- 4.1. *U bilo kojoj pisanoj komunikaciji između naručioca i / ili Nadzora, s jedne strane, i Izvođača radova, s druge strane, navodi se naslov ugovora i identifikacioni broj i šalje se poštom, telegramom, teleksom, telefaksom, e-poštom ili lična dostava, na odgovarajuće adrese koje su te stranke odredile u tu svrhu u posebnim uslovima.* / Any written communications between the contracting authority and/or the supervisor on the one hand, and the contractor on the other hand, shall state the contract title and identification number and shall be sent by post, cable, telex, facsimile transmission, e- mail or personal delivery, to the appropriate addresses designated by those parties for that purpose in the special conditions.

- 4.2. *Ako pošiljalac zahtijeva dokaz o prijemu, on će takav zahtjev navesti u svojoj komunikaciji i zahtijevaće takav dokaz o prijemu kad god postoji rok za prijem poruke. U svakom slučaju, pošiljalac će preduzeti sve potrebne mjere kako bi obezbijedio blagovremeni prijem svoje komunikacije.* / If the sender requires evidence of receipt, it shall state such requirement in its communication and shall demand such evidence of receipt whenever there is a deadline for the receipt of the communication. In any event, the sender shall take all the necessary measures to ensure timely receipt of its communication.
- 4.3. *Gde god je ugovorom predviđeno davanje ili izdavanje bilo kog obavještenja, saglasnosti, odobrenja, potvrde ili odluke, osim ako nije drugačije naznačeno, takvo obavještenje, saglasnost, odobrenje, potvrda ili odluka moraju biti u pismenoj formi i riječi „obavijestiti“, „saglasnost“, „potvrditi“, „odobriti“ ili „odlučiti“ tumačiće se u skladu s tim. Svaka takva saglasnost, odobrenje, potvrda ili odluka neće se nerazumno uskratiti ili odložiti.* / Wherever the contract provides for the giving or issue of any notice, consent, approval, certificate or decision, unless otherwise specified such notice, consent, approval, certificate or decision shall be in writing and the words ‘notify’, ‘consent’, ‘certify’, ‘approve’ or ‘decide’ shall be construed accordingly. Any such consent, approval, certificate or decision shall not unreasonably be withheld or delayed.

Član 5 / Article 5 - Nadzor i predstavnik Nadzora / Supervisor and supervisor's representative

- 5.1. *Nadzornik će izvršavati dužnosti navedene u ugovoru. Osim ako je izričito navedeno u ugovoru, nadzornik neće imati ovlašćenje da oslobodi Izvođača radova bilo koje od njegovih obaveza prema ugovoru.* / The supervisor shall carry out the duties specified in the contract. Except as expressly stated in the contract, the supervisor shall not have authority to relieve the contractor of any of its obligations under the contract.
- 5.2. *Nadzorni organ može, povremeno, zadržavajući krajnju odgovornost, delegirati predstavniku Nadzora bilo koje dužnosti i ovlašćenja dodijeljena Nadzoru i on može u bilo kom trenutku opozvati takvo delegiranje ili zamijeniti predstavnika. Svako takvo delegiranje, opoziv ili zamjena mora biti u pisanom obliku i neće stupiti na snagu dok se njegova kopija ne dostavi Izvođaču radova. Administrativni nalog kojim se utvrđuju dužnosti, ovlašćenja i identitet predstavnika Nadzora izdaje nadzornik u trenutku izdavanja naloga za započinjanje. Uloga predstavnika Nadzora biće nadgledanje i inspekcija radova i testiranje i ispitivanje upotrebljenih materijala i kvaliteta izrade. Predstavnik Nadzora ni pod kojim okolnostima neće biti ovlašćen da oslobodi Izvođača radova njegovih obaveza po ugovoru ili - osim ako su izričita uputstva u tom smislu data dalje u ugovoru - naredi radove koji rezultiraju produženjem perioda primjene zadataka ili dodatne troškove koje će platiti naručilac ili uvesti varijante u vrsti ili obimu radova.* / The supervisor may, from time to time, while retaining ultimate responsibility, delegate to the supervisor's representative any of the duties and authority vested in the supervisor and he may at any time revoke such delegation or replace the representative. Any such delegation, revocation or replacement shall be in writing and shall not take effect until a copy thereof has been delivered to the contractor. The administrative order which determines the duties, authority and identity of the supervisor's representative shall be issued by the supervisor at the moment of the commencement order. The role of the supervisor's representative shall be to supervise and inspect works and to test and examine the materials employed and the quality of workmanship. Under no circumstances will the supervisor's representative be empowered to relieve the contractor of its obligations under the contract or – save where express instructions to that effect are given below or in the contract – order works resulting in an extension of the period of implementation of tasks or additional costs to be

paid by the contracting authority or introduce variants in the nature or scale of the works.

5.3. *Svaka komunikacija koju predstavnik Nadzora da Izvođaču radova u skladu sa uslovima takvog delegiranja imaće isti efekat kao da ju je dao Nadzor, pod uslovom da:* / Any communication given by the supervisor's representative to the contractor in accordance with the terms of such delegation shall have the same effect as though it had been given by the supervisor, provided that:

- a) *Bilo koji propust predstavnika Nadzora da ne odobri bilo koji rad, materijale ili postrojenja neće prejudicirati ovlašćenja Nadzora da ne odobri takav rad, materijale ili postrojenja i da daje uputstva potrebna za njihovo ispravljanje;* / any failure on the part of the supervisor's representative to disapprove any work, materials or plant shall not prejudice the authority of the supervisor to disapprove such work, materials or plant and to give the instructions necessary for the rectification thereof;
- b) *nadzornik može slobodno preinačiti ili promijeniti sadržaj takve komunikacije.* / the supervisor shall be at liberty to reverse or vary the contents of such communication.

5.4. *Uputstva i / ili nalozi koje je Nadzor izdao u pisanom obliku smatraju se administrativnim nalogom. Takve naloge nadzornik mora datirati, numerisati i unositi u registar, a njihove kopije ručno dostavljati, prema potrebi, predstavniku Izvođača radova.* / Instructions and/or orders issued in writing by the supervisor shall be considered an administrative order. Such orders shall be dated, numbered and entered by the supervisor in a register, and copies thereof delivered by hand, where appropriate, to the contractor's representative.

Član 6 / Article 6 - Dodjeljivanje / Assignment

6.1. *Prenos će važiti samo ako je to pisani sporazum kojim Izvođača radovač svoj ugovor ili njegov dio prenosi na treću stranu.* / An assignment shall be valid only if it is a written agreement by which the contractor transfers its contract or part thereof to a third party.

6.2. *Izvođač radova neće, bez prethodne saglasnosti naručioca, dodijeliti ugovor ili bilo koji njegov dio, niti bilo kakvu korist ili interes po osnovu njega, osim u sledećim slučajevima:* / The contractor shall not, without the prior consent of the contracting authority, assign the contract or any part thereof, or any benefit or interest thereunder, except in the following cases:

- a) *naplata u banke izvođača bilo kakvih novčanih sredstava koja dospijevaju ili koja dospevaju po ugovoru; ili* / a charge, in favour of the contractor's bankers, of any monies due or to become due under the contract; or
- b) *ustupanje prava Izvođača na oslobođenje odgovornosti prema trećem licu, njegovoj osiguravajućoj kući, u situacijama kada osiguravajuća kuća oslobađa Izvođača odgovornosti od gubitka ili duga* / the assignment to the contractor's insurers of the contractor's right to obtain relief against any other person liable in cases where the insurers have discharged the contractor's loss or liability.

6.3. *Odobrenje prenosa ugovora od strane Ugovarača iz člana 6.2. neće osloboditi Izvođača njegovih odgovornih obaveza za djelove ugovora koji su već sprovedeni ili djelove koji nijesu prenijeti.* / For the purpose of Article 6.2 the approval of an assignment by the contracting authority shall not relieve the contractor of its obligations for the part of the contract already performed or the part not assigned for which the contractor's performance guarantee may be kept.

- 6.4. *Ako je Izvođača radovač ugovor dodijelio neovlašćeno, naručilac može, bez formalne najave o tome, primijeniti pravo sankcionisanja za kršenje ugovora predviđenu u članovima 63 i 64.* / If the contractor has assigned its contract without authorization, the contracting authority may, without formal notice thereof, apply as of right the sanction for breach of contract provided for in Article 63 and 64.
- 6.5. *Prenosnici kredita moraju da zadovolje kriterijume podobnosti koji se primjenjuju za dodjelu ugovora i ne mogu potpadati pod kriterijume za izuzeće opisane u tenderskoj dokumentaciji.* / Assignees must satisfy the eligibility criteria applicable for the award of the contract and they cannot fall under the exclusion criteria described in the tender dossier.
- 6.6. *Prije nego što da odobrenje, ugovorno tijelo treba da primi po potrebi garanciju za izvršenje posla koja se može zatražiti za cio ugovor, garanciju predfinansiranja i garanciju zadržavanja, od primalaca.* / Before giving its approval the contracting authority should receive as needed a performance guarantee which may be requested for the full contract, a pre-financing guarantee and retention guarantee, from the assignees.

Član 7 / Article 7 - Podugovaranje / Subcontracting

- 7.1. *Podugovor će važiti samo ako se radi o pismenom sporazumu kojim Izvođača radova povjerava izvršenje dijela ugovora trećoj strani. Jednostavni ugovori o najmu, samo radnoj snazi i ugovorima o snabdijevanju se ne smatraju ili tumače kao „podugovori“ u svrhu ovog člana.* / A subcontract shall be valid only if it is a written agreement by which the contractor entrusts performance of a part of the contract to a third party. Simple plant hire, labour only and supply contracts are not considered or construed 'subcontracts' for the purpose of this article.
- 7.2. *Izvođač radova će zatražiti od naručioca ovlaštenje za podugovaranje. U zahtjevu se moraju navesti elementi ugovora koji se podugovara i identitet podizvođača.* / The contractor shall request to the contracting authority the authorisation to subcontract. The request must indicate the elements of the contract to be subcontracted and the identity of the subcontractors.
- 7.3. *U roku od 30 dana od prijema ovog zahtjeva, naručilac mora ili produžiti odlaganje za najviše 15 dana ili obavijestiti Izvođača radova o svojoj odluci, navodeći razloge ukoliko uskrati takvo ovlaštenje. Ako naručilac ne prijavi svoju odluku u gore navedenom roku, smatra se da je zahtjev odobren na kraju roka.* / Within 30 days of receipt of this request, the contracting authority must either extend the delay for a maximum of 15 days or notify the contractor of its decision, stating reasons should he withhold such authorization. If the contracting authority fails to notify its decision within the time limit referred to above, the request is deemed to be approved at the end of the time limit.
- 7.4. *Podizvođači moraju da zadovolje kriterijume podobnosti koji se primjenjuju za dodjelu ugovora. Ne mogu potpadati pod kriterijume za izuzeće opisane u tenderskoj dokumentaciji, a Izvođač radova će osigurati da podizvođači ne podliježu restriktivnim mjerama EU.* / Subcontractors must satisfy the eligibility criteria applicable for the award of the contract. They cannot fall under the exclusion criteria described in the tender dossier and the contractor shall ensure that subcontractors are not subject to EU restrictive measures.
- 7.5. *U skladu sa članovima 7.6 i 52, nijedan podugovor ne stvara ugovorne odnose između bilo kog podizvođača i naručioca.* / Subject to Articles 7.6 and 52, no subcontract creates contractual relations between any subcontractor and the contracting authority.

- 7.6. *Izvođač radova će biti odgovoran za radnje, propuste i nebrigu svojih podizvođača i njihovih agenata ili zaposlenih, kao da su to postupci, propusti ili zanemarivanje izvođača, njegovih agenata ili zaposlenih. Odobrenje od strane naručioca za podugovaranje bilo kog dijela ugovora ili podizvođača za izvođenje bilo kog dijela radova neće osloboditi izvođača bilo koje od njegovih obaveza prema ugovoru.* / The contractor shall be responsible for the acts, defaults and negligence of its sub- contractors and their agents or employees, as if they were the acts, defaults or negligence of the contractor, its agents or employees. The approval by the contracting authority of the sub-contracting of any part of the contract or of the subcontractor to perform any part of the works shall not relieve the contractor of any of its obligations under the contract.
- 7.7. *Ako je podizvođač preuzeo bilo kakvu trajnu obavezu za period duži od perioda odgovornosti za nedostatke, shodno ugovoru, prema Izvođaču radova, a u vezi sa izvršenim radovima ili robom, materijalima, postrojenjima ili uslugama koje Izvođač radova pruža, podizvođač će u bilo kom trenutku, nakon isteka perioda odgovornosti za nedostatke, odmah prenijeti ugovornom organu, na zahtjev i po trošku naručioca, korist od takve obaveze tokom neiskorišćenog trajanja. Ako Izvođač radova ne izvrši takav prenos, pomenute trajne obaveze automatski će se prenijeti.* / If a subcontractor has undertaken any continuing obligation for a period exceeding that of the defects liability period under the contract towards the contractor in respect of the work executed or the goods, materials, plant or services supplied by the subcontractor, the contractor shall, at any time after the expiration of the defects liability period, transfer immediately to the contracting authority, at the contracting authority's request and cost, the benefit of such obligation for the unexpired duration thereof. If the contractor fails to effect such a transfer, the said continuing obligation(s) shall be transferred automatically.
- 7.8. *Ako Izvođač radova zaključi podugovor bez odobrenja, naručilac može, bez formalne najave o tome, primijeniti pravnu sankciju za kršenje ugovora predviđenu u članovima 63 i 64.* / If the contractor enters into a subcontract without approval, the contracting authority may, without formal notice thereof, apply as of right the sanction for breach of contract provided for in Article 63 and 64.
- 7.9. *Ako se ugovorom ili Nadzor utvrdi da je podizvođač nesposoban za izvršavanje svojih dužnosti, naručilatelj ili nadzornik može zatražiti od Izvođača radova da odmah ukloni podizvođača sa lokacije i da obezbijedi podizvođača sa kvalifikacijama i iskustvom prihvatljivim za naručioca kao zamenu ili da sam nastavi sa sprovođenjem zadataka.* / If a subcontractor is found by the contracting authority or the supervisor to be incompetent in discharging its duties, the contracting authority or the supervisor may request the contractor to forthwith remove the subcontractor from the site and either to provide a subcontractor with qualifications and experience acceptable to the contracting authority as a replacement, or to resume the implementation of the tasks itself.

OBAVEZE UGOVORNOG ORGANA / OBLIGATIONS OF THE CONTRACTING AUTHORITY

Član 8 / Article 8 - Snabdijevanje dokumentima / Supply of documents

- 8.1. *Osim ako u posebnim uslovima nije drugačije predviđeno, nadzornik će u roku od 30 dana od potpisivanja ugovora dostaviti Izvođaču radova besplatno kopiju crteža pripremljenih za sprovođenje zadataka, kao i dvije kopije specifikacija i druga ugovorna dokumenta. Izvođač radova može kupiti dodatne kopije ovih crteža, specifikacija i drugih dokumenata, ukoliko su*

dostupni. Nakon konačnog prihvatanja, Izvođač radova će vratiti Nadzoru sve crteže, specifikacije i drugu ugovornu dokumentaciju. / Save where otherwise provided in the special conditions, within 30 days of the signing of the contract, the supervisor shall provide to the contractor, free of charge, a copy of the drawings prepared for the implementation of tasks as well as two copies of the specifications and other contract documents. The contractor may purchase additional copies of these drawings, specifications and other documents, insofar as they are available. Upon the final acceptance, the contractor shall return to the supervisor all drawings, specifications and other contract documents.

8.2. *Naručilac saraduje sa izvođačem kako bi pružio informacije koje on može razumno zatražiti da bi izvršio ugovor.* / The contracting authority co-operates with the contractor to provide information that the latter may reasonably request in order to perform the contract.

8.3. *Ako to nije neophodno za svrhe ugovora, izvođač neće koristiti crteže, specifikacije i druga dokumenta koje je dostavio ugovorni organ ili ih treća strana neće saopštiti bez prethodne saglasnosti Nadzora.* / Unless it is necessary for the purposes of the contract, the drawings, specifications and other documents provided by the contracting authority shall not be used or communicated to a third party by the contractor without the prior consent of the supervisor.

8.4. *Nadzornik će biti ovlašćen da izda Izvođaču radova administrativne naloge koji uključuju dodatnu dokumentaciju i uputstva koja su neophodna za pravilno i adekvatno izvođenje radova i otklanjanje svih nedostataka u njima.* / The supervisor shall have authority to issue to the contractor administrative orders incorporating such supplementary documents and instructions as shall be necessary for the proper and adequate execution of the works and the remedying of any defects therein.

Član 9 / Article 9 - Pristup mjestu izvođenja radova / Access to site

9.1. *Naručilac će pravovremeno i u skladu sa napretkom radova staviti na raspolaganje izvođaču gradilište i pristup njemu u skladu sa odobrenim programom sprovođenja zadataka iz člana 17. Izvođač radova daje odgovarajući pristup drugim licima prema posebnim uslovima ili prema uputstvima.* / The contracting authority shall, in due time and in conformity with the progress of the works, place the site and access thereto at the disposal of the contractor in accordance with the approved programme of implementation of tasks referred to in Article 17. The contractor grants appropriate access to other persons as set out in the special conditions or as instructed.

9.2. *Bilo koje zemljište koje je ugovorno tijelo nabavilo za Izvođača radova, Izvođač radova neće koristiti u druge svrhe, osim za sprovođenje zadataka.* / Any land procured for the contractor by the contracting authority shall not be used by the contractor for purposes other than the implementation of tasks.

9.3. *Izvođač radova će sačuvati sve objekte koji su mu na raspolaganju u dobrom stanju dok je u njihovom posjedu i, ako to nalažu naručilac ili nadzor, vratiće ih u prvobitno stanje po završetku ugovora, uzimajući u obzir normalno trošenje i habanje.* / The contractor shall preserve any facilities placed at its disposal in a good state while it is in occupation and shall, if so required by the contracting authority or the supervisor, restore them to their original state on completion of the contract, taking into account normal wear and tear.

9.4. *Izvođač neće imati pravo na bilo kakvu naknadu za poboljšanja koja su rezultat radova izvedenih na sopstvenu inicijativu.* / The contractor shall not be entitled to any payment for improvements resulting from work carried out on its own initiative.

Član 10 / Article 10 - Pomoć u vezi sa lokalnim propisima / Assistance with local regulations

- 10.1. *Izvođač može zatražiti pomoć naručioca u pribavljanju kopija zakona, propisa i informacija o lokalnim običajima, naredbama ili podzakonskim aktima države u kojoj se izvode radovi, što može uticati na izvođača u izvršavanju njegovih obaveza iz Ugovor. Naručilac može pružiti pomoć zatraženu Izvođaču radova o trošku ugovarača. / The contractor may request the assistance of the contracting authority in obtaining copies of laws, regulations and information on local customs, orders or by-laws of the country in which the works are executed, which may affect the contractor in the performance of its obligations under the contract. The contracting authority may provide the assistance requested to the contractor at the contractor's cost.*
- 10.2. *U skladu sa odredbama zakona i propisa zemlje u kojoj se radovi izvode, naručilac pruža razumnu pomoć Izvođaču radova, na njegov zahtjev, u primeni za bilo kakve vize i dozvole tražene zakonom zemlje u kojoj se izvode radovi, uključujući radne i boravišne dozvole, za osoblje čije usluge izvođač i ugovorno tijelo smatraju potrebnim, kao i boravišne dozvole za njihove porodice. / Subject to the provisions of the laws and regulations on foreign labour of the country in which the works are to be executed, the contracting authority provides reasonable assistance to the contractor, at its request, for its application for any visas and permits required by the law of the country in which the works are executed, including work and residence permits, for the personnel whose services the contractor and the contracting Authority consider necessary, as well as residence permits for their families.*

Član 11 / Article 11 - Odložene isplate osoblju izvođača / Delayed payments to the contractor's staff

- 11.1. *Kada postoji kašnjenje u isplati zarada zaposlenima kod izvođača i nadoknada i doprinosa propisanih zakonom države u kojoj se izvode radovi, naručilac može izvršiocu poslati obavještenje da u roku od 15 dana od dana obavještenja, naručilac namjerava da takve zarade, plate, dodatke i doprinose isplaćuje direktno. Ako Izvođač radova ospori da su takve isplate dospjele, on će dati naručiocu ugovor sa obrazloženjem, u roku od 15 dana. Ako naručilac, razmotrivši takve izjave, smatra da bi trebalo izvršiti isplatu zarada, on može isplatiti takve zarade, dodatke i doprinose iznosa koji duguje Izvođač radova. U suprotnom, naručilac može dobiti doprinos u skladu sa bilo kojom garancijom predviđenom ovim opštim uslovima. Svaka radnja koju naručilac preduzme prema ovom članu neće osloboditi Izvođača radova njegovih obaveza prema zaposlenima, osim u meri u kojoj bilo koja obaveza može biti zadovoljena ovom radnjom. Ovim postupkom naručilac ne preuzima nikakvu odgovornost prema zaposlenima kod Izvođača. / Where there is a delay in the payment to the contractor's employees of wages and salaries owing and of the allowances and contributions laid down by the law of the country in which the works are executed, the contracting authority may give notice to the contractor that within 15 days of the notice the contracting authority intends to pay such wages, salaries, allowances and contributions direct. Should the contractor contest that such payments are due, it shall make representations to the contracting authority with reasons, within the 15 day period. If the contracting authority, having considered such representations, is of the opinion that payment of the wages and salaries should be made, it may pay such wages, salaries, allowances and contributions out of amounts due to the contractor. Failing this, the contracting authority may obtain a contribution under any of the guarantees provided for in these general conditions. Any action taken by the contracting authority under this Article shall not relieve the contractor of its obligations to its employees, except to the extent that any obligation may be satisfied by this*

action. The contracting authority shall not assume any responsibility towards the contractor's employees by this action.

OBAVEZE IZVOĐAČA / OBLIGATIONS OF THE CONTRACTOR

Član 12 / Article 12 - Opšte obaveze / General obligations

- 12.1. *Izvođač će sa dužnom pažnjom i marljivo projektovati radove u mjeri navedenoj u ugovoru, izvoditi i dovršiti radove u skladu sa ugovorom i uputstvima nadzornika i otkloniti sve nedostatke na radovima.* / The contractor shall, with due care and diligence, design the works to the extent stated in the contract, execute and complete the works in accordance with the contract and with the supervisor instructions, and shall remedy any defects in the works.
- 12.2. *Izvođač radova će obezbijediti svu nadzornu strukturu, osoblje, materijale, postrojenja, opremu i sve ostale predmete, privremene ili trajne prirode koji su potrebni u i za takav dizajn, izvođenje, dovršenje i otklanjanje bilo kakvih nedostataka, ukoliko su navedeni ili mogu biti opravdani u zaključenom ugovoru.* / The contractor shall provide all superintendence, personnel, materials, plant, equipment and all other items, of a temporary or permanent nature required in and for such design, execution, completion and remedying of any defects, insofar as specified in, or may be reasonably inferred from the contract.
- 12.3. *Izvođač će snositi punu odgovornost za adekvatnost, stabilnost i sigurnost svih operacija i metoda građenja prema ugovoru.* / The contractor shall take full responsibility for the adequacy, stability and safety of all operations and methods of construction under the contract.
- 12.4. *Izvođač radova će se pridržavati svih administrativnih naloga koji su mu dati. Kada izvođač smatra da zahtjevi administrativnog naloga prelaze ovlašćenja Nadzora ili djelokruga ugovora, ugovarač će sa razlozima obavijestiti nadzornika. Ako Izvođač radova ne obavijestiti u roku od 30 dana od prijema istog, zabraniće mu to. Izvršenje upravnog naloga neće biti obustavljeno zbog ovog obavještenja.* / The contractor shall comply with any administrative orders given to him. Where the contractor considers that the requirements of an administrative order go beyond the authority of the supervisor or of the scope of the contract, the contractor shall give notice, with reasons, to the supervisor. If the contractor fails to notify within the 30 day period after receipt thereof, he shall be barred from so doing. Execution of the administrative order shall not be suspended because of this notice.
- 12.5. *Izvođač će na zahtjev dostaviti ugovornom organu ili Evropskoj komisiji bez odlaganja sve informacije i dokumente u vezi sa uslovima u kojima se ugovor izvršava.* / The contractor shall supply, without delay, any information and documents to the contracting authority or the European Commission upon request, regarding the conditions in which the contract is being executed.
- 12.6. *Izvođač radova će poštovati i pridržavati se svih zakona i propisa na snazi u zemlji u kojoj se izvode radovi i osiguraće da njegovo osoblje, izdržavana lica i lokalni zaposleni takođe poštuju i pridržavaju se takvih zakona i propisa. Izvođač radova će nadoknaditi ugovornom organu bilo kakva potraživanja i postupke koji proizilaze iz bilo kakvog kršenja takvih zakona i propisa od strane izvođača, njegovih zaposlenih i njihovih izdržavanih članova.* / The contractor shall respect and abide by all laws and regulations in force in the country in which the works are executed and shall ensure that its personnel, their dependants, and its local employees also respect and abide by all such laws and regulations. The contractor shall indemnify the

contracting authority against any claims and proceedings arising from any infringement by the contractor, its employees and their dependants of such laws and regulations.

12.7. *U skladu sa članom 12.9, ugovarač se obavezuje da će postupati u najstrožem poverenju i da neće koristiti ili otkrivati trećim licima bilo kakve informacije ili dokumente koji su povezani sa izvršenjem ugovora bez prethodnog pristanka naručioca. Izvođač će i dalje obavezivati ovo preduzeće nakon završetka zadataka i tražiće od svakog člana svog osoblja isti poduhvat. Međutim, upotreba reference za ugovor u marketinške ili tenderske svrhe ne zahtjeva prethodno odobrenje naručioca, osim kada naručilac proglasi ugovor povjerljivim.* / Subject to Article 12.9, the contractor undertakes to treat in the strictest confidence and not make use of or divulge to third parties any information or documents which are linked to the performance of the contract without the prior consent of the contracting authority. The contractor shall continue to be bound by this undertaking after completion of the tasks and shall obtain from each member of its staff the same undertaking. However, use of the contract's reference for marketing or tendering purposes does not require prior approval of the contracting authority, except where the contracting authority declares the contract to be confidential.

12.8. *Ako Izvođač radova djeluje u ime ili je zajedničko ulaganje ili konzorcijum dve ili više osoba, sva takva lica biće solidarno vezana za obaveze iz ugovora, uključujući svaki nadoknadivi iznos. Lice koje je konzorcijum odredio da djeluje u njegovo ime za potrebe ovog ugovora imaće ovlašćenje da obaveže konzorcijum. Sastav zajedničkog ulaganja ili konzorcijuma, uključujući raspodelu udjela između njegovih članova, neće se mijenjati bez prethodnog pristanka naručioca. Svaka promjena sastava ili ustava mješovitog preduzeća ili konzorcijuma bez prethodnog pristanka naručioca može dovesti do raskida ugovora.* / If the contractor acts on behalf of or is a joint venture or consortium of two or more persons, all such persons shall be jointly and severally bound in respect of the obligations under the contract, including any recoverable amount. The person designated by the consortium to act on its behalf for the purposes of this contract shall have the authority to bind the consortium. The composition or the constitution of the joint venture or consortium, including the share distribution between its members, shall not be altered without the prior consent of the contracting authority. Any alteration of the composition or the constitution of the joint venture or consortium without the prior consent of the contracting authority may result in the termination of the contract.

12.9. *Osим ako Evropska komisija zahtijeva ili se ne dogovori drugačije, Izvođač radova će osigurati najveću vidljivost finansijskog doprinosa Evropske unije. Da bi osigurao takav publicitet, Izvođač radova će, između ostalog, sprovesti i specifične aktivnosti opisane u posebnim uslovima. Sve mjere moraju biti u skladu sa pravilima u Priručniku za komunikaciju i vidljivost spoljnih aktivnosti EU, koji je objavila Evropska komisija.* / Save where the European Commission requests or agrees otherwise, the contractor shall ensure the highest visibility to the financial contribution of the European Union. To ensure such publicity the contractor shall implement among other actions the specific activities described in the special conditions. All measures must comply with the rules in the Communication and Visibility Manual for EU External Actions published by the European Commission.

12.10. *Sve evidencije moraju se čuvati 7 godina nakon izvršenja konačne isplate po ugovoru. U slučaju neuspjeha da se takvi održavaju, naručilac može, bez formalne najave o tome, primijeniti pravnu sankciju za kršenje ugovora predviđenu članovima 63 i 64.* / Any records must be kept for a 7-year period after the final payment is made under the contract. In case of failure to maintain such the contracting authority may, without formal notice thereof, apply as of

right the sanction for breach of contract provided for in Article 63 and 64.

Član 12a / Article 12a - Kodeks ponašanja / Code of conduct

12a.1 *Izvođač radova mora u svakom trenutku da djeluje nepristrasno i kao iskren savetnik, u skladu sa kodeksom ponašanja svoje profesije. Uzdržavaće se od davanja javnih izjava o projektu ili uslugama bez prethodnog odobrenja naručioca. Neće na bilo koji način obavezati ugovorni organ bez njegovog prethodnog pristanka i tu obavezu će razjasniti trećim stranama.* / The contractor must at all times act impartially and as a faithful adviser in accordance with the code of conduct of its profession. It shall refrain from making public statements about the project or services without the contracting authority's prior approval. It shall not commit the contracting authority in any way whatsoever without its prior consent and shall make this obligation clear to third parties.

Zabranjeno je fizičko zlostavljanje ili kažnjavanje, ili prijetnje fizičkim zlostavljanjem, seksualnim zlostavljanjem ili eksploatacijom, uznemiravanjem i verbalnim zlostavljanjem, kao i drugi oblici zastrašivanja. Izvođač radova će takođe obezbijediti da obavijestiti ugovorno tijelo o bilo kojoj povredi etičkih standarda ili kodeksa ponašanja utvrđenih u ovom članu. U slučaju da je Izvođač radova upoznat sa bilo kakvim kršenjem gore pomenutih standarda, pismeno će prijaviti ugovornom tijelu u roku od 30 dana. / Physical abuse or punishment, or threats of physical abuse, sexual abuse or exploitation, harassment and verbal abuse, as well as other forms of intimidation shall be prohibited. The contractor shall also provide to inform the contracting authority of any breach of ethical standards or code of conduct as set in the present Article. In case the contractor is aware of any violations of the abovementioned standards he shall report in writing within 30 days to the contracting authority.

12a.2 *Izvođač radova i njegovo osoblje poštuju ljudska prava* / The contractor and its staff shall respect human rights. .

12a.3 *Izvođač radova će poštovati zakone o zaštiti životne sredine koji se primjenjuju u zemlji u kojoj se izvode radovi i međunarodno dogovorene osnovne standarde rada, tj. Osnovne standarde rada MOR-a, konvencije o slobodi udruživanja i kolektivnog pregovaranja, ukidanje prisilnog i obaveznog rada, uklanjanje diskriminacije poštovanje zaposlenja i zanimanja i ukidanje dječijeg rada, kao i primjenljive obaveze utvrđene ovim konvencijama:* / The contractor shall respect environmental legislation applicable in the country in which the works are executed and internationally agreed core labour standards, i.e. the ILO core labour standards, conventions on freedom of association and collective bargaining, elimination of forced and compulsory labour, elimination of discrimination in respect of employment and occupation, and the abolition of child labour, as well as applicable obligations established by these Conventions:

- *Bečka konvencija o zaštiti ozonskog omotača i Montrealski protokol o supstancama koje oštećuju ozonski omotač;* / Vienna Convention for the protection of the Ozone Layer and its Montreal Protocol on substances that deplete the Ozone Layer;
- *Bazelska konvencija o kontroli prekograničnog kretanja opasnog otpada i njegovog odlaganja (Bazelska konvencija);* / Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal (Basel Convention);
- *Stokholmska konvencija o postojećim organskim zagađivačima (Stokholmska konvencija o POPs);* / Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants (Stockholm POPs Convention);
- *Konvencija o postupku prethodne saglasnosti sa obavještenjem za određene opasne hemikalije i pesticide u međunarodnoj trgovini (UNEP / FAO) (Konvencija PIC), Rotterdam, 10. septembra 1998, i njena 3 regionalna protokola.* / Convention on the Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade (UNEP/FAO) (The PIC Convention) Rotterdam, 10 September 1998, and its 3 regional Protocols.

12a.4 *Izvođač radova ili bilo koji od njegovih podizvođača, agenata ili osoblja neće zloupotrijebiti povjerenu moć u privatne svrhe. Izvođač radova ili bilo koji od njegovih podizvođača, agenata ili osoblja neće primiti niti pristati na primanje od bilo kog lica ili ponuditi ili pristati na davanje bilo kojoj osobi ili nabaviti za bilo koju osobu poklon, napojnicu, proviziju ili razmatranje bilo koje vrste kao podsticaj ili nagrada za izvođenje ili suzdržavanje od bilo kog postupka koji se odnosi na izvršenje ugovora ili za pokazivanje naklonosti ili nezadovoljstva bilo kom licu u vezi sa ugovorom. Izvođač radova će se pridržavati svih važećih zakona i propisa i kodeksa koji se odnose na borbu protiv podmićivanja i borbe protiv korupcije.* / The contractor or any of its sub-contractors, agents or personnel shall not abuse of its entrusted power for private gain. The contractor or any of its sub-contractors, agents or personnel shall not receive or agree to receive from any person or offer or agree to give to any person or procure for any person, gift, gratuity, commission or consideration of any kind as an inducement or reward for performing or refraining from any act relating to the performance of the contract or for showing favour or disfavour to any person in relation to the contract. The contractor shall comply with all applicable laws and regulations and codes relating to anti-bribery and anti-corruption.

12a.5 *Isplate Izvođaču radova po ugovoru predstavljace jedini prihod ili korist koju može imati u vezi sa ugovorom. Izvođač radova i njegovo osoblje ne smiju obavljati bilo kakvu aktivnost ili dobiti bilo kakvu prednost koja nije u skladu sa njihovim obavezama prema ugovoru.* / The payments to the contractor under the contract shall constitute the only income or benefit it may derive in connection with the contract. The contractor and its staff must not exercise any activity or receive any advantage inconsistent with their obligations under the contract.

12a.6 *Izvršenje ugovora neće dovesti do neobičnih komercijalnih troškova. Neobični komercijalni troškovi su provizije koje nijesu pomenute u ugovoru ili ne proizilaze iz pravilno zaključenog ugovora i ne odnose se na ugovor, provizije koje nijesu plaćene u zamjenu za bilo koju stvarnu i legitimnu uslugu, oslobađanje od provizije u „poreskom raju”, provizije plaćene primaocu koji nije jasno identifikovana ili provizija plaćena kompaniji koja ima sve utiske da je front kompanija. Evropska komisija može izvršiti provjere dokumentacije ili provjere na licu mesta koje smatra potrebnim za pronalaženje dokaza u slučaju sumnje na neobične komercijalne troškove.* / The execution of the contract shall not give rise to unusual commercial expenses. Unusual commercial expenses are commissions not mentioned in the contract or not stemming from a properly concluded contract referring to the contract, commissions not paid in return for any actual and legitimate service, commissions remitted to a tax haven, commissions paid to a recipient who is not clearly identified or commission paid to a company which has every appearance of being a front company. The European Commission may carry out documentary or on-the-spot checks it deems necessary to find evidence in case of suspected unusual commercial expenses.

Poštovanje kodeksa ponašanja navedenog u ovom članu predstavlja ugovornu obavezu. Nepoštovanje kodeksa ponašanja uvek se smatra kršenjem ugovora prema članu 63 Opštih uslova. Pored toga, nepoštovanje odredbi utvrđenih u ovom članu može se okvalifikovati kao težak profesionalni prekršaj koji može dovesti do suspenzije ili raskida ugovora, bez prejudiciranja primjene administrativnih sankcija, uključujući isključenje iz procedure učesća u budućoj dodjeli ugovora. / The respect of the code of conduct set out in the present Article constitutes a contractual obligation. Failure to comply with the code of conduct is always deemed to be a breach of the contract under Article 63 of the General Conditions. In addition, failure to comply with the provision set out in the present Article can be qualified as grave professional misconduct that may lead either to suspension or termination of the contract, without prejudice to the application of administrative sanctions including exclusion from participation in future contract award procedures.

Član 12b / Article 12b – Konflikt interesa / Conflict of Interest

- 12b.1 *Izvođač radova će preduzeti sve neophodne mjere da spriječi ili okonča bilo koju situaciju koja bi mogla ugroziti nepristrasno i objektivno izvršenje ugovora. Takav sukob interesa može nastati naročito kao rezultat ekonomskog interesa, političkog ili nacionalnog afiniteta, porodičnih ili emocionalnih veza ili bilo koje druge relevantne veze ili zajedničkog interesa. O svakom sukobu interesa koji može nastati tokom izvršenja ugovora mora se bez odlaganja obavijestiti ugovorni organ. U slučaju takvog sukoba, Izvođač radova će odmah preduzeti sve potrebne korake da ga riješi.* / The contractor shall take all necessary measures to prevent or end any situation that could compromise the impartial and objective performance of the contract. Such conflict of interests may arise in particular as a result of economic interest, political or national affinity, family or emotional ties, or any other relevant connection or shared interest. Any conflict of interests which may arise during performance of the contract must be notified to the contracting authority without delay. In the event of such conflict, the contractor shall immediately take all necessary steps to resolve it.
- 12b.2 *Naručilac zadržava pravo da provjeri da li su takve mjere adekvatne i može zatražiti preduzimanje dodatnih mjera ako je potrebno. Izvođač radova će osigurati da njegovo osoblje, uključujući i rukovodstvo, ne bude u situaciji koja bi mogla dovesti do sukoba interesa. Bez prejudiciranja svoje obaveze iz ugovora, Izvođač radova će zamijeniti, odmah i bez naknade od ugovornog organa, bilo kog člana njegovog osoblja koji je izložen takvoj situaciji.* / The contracting authority reserves the right to verify that such measures are adequate and may require additional measures to be taken if necessary. The contractor shall ensure that its staff, including its management, is not placed in a situation which could give rise to conflict of interests. Without prejudice to its obligation under the contract the contractor shall replace, immediately and without compensation from the contracting authority, any member of its staff exposed to such a situation.
- 12b.3 *Izvođač radova će se suzdržati od bilo kakvog kontakta koji bi ugrozio njegovu nezavisnost ili nezavisnost njegovog osoblja.* / The contractor shall refrain from any contact which would compromise its independence or that of its personnel.
- 12b.4 *Izvođač radova će ograničiti svoju ulogu u vezi sa projektom na pružanje radova opisanih u ugovoru.* / The contractor shall limit its role in connection with the project to the provision of the works described in the contract.
- 12b.5 *Izvođača radova i svi koji rade pod njegovom nadležnošću ili kontrolom u izvršenju ugovora ili u bilo kojoj drugoj aktivnosti biće isključeni iz pristupa drugim budžetima EU / fondovima ERS dostupnim u okviru istog projekta. Međutim, ako je Izvođač radova u stanju da dokaže da njegovo učešće u prethodnim fazama projekta ne predstavlja nelojalnu konkurenciju, on može učestvovati, uz prethodno odobrenje ugovornog organa.* / The contractor and anyone working under its authority or control in the performance of the contract or on any other activity shall be excluded from access to other EU budget/EDF funds available under the same project. However, if the contractor is able to prove that his involvement in a previous stages of the project does not constitute unfair competition, he may participate, subject to the prior approval of the contracting authority.

Član 13 / Article 13 - Nadzor nad radovima / Superintendence of the works

- 13.1. *Izvođač radova će sam nadgledati radove ili će odrediti predstavnika koji će to učiniti. Takvo imenovanje podnosi se nadzorniku na odobrenje u roku od 30 dana od potpisivanja ugovora. Nadzor će odobriti ili odbiti imenovanje u roku od 10 dana. Odobrenje se može povući u bilo*

kom trenutku. Ako Nadzor odbije predstavnika imenovanog u roku ili povuče odobrenje za imenovanje, on će izložiti razloge na kojima se zasniva njegova odluka, a Izvođača radova će bez odlaganja podneti alternativno imenovanje. Adresa predstavnika Izvođača radova smatra se adresom za uslugu koju je dao Izvođač radova. / The contractor shall itself superintend the works or shall appoint a representative to do so. Such appointment shall be submitted to the supervisor for approval within 30 days of the signature of the contract. The supervisor shall approve or refuse the appointment within 10 days. The approval may at any time be withdrawn. Should the supervisor refuse the representative appointed within the deadline, or withdraw approval of the appointment, it shall set out the grounds on which its decision is based, and the contractor shall submit an alternative appointment without delay. The address of the contractor's representative shall be deemed to be the address for service given by the contractor.

13.2. Ako nadzornik povuče odobrenje predstavnika izvođača, izvođač će, čim je to izvodljivo, nakon prijema obaveštenja o takvom povlačenju, ukloniti predstavnika sa radova i zamijeniti ga drugim predstavnikom koji je odobrio nadzornik. / If the supervisor withdraws its approval of the contractor's representative, the contractor shall, as soon as is practicable, after receiving notice of such withdrawal, remove the representative from the works and replace it with another representative approved by the supervisor.

13.3. Predstavnik izvođača imaće puna ovlašćenja da donese bilo koju odluku neophodnu za izvođenje radova, da primi i izvrši administrativne naloge i da potpiše radni registar iz člana 39 ili prilog, gdje je to potrebno. U svakom slučaju, Izvođač radova je odgovoran da obezbijedi da se radovi izvode na zadovoljavajući način, uključujući obezbjeđivanje da se njegovi zaposleni i njegovi podizvođači i njihovi zaposleni pridržavaju specifikacija i administrativnih naloga. / The contractor's representative shall have full authority to make any decision necessary for the execution of the works, to receive and carry out administrative orders and to countersign the work register referred to in Article 39 or attachment, where appropriate. In any event, the contractor shall be responsible for ensuring that the works are carried out satisfactorily including ensuring that the specifications and administrative orders are adhered to by its own employees and by its sub-contractors and their employees.

Član 14 / Article 14 - Osoblje / Staff

14.1. Broj zaposlenih kod izvođača mora biti dovoljan i mora omogućiti optimalnu upotrebu ljudskih resursa zemlje u kojoj se izvode radovi. Takvi zaposleni moraju da posjeduju vještine i iskustvo neophodno za obezbjeđivanje odgovarajućeg napretka i zadovoljavajućeg izvođenja radova. Izvođač će odmah zamijeniti sve zaposlene koje je nadzornik naznačio, u pismu iznoseći razloge, koji mogu da ugroze zadovoljavajuće izvođenje radova / The persons employed by the contractor must be sufficient in number, and permit the optimum use of the human resources of the country in which the works are executed. Such employees must have the skills and experience necessary to ensure due progress and satisfactory execution of the works. The contractor shall immediately replace all employees indicated by the supervisor, in a letter stating reasons, as likely to jeopardize the satisfactory execution of the works.

14.2. Izvođač radova će sam organizovati angažovanje svog osoblja i radne snage. Stope nadoknade i opšti uslovi rada, utvrđeni zakonom države u kojoj se izvode radovi, primjenjivaće se na zaposlene na lokaciji. / The contractor shall make its own arrangements for the engagement of all staff and labour. The rates of remuneration and the general working conditions, as laid down by the law of the country in which the works are executed, shall apply as a minimum to employees on the site.

Član 15 / Article 15 - Garancija za dobro izvršenje / Performance guarantee

- 15.1. *Izvođača radova će, zajedno sa vraćanjem potpisanog ugovora, dostaviti ugovornom organu garanciju za potpuno i pravilno izvršenje ugovora. Iznos garancije biće onakav kakav je naveden u posebnim uslovima i kretaće se u rasponu od 5 i 10% od iznosa ugovorne cijene, uključujući sve iznose predviđene u dodatcima uz ugovor.* / The contractor shall, together with the return of the countersigned contract, furnish to the contracting authority a guarantee for the full and proper performance of the contract. The amount of the guarantee shall be as specified in the special conditions and shall be in the range of 5 and 10% of the amount of the contract price including any amounts stipulated in addenda to the contract.
- 15.2. *Garancija za izvršenje ugovora zadržava se u odnosu na plaćanje ugovornom organu za bilo koji gubitak koji proizilazi iz neispunjavanja obaveza ugovarača.* / The performance guarantee shall be held against payment to the contracting authority for any loss resulting from the contractor's failure to perform its obligations under the contract.
- 15.3. *Garancija za izvršenje posla mora biti u formatu predviđenom ugovorom i može se pružiti u obliku bankarske garancije, mjenice bankara, ovjerenog čeka, obveznice osiguravajuće i / ili obvezničke kompanije, neopozivog akreditiva ili depozit u gotovini izvršen kod ugovornog organa. Ako se garancija za dobro izvršenje posla daje u obliku bankarske garancije, bankovne mjenice, ovjerenog čeka ili obveznice, izdaće je banka ili obveznica i / ili osiguravajuće društvo koje je odobrio ugovorni autoritet..* / The performance guarantee shall be in the format provided for in the contract and may be provided in the form of a bank guarantee, a banker's draft, a certified cheque, a bond provided by an insurance and/or bonding company, an irrevocable letter of credit or a cash deposit made with the contracting authority. If the performance guarantee is to be provided in the form of a bank guarantee, a banker's draft, a certified cheque or a bond, it shall be issued by a bank or bonding and/or insurance company approved by the contracting authority.
- 15.4. *Ako u posebnim uslovima nije drugačije naznačeno, garancija za izvršenje ugovora biće izražena u vrstama i proporcijama valuta u kojima se plaća originalni ugovor.* / Unless stated otherwise in the special conditions, the performance guarantee shall be denominated in the types and proportions of currencies in which the original contract is payable.
- 15.5. *Neće se vršiti plaćanja u korist Izvođača radova prije pružanja garancije. Garancija će ostati na snazi do datuma izdavanja potpisanog konačnog izvoda iz računa iz člana 51.* / No payments shall be made in favour of the contractor prior to the provision of the guarantee. The guarantee shall continue to remain valid until the date of the issuing of the signed final statement of account referred to in Article 51.
- 15.6. *Tokom izvršenja ugovora, ako fizičko ili pravno lice koje daje garanciju (i) nije u stanju ili nije voljno da se pridržava svojih obaveza, (ii) nije ovlašćeno da izdaje garancije ugovornim vlastima ili (iii) izgleda da neće biti finansijski pouzdani, garancija će biti zamijenjena. Naručilac će službeno obavestiti Izvođača radova da pruži novu garanciju pod istim uslovima kao i prethodni. Ako Izvođač radova ne pruži novu garanciju, naručilac može raskinuti ugovor.* / During the performance of the contract, if the natural or legal person providing the guarantee (i) is not able or willing to abide by its commitments, (ii) is not authorised to issue guarantees to contracting authorities, or (iii) appears not to be financially reliable, the guarantee shall be replaced. The contracting authority shall give formal notice to the contractor to provide a new guarantee on the same terms as the previous one. Should the contractor fail to provide a new guarantee, the contracting authority may terminate the contract.

15.7. *Naručilac će zahtijevati plaćanje iz garancije svih iznosa za koje garant odgovara garancijom zbog neizvršenja ugovora prema ugovoru, u skladu sa uslovima garancije i do njene vrijednosti. Jemac će bez odlaganja platiti te iznose na prvi zahtjev naručioca i jemac iz bilo kog razloga ne može uložiti prigovor. Prije podnošenja bilo kog zahtjeva po garanciji za dobro izvršenje posla, naručilac će obavijestiti Izvođača radova navodeći prirodu neispunjenja obaveza u vezi sa kojom će se podnijeti zahtjev.* / The contracting authority shall demand payment from the guarantee of all sums for which the guarantor is liable under the guarantee due to the contractor's default under the contract, in accordance with the terms of the guarantee and up to the value thereof. The guarantor shall, without delay, pay those sums upon first demand by the contracting authority and the guarantor may not raise any objection for any reason whatsoever. Prior to making any claim under the performance guarantee, the contracting authority shall notify the contractor stating the nature of the default in respect of which the claim is to be made.

15.8. *Ako posebni uslovi ne predviđaju drugačije, garancija izvršenja će se osloboditi u roku od 60 dana od izdavanja potpisane završne izjave o stanju iz člana 51, za njen ukupan iznos, osim za iznose koji su predmet sporazumnog poravnjenja, mirenja, arbitraže ili parnice.* / Unless the special conditions provide otherwise, the performance guarantee shall be released within 60 days of the issuing of the signed final statement of account referred to in Article 51, for its total amount except for amounts which are the subject of amicable settlement, conciliation, arbitration or litigation.

Član 16 / Article 16 - Odgovornosti, osiguranje i aranžmani / Liabilities, insurance and security arrangements

16.1. *Odgovornosti* / Liabilities

a) *Odgovornost za štetu na radovima* / Liability for damage to works

Ne dovodeći u pitanje član 61 (odgovornost za nedostatke) i član 66 (viša sila), izvođač će preuzeti (i) punu odgovornost za održavanje integriteta radova i (ii) rizik od gubitka i oštećenja, bez obzira na njihov uzrok, do konačno prihvatanje predviđeno članom 62. / Without prejudice to Article 61 (defects liability) and Article 66 (force majeure), the contractor shall assume (i) full responsibility for maintaining the integrity of the works and (ii) the risk of loss and damage, whatever their cause, until the final acceptance as foreseen in Article 62.

Naknada za štetu na radovima koja nastaje kao posljedica izvođačeve odgovornosti prema ugovornom autoritetu ograničena je na iznos jednak milion evra ako je vrijednost ugovora manja ili jednaka milion evra. Ako je vrednost ugovora veća od jednog miliona evra, nadoknada štete proizašle iz odgovornosti Izvođača radova biće ograničena na vrednost ugovora. / Compensation for damage to the works resulting from the contractor's liability in respect of the contracting authority is capped at an amount equal to one million euros if the contract value is less than or equal to one million euros. If the contract value is greater than one million euros, compensation for damages resulting from the contractor's liability shall be capped to the contract value.

Međutim, nadoknada za gubitak ili štetu nastalu prevarama ili grubom nepažnjom izvođača, njegovog osoblja, njegovih podizvođača i bilo koje osobe za koju ugovarač odgovara, ni u kom slučaju ne može biti ograničena. / However, compensation for loss or damage resulting from fraud or gross negligence of the contractor, its staff, its subcontractors and any person for which the contractor is answerable, can in no case be capped.

Nakon konačnog prihvatanja, kako je predviđeno u članu 62, ugovarač ostaje odgovoran za bilo kakvo kršenje svojih obaveza po ugovoru za period koji može biti određen zakonom kojim se uređuje ugovor, ili za podrazumijevano, za period od 10 godina. / After the final acceptance as

foreseen in Article 62, the contractor shall remain responsible for any breach of its obligations under the contract for such period as may be determined by the law governing the contract, or by default for a period of 10 years.

- b) ***Odgovornost Izvođača radova u odnosu na ugovornog autoriteta*** / Contractor's liability in respect of the contracting authority

U bilo koje doba, Izvođač radova će biti odgovoran i nadoknaditi naručiocu štetu koju su tokom izvođenja radova prouzrokovali naručiocu izvođač, njegovo osoblje, njegovi podizvođači i bilo koje lice za koje Izvođač radova odgovara. / At any time, the contractor shall be responsible for and shall indemnify the contracting authority for any damage caused, during the performance of the works, to the contracting authority by the contractor, its staff, its subcontractors and any person for which the contractor is answerable.

Naknada štete koja proizlazi iz odgovornosti Izvođača radova prema ugovornom organu ograničena je na iznos jednak milion evra ako je vrijednost ugovora manja ili jednaka milion evra. Ako je vrednost ugovora veća od jednog miliona evra, nadoknada štete proizašle iz odgovornosti Izvođača radova biće ograničena na vrijednost ugovora. / Compensation for damage resulting from the contractor's liability in respect of the contracting authority is capped at an amount equal to one million euros if the contract value is less than or equal to one million euros. If the contract value is greater than one million euros, compensation for damages resulting from the contractor's liability shall be capped to the contract value.

Međutim, nadoknada za gubitak ili štetu nastalu zbog odgovornosti izvođača u slučaju telesnih povreda, uključujući smrt, ni u kom slučaju ne može biti ograničena. Isto se odnosi na naknadu štete bilo koje vrste koja je nastala prevarama ili grubom nepažnjom izvođača, njegovog osoblja, njegovih podizvođača i bilo koje osobe za koju ugovarač odgovara. / However, compensation for loss or damage resulting from the contractor's liability in case of bodily injury, including death, can in no case be capped. The same applies to compensation for any damages of any kind resulting from fraud or gross negligence of the contractor, its staff, its subcontractors and any person for which the contractor is answerable.

- c) ***Odgovornost Izvođača radova prema trećim licima*** / Contractor's liability in respect of third parties

Izvođač radova će o svom trošku obeštetiti, zaštititi i braniti naručioca, njegove agente i zaposlene od i protiv svih radnji, potraživanja, gubitaka ili štete, direktnih ili indirektnih, bilo koje prirode (u daljem tekstu) ') koji proizilaze iz bilo kakvih radnji ili propusta izvođača, njegovog osoblja, njegovih podizvođača i / ili bilo kog lica za koje ugovarač odgovara, u obavljanju svojih dužnosti. / The contractor shall, at its own expense, indemnify, protect and defend, the contracting authority, its agents and employees, from and against all actions, claims, losses or damage, direct or indirect, of whatever nature (hereinafter 'claim(s)') arising from any act or omission by the contractor, its staff, its subcontractors and/or any person for which the contractor is answerable, in the performance of the duties.

Ugovorni organ mora da obavesti Izvođača radova o bilo kom zahtjevu treće strane što je prije moguće nakon što ugovorni organ sazna za njih. / The contracting authority must notify any third party claim to the contractor as soon as possible after the contracting authority becomes aware of them.

Ako se naručilac odluči da ospori i brani se od potraživanja, izvođač snosi razumne troškove odbrane koji su nastali naručiocu, njegovim agentima i zaposlenima. / If the contracting authority chooses to challenge and defend itself against the claim(s), the contractor shall bear the reasonable costs of defence incurred by the contracting authority, its agents and employees.

Pod ovim opštim uslovima, agenti i zaposleni naručioca, kao i osoblje izvođača, njegovi podizvođači i svako lice za koje ugovarač odgovara smatraju se trećim licima. / Under these general conditions,

the agents and employees of the contracting authority, as well as the contractor's staff, its subcontractors and any person for which the contractor is answerable are considered to be third parties.

Izvođača radova će tretirati sve zahtjeve u bliskoj saradnji sa naručiocem. / The contractor shall treat all claims in close consultation with the contracting authority

Svaka nagodba ili sporazum kojim se namiruje zahtjev zahtjeva prethodnu izričitu saglasnost naručioca i izvođača. / Any settlement or agreement settling a claim requires the prior express consent of the contracting authority and the contractor.

16.2. Osiguranje / Insurance

a) **Osiguranje - opšta pitanja** / Insurance – general issues

Najkasnije, zajedno sa vraćanjem potpisanog ugovora, i za vrijeme sprovođenja zadataka, ugovarač će osigurati da sam, njegovo osoblje, njegovi podizvođači i bilo koje lice za koje izvođač odgovara budu adekvatno osigurani kod osiguravajućih društava na međunarodnom tržištu osiguranja, osim ako naručilac nije dao izričitu pisanu saglasnost za određeno osiguravajuće društvo. / At the latest together with the return of the countersigned contract, and for the period of implementation of tasks, the contractor shall ensure that itself, its staff, its subcontractors and any person for which the contractor is answerable, are adequately insured with insurance companies recognized on the international insurance market, unless the contracting authority has given its express written consent on a specific insurance company.

Najkasnije, zajedno sa vraćanjem potpisanog ugovora, Izvođač radova će dostaviti ugovornom organu i Nadzoru sve dokaze i / ili potvrde o osiguranju koje pokazuju da su ugovorne obaveze koje se odnose na osiguranje u potpunosti poštovane. Izvođač će bez odlaganja dostaviti ažuriranu verziju dokaza i / ili potvrde o osiguranju, kad god to naručilac ili menadžer projekta zatraže. / At the latest together with the return of the countersigned contract, the contractor shall provide the contracting authority and the supervisor with all cover notes and/or certificates of insurance showing that the contractor's obligations relating to insurance are fully respected. The contractor shall submit without delay, whenever the contracting authority or the project manager so requests, an updated version of the cover notes and/or certificates of insurance.

Izvođač će zatražiti od osiguravača da se obavežu da će lično i direktno obavijestiti naručioca i nadzornika o svakom događaju koji bi mogao na bilo koji način smanjiti, otkazati ili izmijeniti to pokriće. Osiguravači će dostaviti ove informacije što je brže moguće i u svakom slučaju najmanje trideset (30) dana prije smanjenja, ukidanja ili promjene pokrića. Naručilac zadržava pravo da obešteti osiguravača u slučaju da izvođač ne plati premiju, ne dovodeći u pitanje pravo naručioca da povрати iznos premije koju je platio, i da naknadno traži naknadu za moguću nastalu štetu. / The contractor shall obtain from the insurers that they commit to personally and directly inform the contracting authority and the supervisor of any event likely to reduce, cancel or alter in any manner whatsoever, that coverage. The insurers shall deliver this information as quickly as possible, and in any event at least thirty (30) days before the reduction, cancellation or alteration of the cover is effective. The contracting authority reserves the right to indemnify the insurer in case the contractor fails to pay the premium, without prejudice to the contracting authority's right to recover the amount of the premium it paid, and to subsequently seek compensation for its possible resulting damage.

Kad god je to moguće, Izvođač radova će osigurati da pretplaćeni ugovori o osiguranju sadrže odricanje od regresa u korist naručioca i Nadzora, njihovih agenata i zaposlenih. / Whenever possible, the contractor shall ensure that the subscribed insurance contracts contain a waiver of recourse in favour of the contracting authority and the supervisor, their agents and employees.

Kupovina odgovarajućih osiguranja od strane Izvođača radova ni u kom slučaju ga neće izuzeti od

njegovih zakonskih i / ili ugovornih obaveza. Kao najmanje osigurana, navedena u daljem tekstu moraju osigurati pokrivanje minimalnih ugovornih obaveza utvrđenih u skladu sa članom 16.1 ili minimalnih zakonskih obaveza utvrđenih u skladu sa važećim nacionalnim zakonodavstvom, koji je viševažeći. / The purchase of adequate insurances by the contractor shall in no case exempt it from its statutory and/or contractual liabilities. As a minimum, the insurances listed hereafter shall provide cover up to the minimum contractual liabilities laid down in pursuance of Article 16.1 or minimum statutory liabilities laid down in pursuance of the applicable national legislation, whichever is the highest.

Izvođač radova će u potpunosti snositi posledice potpunog ili delimičnog nedostatka pokrivača, kao i potpuno razrješenje ugovornog organa i Nadzora. / The contractor shall fully bear the consequences of a total or partial lack of coverage, and to the full discharge of the contracting authority and the supervisor.

Izvođač radova će osigurati da njegovo osoblje, njegovi podizvođači i bilo koje lice za koje ugovarač poštuje iste zahtjeve osiguranja koji su mu nametnuti ovim ugovorom. U slučaju neispravnosti osiguranja ili neadekvatnog osiguranja njegovog osoblja, njegovih podizvođača ili bilo kog lica za koje Izvođač radova odgovara, Izvođač radova će obeštetiti naručioca i nadzornika za sve posledice koje iz toga proizlaze. / The contractor shall ensure that its staff, its subcontractors and any person for which the contractor is answerable comply with the same insurance requirements imposed to it under this contract. In case of default of insurance or inadequate insurance of its staff, its subcontractors or any person for which the contractor is answerable, the contractor shall indemnify the contracting authority and the supervisor from all consequences resulting therefrom.

Na sopstvenu odgovornost i ne dovodeći u pitanje obavezu da sklopi sva osiguranja koja pokrivaju svoje obaveze po ovom ugovoru, izvođač će osigurati da su sva obavezna osiguranja upisana u skladu sa zakonima i propisima na snazi u zemlji u kojoj se izvode radovi. Takođe će osigurati da se poštuju sve moguće zakonske obaveze koje se odnose na pokrivače. / Under its own responsibility and without prejudice to the obligation to take out all insurance covering its obligations under this contract, the contractor shall ensure that all compulsory insurances are subscribed in compliance with the laws and regulations in force in the country in which the works are executed. It shall also ensure that all possible statutory obligations applying to the coverage are complied with.

Naručilac i nadzor ne snose nikakvu odgovornost za procenu i adekvatnost polisa osiguranja koje je ugovarač sklopio sa svojim ugovornim i / ili zakonskim obavezama. / The contracting authority and the supervisor shall not bear any liability for the assessment and adequacy of insurance policies taken out by the contractor with their contractual and/or statutory obligations.

b) *Osiguranje - posebna pitanja / Insurance – Specific issues*

a. *Osiguranje za štetu trećim licima / Insurance for damage to third parties*

Izvođač će sklopiti osiguranje građanske odgovornosti za pokrivanje telesnih povreda i imovinske štete koja može biti prouzrokovana trećim licima zbog izvođenja radova, kao i tokom perioda odgovornosti za nedostatke. Polisa osiguranja mora precizirati da se osoblje naručioca i nadzornika, kao i osoblje drugih ugovarača i trećih lica koja se nalaze na lokaciji smatraju trećim licima u okviru ovog osiguranja, koje je neograničeno za tjelesne povrede. / The contractor shall take out a civil liability insurance covering bodily injury and property damage that may be caused to third parties by reason of the execution of the works, as well as during the defects liability period. The insurance policy must specify that the contracting authority's and the supervisor's staff, as well as that of other contractors and third parties located on site are considered third parties under this insurance, which shall be unlimited for bodily injury.

b. Osiguranje radova / Works insurance

Izvođača radovač će sklopiti osiguranje „Izvođač od svih rizika“ u zajedničku korist sebe, svojih podizvođača, naručioca i Nadzora. / The contractor shall take out a ‘Contractor All Risk’ insurance to the joint benefit of itself, its subcontractors, the contracting authority and the supervisor.

Ovo osiguranje pokriva svu štetu kojoj mogu biti obuhvaćeni radovi obuhvaćeni ugovorom, uključujući štetu zbog nedostatka ili nedostatka dizajna na planovima, građevinskom materijalu ili izradi za koju je izvođač odgovoran prema ugovoru i štetu usled prirodnih događaja. Ovo osiguranje pokriva i štetu na postojećoj robi i imovini naručioca i nadzornika. / This insurance shall cover all damage to which the works included in the contract may be subject, including damage due to a defect or a design flaw of the plans, the building materials or the implementation for which the contractor is responsible under the contract and the damages due to natural events. This insurance shall also cover damage to existing goods and properties of the contracting authority and of the supervisor.

Ovo osiguranje takođe pokriva opremu i privremene radove na lokaciji do njihove ukupne vrednosti rekonstrukcije / zamene. / This insurance shall also cover the equipment and the temporary works on the site up to their total value of reconstruction/replacement.

c. Osiguranje automobila / Motor insurance

Izvođača radovač će sklopiti osiguranje koje pokriva sva vozila koja koristi Izvođač radova ili njegovi podizvođači (bez obzira da li ih poseduju ili ne) u vezi sa ugovorom. / The contractor shall take out insurance covering all vehicles used by the contractor or its subcontractors (whether they own them or not) in connection with the contract.

d. Osiguranje od nezgoda na radu / Insurance against accidents at work

Izvođač će sklopiti polise osiguranja kojima se pokriva sam izvođač, njegovo osoblje, njegovi podizvođači i svako lice za koje ugovarač odgovara, u slučaju nesreće na radu ili na putu do posla. Osiguraće da to učine i njegovi podizvođači. Obezbeđuje ugovorni organ protiv bilo kakvih potraživanja koja bi u tom pogledu mogli imati njegovi zaposleni ili oni njegovih podizvođača. Za stalno zaposleno osoblje u inostranstvu, prema potrebi, Izvođača radovač će se pridržavati zakona i propisa važećih u zemlji porekla. / The contractor shall take out insurance policies providing coverage of the contractor itself, its staff, its subcontractors and any person for which the contractor is answerable, in case of an accident at work or on the way to work. It shall ensure that its subcontractors do the same. It indemnifies the contracting authority against any claims that its employees or those of its subcontractors could have in this regard. For its permanent expatriate staff, where appropriate, the contractor shall in addition comply with the laws and regulations applicable in the country of origin.

e. Osiguranje odgovornosti u vezi sa ispravnošću radova / Insurance of liability related to the soundness of the works

Izvođač će osigurati osiguranje koje u potpunosti pokriva svoju odgovornost koja može biti pokrenuta u pogledu ispravnosti radova čak i nakon konačnog prihvatanja, kako je predviđeno zakonom države u kojoj se radovi izvode. / The contractor shall take out insurance covering in full its liability that may be triggered with regard to the soundness of the works even after final acceptance, as foreseen by the law of the country in which the works are executed.

16.3. Izvođač radova će preduzeti mere osiguranja za svoje osoblje srazmerne fizičkoj opasnosti koja im je moguća u zemlji u kojoj rade. Izvođač radova je odgovoran za praćenje nivoa fizičkog

rizika kojem je njegovo osoblje izloženo i za obaveštavanje naručioca o situaciji. Ako naručilac ili izvođač saznaju za neposrednu opasnost po život ili zdravlje bilo kog osoblja izvođača, ugovarač mora preduzeti hitne mere kako bi dotične pojedince uklonio na sigurno. Ako Izvođač radova preduzme takvu radnju, mora to odmah saopštiti nadzorniku. / The contractor shall put in place security measures for its staff commensurate with the physical danger possibly facing them in the country in which they work. The contractor shall be responsible for monitoring the level of physical risk to which its staff are exposed and for keeping the contracting authority informed of the situation. If the contracting authority or the contractor becomes aware of an imminent threat to the life or health of any of the contractor's staff, the contractor must take immediate emergency action to remove the individuals concerned to safety. If the contractor takes such action, he must communicate this immediately to the supervisor.

Član 17 / Article 17 - Program realizacije zadataka / Programme of implementation of tasks

17.1. *Bez obzira na bilo koji program rada koji je podniet u okviru tendera, izvođač će obezbediti Nadzor za program sprovođenja zadataka, podijeljen po djelatnostima i po mjesecima u roku od 30 dana od potpisivanja ugovora. Ovaj program uključuje najmanje sledeće informacije: / Notwithstanding any work programme submitted as part of its tender, the contractor shall provide the supervisor with a programme of implementation of tasks, broken down by activity and by month within 30 days of the signature of the contract. This programme includes at least the following information:*

- a) *redosled i rokovi u kojima izvođač predlaže izvođenje radova / the order and time limits within which the contractor proposes to carry out the works;*
- b) *rokove u kojima se zahtjevaju predaja i odobrenje crteža; / the time limits within which submission and approval of the drawings are required;*
- c) *organizacionu šemu koja sadrži imena, kvalifikacije i biografije osoblja odgovornog za lokaciju, / an organisation chart containing the names, qualifications and curricula vitae of the staff responsible for the site,*
- d) *opšti opis metode, uključujući redosled, po mesecima i prirodi, koji izvođač predlaže za izvođenje radova; / a general description of the method including the sequence, by month and by nature, which the contractor proposes to carry out the works;*
- e) *plan uređenja i organizacije lokacije, i / a plan for the setting out and organisation of the site, and*
- f) *sve dodatne detalje i informacije koje nadzornik može razumno zahtijevati. / such further details and information as the supervisor may reasonably require.*

17.1.1. *Nadzorni organ će vratiti ove dokumente Izvođaču radova sa njegovim odobrenjem ili bilo kojim relevantnim primedbama u roku od deset dana od prijema, osim ako Nadzor, u roku od tih deset dana, obavijestiti Izvođača radova o svojoj želji za sastankom radi razgovora o dostavljenim dokumentima. / The supervisor shall return these documents to the contractor with its approval or any relevant remarks within ten days of receipt, save where the supervisor, within those ten days, notifies the contractor of its wish for a meeting in order to discuss the documents submitted.*

17.1.2. *Ako Nadzorni organ ne obavijestiti svoju odluku ili primedbe ili poželi sastanak u roku od ovih 10 dana, smatra se da je podneti program odobren. / If the supervisor fails to notify its decision or remarks or wish for a meeting within these 10 days, the programme submitted is deemed approved.*

17.1.3. *Odobranje programa od strane nadzornika neće osloboditi Izvođača radova bilo koje od*

njegovih obaveza prema ugovoru. / The approval of the programme by the supervisor shall not relieve the contractor from any of its obligations under the contract.

- 17.1.4. *Nijedna materijalna promena programa neće se vršiti bez odobrenja Nadzora. Ako, međutim, napredak radova nije u skladu sa programom, nadzornik može naložiti Izvođaču radova da preda revidirani program u skladu sa postupkom utvrđenim u članu 17.* / No material alteration to the programme shall be made without the approval of the supervisor. If, however, the progress of the works does not conform to the programme, the supervisor may instruct the contractor to submit a revised programme in accordance with the procedure laid down in Article 17.

Član 18 / Article 18 - Detaljna analiza cijena / Detailed breakdown of prices

- 18.1. *Ako to nije predviđeno u njegovoj ponudi i ako je to potrebno za svrhe ugovora, Izvođač radova će dostaviti detaljnu specifikaciju svojih cijena u roku od najviše 20 dana nakon obrazloženog zahtjeva nadzornika.* / If not provided in its tender and where necessary for the purposes of the contract, the contractor shall provide a detailed breakdown of its rates and prices within no more than 20 days following the supervisor's reasoned request.
- 18.2. *U roku od 30 dana od obaveštenja o dodeli ugovora, ugovarač će nadzorniku dostaviti samo kao informaciju detaljnu procenu novčanog toka, u kvartalnim periodima, svih isplata koje mogu biti dospjele prema Izvođaču radova po ugovoru. Izvođač će naknadno dostavljati revidirane procjene novčanog toka u kvartalnim intervalima, ako nadzornik to zahtjeva. Komunikacija neće nametati nikakvu odgovornost naručiocu ili Nadzoru.* / Within 30 days of notification of the award of contract, the contractor shall provide to the supervisor for its information only, a detailed cash flow estimate, in quarterly periods, of all payments which may be due to the contractor under the contract. The contractor shall subsequently supply revised cash flow estimates at quarterly intervals, if so required by the supervisor. The communication shall not impose any liability whatsoever on the contracting authority or the supervisor.

Član 19 / Article 19 - Crteži i studije izvođenja izvođača radova/ Contractor's drawings and execution studies

- 19.1. *Izvođač će o svom trošku dostaviti nadzorniku na odobrenje sve projektne i građevinske crteže i drugu dokumentaciju i predmete neophodne za pravilno izvršenje ugovora, a posebno:* / The contractor shall submit to the supervisor for approval at its own expense, all design and construction drawings and other documents and objects necessary for the proper execution of the contract, and in particular:
- a) *crteži, dokumenti, uzorci i/ili modeli koji mogu biti navedeni u ugovoru u vremenskim rokovima i procedurama utvrđenim u njemu ili u programu za sprovođenje zadataka;* / drawings, documents, samples and/or models as may be specified in the contract within the time limits and procedures laid down therein or in the programme of implementation of tasks;
 - b) *crteže koje nadzornik može razumno zahtijevati za sprovođenje zadataka.* / drawings as the supervisor may reasonably require for the implementation of tasks.
 - c) *planovi, crteži i proračuni potrebni za dokazivanje stabilnosti i otpornosti konstrukcija, uključujući dizajn temelja i detaljan plan ojačanja. Ovi proračuni i pregledi treba da budu podržani dovoljnim ispitivanjem lokacije i treba da se predaju u tri primerka nadzorniku na odobrenje najmanje 30 dana prije početka izvođenja predmetnih radova.* / plans, drawings and calculations needed to provide evidence of the stability and resistance of the structures, including foundation design and detailed reinforcement plan. These calculations and surveys should be

sustained by sufficient site investigations and should be submitted in triplicate to the supervisor for approval at least 30 days before commencing construction of the works in question.

19.2. *Nadzor će vratiti Izvođaču radova crteže, dokumente, uzorke, modele, proračune dizajna, predmete i drugu dokumentaciju traženu prema članu 19.1, bilo sa njegovom potvrdom ili primjedbama, u rokovima navedenim u ugovoru ili odobrenom programu za sprovođenje zadataka ili, ako nije određeno vremensko ograničenje, u roku od 15 dana od prijema. U slučaju složenosti ili broja dokumenata predatih na odobrenje, ako Nadzor ne može poslati svoju potvrdu ili svoje primjedbe u gore pomenutom roku, Nadzor će poslati odgovor u roku od 15 dana od prijema, naznačavajući drugi vremenski rok koji će poslati svoju potvrdu ili svoje primjedbe, uzimajući u obzir relativnu hitnost i složenost predmeta.* / The supervisor shall return to the contractor the drawings, documents, samples, models, design calculations, objects and other documents required under Article 19.1 with either its endorsement or its remarks within the time limits referred to in the contract or the approved programme of implementation of tasks or, if no time limit is specified, within 15 days of receipt. In the light of the complexity or the number of documents submitted for approval, if the supervisor cannot send its endorsement or its remarks within the time limit mentioned above, the supervisor shall send within 15 days of receipt a holding reply, indicating another time limit by which it will send its endorsement or its remarks, taking into account the relative urgency and complexity of the matter.

Ako nadzornik ne prijavi svoju potvrdu, primjedbe ili zadržavanje odgovora u gore navedenim rokovima, crteži, dokumenti, uzorci, modeli, proračuni dizajna, predmeti i drugi dokumenti predati nadzorniku u skladu sa članom 19.1 smatraju se odobrenim na kraju gore navedenih rokova. / If the supervisor fails to notify its endorsement, remarks or holding reply within the time limits referred above, the drawings, documents, samples, models, design calculations, objects and other documents submitted to the supervisor according to Article 19.1 shall be deemed to be approved at the end of the time limits specified above.

19.3. *Odobrene nacрте, dokumente, uzorke i modele nadzorni organ potpisuje ili na drugi način identifikuje i neće odstupati, osim ako Nadzor drugačije ne naredi. Svi crteži, dokumenti, uzorci ili modeli Izvođača radova koje Nadzor odbija da odobri, biće izmenjeni kako bi zadovoljili zahtjeve Nadzora, a Izvođač radova ih ponovo dostaviti na odobrenje. U roku od 15 dana nakon što je obaviješten o primjedbama Nadzora, Izvođač radova će izvršiti potrebne ispravke, prilagođavanja itd. na dokumentima, crtežima, proračunima dizajna itd. ispravljeni ili prilagođeni dokumenti, crteži, proračuni itd. biće ponovo predati na nadzornikovo odobrenje po istom postupku.* / Approved drawings, documents, samples and models shall be signed or otherwise identified by the supervisor and shall not be departed from except as otherwise instructed by the supervisor. Any contractor's drawings, documents, samples or models which the supervisor refuses to approve, shall be modified to meet the requirements of the supervisor and resubmitted by the contractor for approval. Within 15 days of being notified of the supervisor's remarks, the contractor shall make the requisite corrections, adjustments etc. to the documents, drawings, design calculations etc. The corrected or adjusted documents, drawings, design calculations etc. shall be resubmitted for the supervisor's approval under the same procedure.

19.4. *Izvođač radova će dostaviti dodatne kopije odobrenih crteža u obliku i broju navedenom u ugovoru ili u narednim administrativnim nalogima.* / The contractor shall supply additional copies of approved drawings in the form and number stated in the contract or in subsequent administrative orders.

19.5. *Odobranje bilo kojih nacрта dokumenata, uzoraka ili modela od strane nadzornika neće osloboditi Izvođača radova bilo koje od njegovih obaveza prema ugovoru.* / The approval of any drawings, documents, samples or models by the supervisor shall not relieve the contractor from any of its obligations under the contract.

- 19.6. *Nadzorni organ će imati pravo u svako razumno vrijeme da pregleda sve crteže, dokumenta, uzorke ili modele koji se odnose na ugovor u prostorijama Izvođača radova.* / The supervisor shall have the right at all reasonable times to inspect all drawings, documents, samples or models relating to the contract at the contractor's premises.
- 19.7. *Prije privremenog prihvatanja radova, izvođač će dostaviti naručiocu priručnike za rad i održavanje, zajedno sa crtežima, koji će biti toliko detaljni da će naručiocu omogućiti rad, održavanje, prilagođavanje i popravku svih djelova radova. Ako u posebnim uslovima nije drugačije naznačeno, priručnici i crteži moraju biti na jeziku ugovora. Radovi se neće smatrati završenima u svrhu privremenog prihvatanja dok se takvi priručnici i crteži ne dostave naručiocu.* / Before provisional acceptance of the works, the contractor shall supply operation and maintenance manuals together with drawings to the contracting authority, which shall be in such detail as will enable the contracting authority to operate, maintain, adjust and repair all parts of the works. Unless otherwise stated in the special conditions, the manuals and drawings shall be in the language of the contract. The works shall not be considered to be completed for the purpose of provisional acceptance until such manuals and drawings have been supplied to the contracting authority.

Član 20 / Article 20 - Dovoljnost tenderskih cijena / Sufficiency of tender prices

- 20.1. *Podložno bilo kojim dodatnim odredbama koje mogu biti propisane u posebnim uslovima, smatraće se da je Izvođač radova pregledao i ispitao lokaciju i okolinu i da se upoznao pre podnošenja ponude u pogledu prirode terena i tla i da su uzeli u obzir oblik i prirodu lokaliteta, obim i prirodu posla i materijale neophodne za završetak radova, sredstva za komunikaciju i pristup lokaciji, smeštaj koji može zahtijevati i uopšte da je za sebe pribavio sve potrebne informacije u vezi sa rizicima, nepredviđenim situacijama i svim drugim okolnostima koje utiču na njegovu ponudu.* / Subject to any additional provisions which may be laid down in the special conditions, the contractor shall be deemed to have inspected and examined the site and its surroundings and to have satisfied itself before submitting its tender, as to the nature of the ground and sub-soil, and to have taken into account the form and nature of the site, the extent and nature of the work and materials necessary for the completion of the works, the means of communication with and access to the site, the accommodation it may require and in general to have obtained for itself all necessary information as to risks, contingencies and all other circumstances influencing or affecting its tender.
- 20.2. *Smatraće se da je Izvođač radova prije podnošenja ponude zadovoljio tačnost i dovoljnost ponude i stopa i cijena navedenih u predmjeru ili rasporedu cijena koji će, osim u onim slučajevima u kojima je drugačije predviđeno u ugovoru, pokrivaju sve njegove obaveze iz ugovora.* / The contractor shall be deemed to have satisfied itself before submitting its tender as to the correctness and sufficiency of the tender and of the rates and prices stated in the bill of quantities or price schedule which shall, except in so far as it is otherwise provided in the contract, cover all its obligations under the contract.
- 20.3. *S obzirom da se smatra da je Izvođač radova svoje cijene odredio na osnovu sopstvenih kalkulacija, operacija i procjena, on će izvršiti bez dodatne naplate bilo koji posao koji je predmet bilo koje stavke u njegovoj ponudi za koju ne označava jediničnu cijenu ni paušalni iznos.* / Since the contractor is deemed to have determined its prices on the basis of its own calculations, operations and estimates, it shall carry out without additional charge any work which is the subject of any item whatsoever in its tender for which it neither indicates a unit price nor a lump sum.

Član 21 / Article 21 - Izuzetni rizici / Exceptional risks

- 21.1. *Ako tokom izvođenja radova izvođač naiđe na vještačke prepreke ili fizičke uslove koje iskusni izvođač nije mogao razumno predvidjeti, i ako izvođač smatra da će nastati dodatni troškovi i/ili produženje perioda kao rezultat toga biće potrebna primena zadataka, obavijestitiće nadzornika u skladu sa članovima 35 i / ili 55. Izvođač će u tom obavještenju navesti vještačke prepreke i/ili fizičke uslove, dajući detalje o očekivanim efektima istih, mjera koje preduzima ili namjerava da preduzme i obima očekivanog kašnjenja ili ometanja u izvođenju radova.* / If during the execution of the works the contractor encounters artificial obstructions or physical conditions which could not reasonably have been foreseen by an experienced contractor, and if the contractor is of the opinion that additional costs will be incurred and/or an extension of the period of implementation of tasks will be necessary as a result of this, it shall give notice to the supervisor in accordance with Articles 35 and/or 55. The contractor shall specify in such notice the artificial obstructions and/or physical conditions, giving details of the anticipated effects thereof, the measures it is taking or intends to take and the extent of the anticipated delay in or interference with the execution of the works.
- 21.2. *Nakon prijema obavještenja, Nadzor može, između ostalog:* / Following receipt of the notice, the supervisor may inter alia:
- a) *zahtijevati od Izvođača radova da pruži procjenu troškova mjera koje preduzima ili namjerava da preduzme;* / require the contractor to provide an estimate of the cost of the measures it is taking or intends to take;
 - b) *odobrava mjere iz člana 21.2 (a) sa ili bez modifikacija;* / approve measures referred to in Article 21.2 (a) with or without modification;
 - c) *dati pismena uputstva o načinu rješavanja vještačkih prepreka ili fizičkih uslova;* / give written instructions as to how the artificial obstructions or physical conditions are to be dealt with;
 - d) *naredi izmjenu, suspendovanje ili raskid ugovora.* / order an amendment to, a suspension, or termination of the contract.
- 21.3. *U mjeri u kojoj Nadzor odluči da iskusni Izvođač radova nije mogao razumno predvidjeti cijelu ili dio navedenih vještačkih prepreka ili fizičkih uslova, Nadzor će:* / To the extent that the supervisor decides that the whole or part of the said artificial obstructions or physical conditions could not reasonably have been foreseen by an experienced contractor, the supervisor shall:
- a) *uzeti u obzir svako kašnjenje koje je pretrpio Izvođač radova kao rezultat takvih prepreka ili uslova pri određivanju bilo kog produženja perioda realizacije zadataka na koje Izvođač radova ima pravo prema članu 35; i/ili* / take into account any delay suffered by the contractor as a result of such obstructions or conditions in determining any extension of the period of implementation of tasks to which the contractor is entitled under Article 35; and/or
 - b) *u slučaju vještačkih prepreka ili fizičkih uslova, osim vremenskih uslova, odrediti dodatne isplate izvođaču u skladu sa članom 55.* / in case of artificial obstructions or physical conditions other than weather conditions, determine additional payments due to the contractor in accordance with Article 55.
- 21.4. *Vremenski uslovi neće dati pravo Izvođaču radova na potraživanja iz člana 55.* / Weather conditions shall not entitle the contractor to claims under Article 55.
- 21.5. *Ako Nadzor odluči da je iskusni Izvođač radova u cjelini ili delimično mogao razumno predvidjeti vještačke prepreke ili fizičke uslove, on će o tome obavijestiti Izvođača radova što je prije moguće.* / If the supervisor decides that the artificial obstructions or physical conditions

could, in whole or in part, have been reasonably foreseen by an experienced contractor, he shall so inform the contractor as soon as practicable.

Član 22 / Article 22 - Bezbjednost na lokacijama / Safety on sites

- 22.1. *Izvođač radova će imati pravo da zabrani pristup lokaciji bilo kojoj osobi koja nije uključena u izvršenje ugovora, sa izuzetkom osoba koje ovlasti nadzornik ili ugovorni organ.* / The contractor shall have the right to forbid access to the site to any person not involved in the performance of the contract, with the exception of persons authorised by the supervisor or the contracting authority.
- 22.2. *Izvođača radova će osigurati sigurnost na gradilištima tokom čitavog perioda izvršenja i biće odgovoran za preduzimanje potrebnih koraka, u interesu svojih zaposlenih, agenata naručioca i trećih lica, kako bi se spriječio svaki gubitak ili nesreću koji mogu nastati usled izvođenja radova.* / The contractor shall ensure the safety on sites during the whole period of execution and shall be responsible for taking the necessary steps, in the interests of its employees, agents of the contracting authority and third parties, to prevent any loss or accident which may result from carrying out the works.
- 22.3. *Izvođač će preduzeti sve bitne korake, na sopstvenu odgovornost i na svoj račun, kako bi se osigurao da postojeće strukture i instalacije budu zaštićene, očuvane i održavane. Biće odgovoran za obezbjeđivanje i održavanje na svoj račun sve opreme za osvetljenje, zaštitu, ogradu i bezbjednost koja se pokaže neophodnom za pravilno sprovođenje zadataka ili koju nadzornik može razumno zahtijevati.* / The contractor shall take all essential steps, on its own responsibility and at its expense, to ensure that existing structures and installations are protected, preserved and maintained. It shall be responsible for providing and maintaining at its expense all lighting, protection, fencing and security equipment which proves necessary for the proper implementation of the tasks or which may reasonably be required by the supervisor.
- 22.4. *Ako su tokom sprovođenja zadataka neophodne hitne mjere za otklanjanje rizika od nezgode ili oštećenja ili za obezbjeđivanje bezbednosti nakon bilo koje nezgode ili oštećenja, nadzornik će službeno obavijestiti Izvođača radova da učini ono što je neophodno. Ako izvođač nije voljan ili nije u stanju da preduzme potrebne mjere, nadzornik može izvesti radove na trošak izvođača do te mjere da je izvođač odgovoran.* / If, during the implementation of the tasks, urgent measures are necessary to obviate any risk of accident or damage or to ensure security following any accident or damage, the supervisor shall give formal notice to the contractor to do what is necessary. If the contractor is unwilling or unable to undertake the necessary measures, the supervisor may carry out the work at the expense of the contractor to the extent that the contractor is liable.

Član 23 / Article 23 - Zaštita obližnjih objekata / Safeguarding adjacent properties

- 23.1. *Na sopstvenu odgovornost i na svoj račun, izvođač će preduzeti sve mjere predostrožnosti koje se zahtjevaju dobrom građevinskom praksom i preovlađujućim okolnostima da bi se zaštitili obližnji objekti i izbjeglo izazivanje bilo kakvih abnormalnih poremećaja.* / On its own responsibility and at its expense, the contractor shall take all the precautions required by good construction practice and by the prevailing circumstances to safeguard adjacent properties and avoid causing any abnormal disturbance therein.
- 23.2. *Izvođač radova će nadoknaditi ugovornom organu finansijske posledice svih potraživanja susjednih vlasnika zemljišta ili stanovnika u mjeri u kojoj je izvođač odgovoran i u mjeri u kojoj šteta na susednim objektima nije rezultat opasnosti stvorene dizajnom ili metodom izgradnje koju je ugovorni organ ili nadzor nametnuo izvođaču.* / The contractor shall indemnify the contracting authority against the financial consequences of all claims by neighbouring landowners

or residents to the extent that the contractor is liable and to the extent that the damage to adjacent properties is not the result of a hazard created through the design or method of construction imposed by the contracting authority or the supervisor upon the contractor.

Član 24 / Article 24 - Ometanje saobraćaja / Interference with traffic

- 24.1. *Izvođač će osigurati da radovi i instalacije ne prouzrokuju štetu ili ometaju saobraćaja na komunikacijskim vezama kao što su putevi, železnice, plovni putevi i aerodromi, osim što je dozvoljeno pod posebnim uslovima. Posebno će uzeti u obzir ograničenja težine pri odabiru ruta i vozila.* / The contractor shall ensure that the works and installations do not cause damage to, or obstruct traffic on, communication links such as roads, railways, waterways and airports, save as permitted under the special conditions. It shall, in particular, take account of weight restrictions when selecting routes and vehicles.
- 24.2. *Sve posebne mjere koje Izvođač radova smatra potrebnim ili koje su navedene u posebnim uslovima ili koje naručilac zahtijeva kako bi zaštitio ili ojačao djelove puteva, kolosijeka ili mostova, snosiće Izvođač radova, bez obzira na to da li je to neophodno ili ne, a vrši ih izvođač. Izvođač će obavijestiti nadzornika o svim posebnim mjerama koje namjerava da preduzme prije njihovog sprovođenja. Popravku štete nastale na putevima, kolosijecima ili mostovima transportom materijala, postrojenja ili opreme snosi će izvođač.* / Any special measures which the contractor considers necessary or which are specified in the special conditions or which are required by the contracting authority in order to protect or strengthen sections of roads, tracks or bridges, shall be at the expense of the contractor, whether or not they are carried out by the contractor. The contractor shall inform the supervisor of any special measures it intends to take before carrying them out. The repair of any damage caused to roads, tracks or bridges by the transport of materials, plant or equipment shall be at the expense of the contractor.

Član 25 / Article 25 – Kablovi i vodovi / Cables and conduits

- 25.1. *Ako tokom izvođenja radova izvođač naiđe na žigove koji ukazuju na tok podzemnih kablova, vodova i instalacija, mora da drži takve žigove na svom mjestu ili da ih zamijeni, ukoliko je izvođenje radova zahtjevalo njihovo privremeno uklanjanje. Za takve povezane operacije potrebno je odobrenje Nadzora.* / Where, in the course of carrying out the works, the contractor encounters bench-marks indicating the course of underground cables, conduits and installations, it shall keep such bench-marks in position or replace them, should execution of the works have necessitated their temporary removal. Such related operations require the authorisation of the supervisor.
- 25.2. *Izvođača radova je odgovoran za očuvanje, uklanjanje i zamjenu, u zavisnosti od slučaja, kablova, vodova i instalacija koje je ugovorni autoritet naveo u ugovoru i za njihove troškove.* / The contractor shall be responsible for the preservation, removal and replacement, as the case may be, of the cables, conduits and installations specified by the contracting authority in the contract and for the cost thereof.
- 25.3. *Kada prisustvo kablova, vodova i instalacija nije navedeno u ugovoru, ali se otkriva pomoću referentnih tačaka i referenci, Izvođač radova će biti pod opštom dužnošću brige i sličnim obavezama u vezi sa očuvanjem, uklanjanjem i zamjenom gore navedenih. U ovom slučaju, naručilac će mu nadoknaditi troškove u mjeri u kojoj je takav posao neophodan za izvršenje ugovora.* / Where the presence of cables, conduits and installations has not been specified in the contract but is revealed by bench-marks and references, the contractor shall be under a general duty of care and similar obligations regarding preservation, removal and replacement to those set out above. In this case, the contracting authority shall compensate it for expenditure, to the extent that such work is necessary for the execution of the contract.

- 25.4. *Međutim, obaveze uklanjanja i zamene kablova, vodova i instalacija i izdaci koji iz toga proističu neće biti odgovornost Izvođača radova ako naručilac odluči da prihvati tu odgovornost. Isto se primenjuje kada se ova obaveza i izdaci koji iz toga proističu prenose na drugu specijalnu administraciju ili agenta.* / However, the obligations to remove and replace cables, conduits and installations and the expenditure resulting therefrom shall not be the responsibility of the contractor if the contracting authority decides to accept that responsibility. The same shall apply where this obligation and the expenditure resulting therefrom devolve upon another specialist administration or an agent.
- 25.5. *Kada je vjerovatno da će bilo koji rad na lokaciji prouzrokovati smetnje ili štetu u komunalnoj službi, izvođač će odmah pismeno obavijestiti nadzornika, dajući razuman rok za obavještenje kako bi se blagovremeno preduzele odgovarajuće mere i nastavio rad.* / When any work on the site is likely to cause disturbances in or damage to a public utility service, the contractor shall immediately inform the supervisor in writing, giving a reasonable period of notice so that suitable measures may be taken in time to allow work to continue normally.

Član 26 / Article 26 – Postavljanje - Izvođenje / Setting-out

26.1. *Izvođača radova će biti odgovoran za* / The contractor shall be responsible for:

- a) *tačno postavljanje radova u odnosu na originalne oznake, linije i referentne nivoe koje je dao nadzornik* / the accurate setting-out of the works in relation to original marks, lines and levels of reference given by the supervisor;
- b) *ispravnost položaja, nivoa, dimenzija i poravnanja svih djelova radova* / the correctness, of the position, levels, dimensions and alignment of all parts of the works; and
- c) *obezbjedivanje svih potrebnih instrumenata, uređaja i radne snage u vezi sa prethodnim odgovornostima* / the provision of all necessary instruments, appliances and labour in connection with the foregoing responsibilities.

26.2. *Ako se u bilo kom trenutku tokom izvođenja radova pojavi bilo kakva greška u položaju, nivoima, dimenzijama ili poravnanju bilo kog dijela radova, izvođač će, ako nadzornik to zahtijeva, o trošku izvođača, ispraviti takvu grešku. na inicijativu Nadzora, osim ako se takva greška zasniva na netačnim podacima koje je dostavio Nadzor, a koji iskusni izvođač radova ne bi otkrio iako postupa pažljivo, u tom slučaju će naručilac biti odgovoran za troškove ispravke.* / If, at any time during the execution of the works, any error appears in the position, levels, dimensions or alignment of any part of the works, the contractor, shall, if the supervisor so requires, at the contractor's cost, rectify such error to the satisfaction of the supervisor, unless such error is based on incorrect data supplied by the supervisor which an experienced contractor exercising due care would not have discovered, in which case the contracting authority shall be responsible for the cost of rectification.

Provjera bilo kakvog postavljanja ili bilo koje linije ili nivoa od strane nadzornika ni na koji način neće osloboditi izvođača odgovornosti za njegovu tačnost, a izvođač će pažljivo zaštititi i sačuvati sve žigove, ograde, klinove i ostale predmete korišćene u izvođenju radova / The checking of any setting-out or of any line or level by the supervisor shall not in any way relieve the contractor of its responsibility for the accuracy thereof and the contractor shall carefully protect and preserve all bench-marks, sight-rails, pegs and other items used in setting-out the works.

Član 27 / Article 27 - Demontirani materijali / Demolished materials

27.1. *Ako ugovor uključuje radove na rušenju, materijali i predmeti dobijeni od njih, osim ako posebni uslovi i / ili zakon države u kojoj se izvode radovi, ne predviđaju drugačije i podležu*

odredbama člana 28., postaće vlasništvo Izvođača radova. / Where the contract includes demolition work, materials and articles obtained therefrom shall, unless the special conditions and /or the law of the country in which the works are executed otherwise provide and subject to the provisions of Article 28, become the property of the contractor.

- 27.2. *Ako posebni uslovi rezervišu za naručioca pravo vlasništva nad materijalima ili svim ili dijelom predmeta dobijenih tokom rušenja, izvođač će preduzeti sve mjere predostrožnosti da osigura njihovo očuvanje. Odgovaraće za svako uništavanje ili oštećenje takvih materijala ili predmeta koji su prouzrokovani od strane njega ili njegovih agenata.* / Should the special conditions reserve to the contracting authority the right of ownership of materials or all or part of the articles obtained from the demolition work, the contractor shall take all the necessary precautions to ensure that these are preserved. It shall be liable for any destruction of, or damage to, such materials or articles caused by it or its agents.
- 27.3. *Bez obzira na upotrebu, u koju naručilac namjerava da stavi materijale ili predmete, u odnosu na koje zadržava pravo vlasništva, izvođač radova snosi sve troškove nastale prilikom njihovog transporta i skladištenja i sve troškove skladištenja na mjestu koje je odredio nadzornik od strane Izvođača radova za bilo koji prevoz koji ne prelazi 1.000 metara* / Irrespective of the use to which the contracting authority intends to put the materials or articles, in respect of which it reserves the right of ownership, all costs incurred in transporting and storing them and all warehouse charges at the place indicated by the supervisor shall be borne by the contractor for any carriage not exceeding 1000 meters.
- 27.4. *Osим ako posebni uslovi ne predviđaju drugačije, izvođač će o svom trošku postupno uklanjati šut i ostale materijale za rušenje, smeće i ruševina sa gradilišta.* / Save where the special conditions provide otherwise, the contractor shall, at its expense, progressively remove rubble and other demolition materials, rubbish and debris from the site.

Član 28 / Article 28 – Otkrića / Discoveries

- 28.1. *Otkrića od bilo kog interesa koja su napravljena tokom radova na iskopavanju ili rušenju moraju se odmah prijaviti nadzorniku. Nadzornik će odlučiti kako će se postupati sa takvim otkrićima, uzimajući u obzir zakon države u kojoj se radovi izvode.* / Discoveries of any interest whatsoever made during excavation or demolition work shall be brought immediately to the attention of the supervisor. The supervisor shall decide how such discoveries are to be dealt with, taking due account of the law of the country in which the works are executed.
- 28.2. *Naručilac zadržava pravo vlasništva nad materijalima pronađenim tokom radova iskopa i rušenja izvedenih na pripadajućem zemljištu, uz uslov nadoknađivanja izvođaču za sve posebne napore.* / The contracting authority reserves the right of ownership of materials found during the excavation and demolition work carried out on land belonging to it, subject to compensating the contractor for any special efforts.
- 28.3. *Artefakti, starine i prirodni, numizmatički ili drugi predmeti od naučnog interesa, kao i retki predmeti ili predmeti od plemenitih metala pronađeni tokom iskopavanja ili rušenja biće vlasništvo naručioca.* / Artefacts, antiquities and natural, numismatic, or other objects which are of scientific interest, and also rare objects or objects made of precious metals found during excavation or demolition work shall be the property of the contracting authority.
- 28.4. *U slučaju neslaganja, ugovorno tijelo ima jedino ovlašćenje da odluči o kvalifikacijama utvrđenim u članovima 28.1 i 28.3.* / In the event of disagreements, the contracting authority shall have sole authority to decide as to the qualifications set out in Articles 28.1 and 28.3.

Član 29 / Article 29 - Privremeni radovi /Temporary works

- 29.1. *Izvođač će o svom trošku izvesti sve privremene radove kako bi se omogućilo izvođenje radova. Izvođač će dostaviti nadzorniku crteže za privremene radove koje izvođač namerava da koristi, kao što su kovčezi, skele, rešetke i oplata. Izvođač radova će uzeti u obzir sva zapažanja nadzornika, preuzimajući odgovornost za ove crteže.* / The contractor shall carry out at its expense all the temporary works to enable the works to be carried out. The contractor shall submit to the supervisor the drawings for temporary works which the contractor intends to use, such as cofferdams, scaffolding, trusses and shuttering. The contractor shall take into account any observations made by the supervisor while assuming responsibility for these drawings.
- 29.2. *Kada je dizajn posebnih privremenih radova naveden u posebnim uslovima kako bi bio odgovoran naručiocu, nadzornik će dostaviti Izvođaču radova sve potrebne crteže u razumnom roku kako bi omogućio izvođaču da privremene radove izvede u skladu sa svojim programom. U takvim slučajevima, naručilac je jedini odgovoran za sigurnost i adekvatnost dizajna. Međutim, Izvođač radova će biti odgovoran za pravilnu izgradnju.* / Where the design of particular temporary works is specified in the special conditions to be the responsibility of the contracting authority, the supervisor shall provide the contractor with all drawings necessary in reasonable time to enable the contractor to undertake the temporary works in accordance with its programme. In such cases, the contracting authority shall be solely responsible for the safety and adequacy of the design. However, the contractor shall be responsible for the proper construction.

Član 30 / Article 30 – Studije tla / Soil studies

- 30.1. *U skladu sa posebnim uslovima i tehničkim specifikacijama, Izvođač radova će nadzorniku staviti na raspolaganje osoblje i opremu neophodnu za izvođenje bilo kog istraživanja tla koje nadzornik smatra razumno potrebnim. Izvođaču radova će se nadoknaditi stvarni troškovi radne snage i opreme koji se koriste ili stavljaju na raspolaganje u takvom poslu, plus razumna dobit, ako već nije predviđena ugovorom.* / Subject to the special conditions and to the technical specifications, the contractor shall make available to the supervisor, the personnel and equipment necessary for carrying out any soil survey which the supervisor considers reasonably necessary. The contractor shall be compensated for the actual cost of the manpower and equipment used or made available in such work, plus a reasonable profit, if not already provided for in the contract.

Član 31 / Article 31 - Preklapanje ugovora / Overlapping contracts

- 31.1. *Izvođača radova će, u skladu sa zahtjevima Nadzora, pružiti sve razumne mogućnosti za obavljanje svojih poslova bilo kojim drugim ugovaračima zaposlenim kod ugovornog organa i njihovim radnicima, radnicima naručioca i bilo kojim drugim javnim organima koji mogu biti zaposleni na lokaciji ili blizu nje u izvršenju bilo kog posla koji nije obuhvaćen ugovorom ili bilo kojim ugovorom koji naručilac može sklopiti u vezi sa radovima ili kao pomoćni dio nad njima.* / The contractor shall, in accordance with the requirements of the supervisor, afford all reasonable opportunities for carrying out their work to any other contractors employed by the contracting authority and their workmen, to the workmen of the contracting authority and of any other public authorities who may be employed on or near the site in the execution of any work not included in the contract, or of any contract which the contracting authority may enter into in connection with, or ancillary to, the works.
- 31.2. *Ako, međutim, izvođač na pismeni zahtjev nadzornika stavi na raspolaganje bilo kom takvom izvođaču, javnom organu ili naručiocu, bilo koje puteve ili načine za čije održavanje je odgovoran, ili dozvoli upotrebu bilo koja druga lica privremenih radova, skela ili druge opreme na gradilištu ili pruža bilo koju drugu uslugu bilo koje prirode, koja nije bila predviđena*

ugovorom, naručilac će platiti Izvođaču radova za takvu upotrebu. ili uslugu, takve sume i / ili dozvoljavaju produženje vremena, koje će, prema mišljenju Nadzora, biti razumno. / If, however, the contractor, on the written request of the supervisor, makes available to any such contractor, or public authority, or to the contracting authority, any roads or ways for the maintenance of which the contractor is responsible, or permits the use by any such other persons of the contractor's temporary works, scaffolding or other equipment on the site, or provides any other service of whatsoever nature, which was not provided for in the contract, the contracting authority shall pay to the contractor in respect of such use or service, such sums and/or grant such extension of time, as shall, in the opinion of the supervisor, be reasonable.

- 31.3. *Izvođač neće biti oslobođen bilo koje od obaveza iz ugovora iz člana 31., niti će imati pravo na bilo koja potraživanja osim onih predviđenih članom 31.2. / The contractor shall not by reason of Article 31 be relieved of any of its obligations under the contract nor shall it be entitled to any claims other than those provided for in Article 31.2.*
- 31.4. *Teškoće koje se pojave u vezi sa jednim ugovorom ni u kom slučaju ne mogu dati pravo Izvođaču radova da modifikuje ili odloži sprovođenje drugih ugovora. Slično tome, naručilac možda neće iskoristiti takve poteškoće za obustavu plaćanja zbog drugog ugovora. / In no circumstances may difficulties arising with regard to one contract entitle the contractor to modify or delay implementation of other contracts. Similarly, the contracting authority may not take advantage of such difficulties to suspend payments due under another contract.*

Član 32 / Article 32 - Patenti i licence / Patents and licenses

- 32.1. *Osim ako u posebnim uslovima nije drugačije predviđeno, Izvođač radova će nadoknaditi i držati naručioca i nadzornika neškodljivim za svu štetu i troškove nastale usled bilo kojeg zahtjeva koji je podnela bilo koja treća strana, uključujući kreatore i posrednike, za bilo koja navodna ili stvarna kršenja intelektualnih prava, prava industrijske ili druge svojine bilo koje vrste zasnovane na upotrebi naručioca kako je navedeno u ugovoru o patentima, licencama, crtežima, dizajnom, modelima ili brendu ili zaštitnim znakovima, osim ako takvo kršenje proizlazi iz usklađenosti sa dizajnom ili specifikacijama ugovornih organa i / ili Nadzora. / Save where otherwise provided in the special conditions, the contractor shall indemnify and hold the contracting authority and the supervisor harmless for all damages and cost incurred due to any claim brought by any third party including creators and intermediaries for any alleged or actual violations of intellectual, industrial or other property rights of any kind whatsoever based on the contracting authority's use as specified in the contract of patents, licenses, drawings, designs, models, or brand or trademarks, except where such infringement results from compliance with the design or specification provided by the contracting authority and/or the supervisor.*
- 32.2. *Sva industrijska, intelektualna i druga prava svojine (uključujući, ali ne ograničavajući se na patentna prava i autorska prava) razvijena u vezi sa zadacima od strane Izvođača radova ili u njegovo ime, uključujući, ali bez ograničenja, bilo koja prava na bilo koji dokument pripremljen u svrhu ugovora ili zadaci, ostaće na ugovaraču, ali naručilac će imati neopozivu, neisključivu, licencu za gore navedena prava u svrhu ugovora. / All industrial, intellectual and other property rights (including but not limited to patent rights and copyright) developed in connection with the tasks by or on behalf of the contractor, including but not limited to any rights in any documents prepared for the purpose of the contract or the tasks, shall remain vested in the contractor but the contracting authority shall have an irrevocable, royalty-free, non-exclusive licence of the above-mentioned rights for the purpose of the contract.*
- Takva licenca nosi pravo na davanje podlicenci i ugovorni organ će je moći prenijeti na treće strane bez traženja pristanka Izvođača radova. / Such licence shall carry the right to grant sub-licences and shall be transferable by the contracting authority to third parties without the consent of the contractor being required.*

Sva industrijska, intelektualna i druga prava svojine (uključujući, ali ne ograničavajući se na patentna prava i autorska prava) razvijena u vezi sa zadacima od strane ili u ime naručioca, uključujući, ali bez ograničenja, bilo koja prava na bilo koji dokument pripremljen za potrebe ugovora ili zadataka, ostaje na ugovornom tijelu, ali Izvođač radova ima pravo o svom trošku da kopira, koristi i pribavi komunikaciju ovih dokumenata u svrhu ugovora. / All industrial, intellectual and other property rights (including but not limited to patent rights and copyright) developed in connection with the tasks by or on behalf of the contracting authority, including but not limited to any rights in any documents prepared for the purpose of the contract or the tasks, shall remain vested in the contracting authority but the contractor shall have the right at its cost to copy, use and obtain communication of these documents for the purpose of the contract.

Nakon i bez obzira na bilo kakav raskid ugovora, ma kako nastao, kao i nakon završetka zadataka, naručilac će i dalje imati prednost licence iz člana 32.2, prvi stav. / Upon and notwithstanding any termination of the contract howsoever arising, as well as after completion of the tasks, the contracting authority shall continue to have the benefit of the licence referred to in Article 32.2, first paragraph.

REALIZACIJA ZADATAKA I KAŠNJENJA

IMPLEMENTATION OF THE TASKS AND DELAYS

Član 33 / Article 33 - Nalozi za početak / Commencement orders

- 33.1. *Nadzor izdaje administrativni nalog kojim obavještava Izvođača radova o datumu na koji mora da počne period izvršenja zadataka.* / The supervisor issues an administrative order notifying the contractor of the date on which the period of implementation of tasks must start.
- 33.2. *Ako se strane ne dogovore drugačije, period primene zadataka neće početi prije* / Save where the parties agree otherwise, the period of implementation of tasks shall not start before:
- a) *u skladu sa članom 9., lokacija ili dio lokacije stavljeni su na raspolaganje Izvođaču radova prema napretku rada utvrđenom u programu sprovođenja zadataka koji je odobrio nadzor* / in conformity with Article 9, the site, or part of the site has been placed at the disposal of the contractor according to the progress of the work set out in the programme of implementation of tasks approved by the supervisor;
 - b) *da su dokumenti pomenuti u članu 8.1 dostavljeni Izvođaču radova.* / the documents mentioned under Article 8.1 have been provided to the contractor.
- 33.3. *Ako se strane ne dogovore drugačije, period primjene zadataka započinje najkasnije 180 dana od obavještenja o dodjeli ugovora.* / Save where the parties agree otherwise, the period of implementation of tasks shall start no later than 180 days following notification of award of the contract.

Član 34 / Article 34 - Period realizacije zadataka / Period of implementation of tasks

- 34.1. *Period sprovođenja zadataka određuje se u posebnim uslovima, ne dovodeći u pitanje produženje roka koji se može odobriti prema članu 35.* / The period of implementation of tasks shall be as laid down in the special conditions, without prejudice to extensions of the period which may be granted under Article 35.
- 34.2. *Ako se predviđaju različiti periodi sprovođenja zadataka za odvojene partije, u slučajevima kada se jednom Izvođaču radova dodijeli više od jednog lota po ugovoru, periodi sprovođenja zadataka za zasebne djelove neće se akumulirati.* / If provision is made for distinct periods of

implementation of tasks for separate lots, in cases where one contractor is awarded more than one lot per contract, the periods of implementation of tasks for the separate lots will not be accumulated.

Član 35 / Article 35 - Produženje perioda izvršenja zadataka / Extension of the period of implementation of tasks

35.1. *Izvođača radova može zatražiti produženje perioda izvršenja zadataka ako bude ili će kasniti sa izvršenjem ugovora iz bilo kog od sledećih razloga* / The contractor may request an extension to the period of implementation of tasks if it is or will be delayed in completing the contract by any of the following reasons:

- a) *izuzetni vremenski uslovi u zemlji u kojoj se izvode radovi koji mogu uticati na sprovođenje zadataka* / exceptional weather conditions in the country in which the works are executed which may affect the implementation of the tasks;
- b) *vještačke prepreke ili fizičke uslove koje iskusni Izvođača radovač nije mogao razumno predvideti* / artificial obstructions or physical conditions which could not reasonably have been foreseen by an experienced contractor;
- c) *administrativne naredbe koje utiču na datum završetka, osim onih koje proizilaze iz neizvršenja obaveza izvođača* / administrative orders affecting the date of completion other than those arising from the contractor's default;
- d) *neuspjeh naručioca da ispuni svoje obaveze iz ugovora* / failure of the contracting authority to fulfil its obligations under the contract;
- e) *bilo kakva obustava radova koja nije zbog neizvršenja obaveza izvođača* / any suspension of the works which is not due to the contractor's default;
- f) *više sile* / force majeure;
- g) *bilo koji drugi uzroci navedeni u ovim opštim uslovima koji nisu posledica neizvršenja obaveza Izvođača radova* / any other causes referred to in these general conditions which are not due to the contractor's default.

35.2. *Ako Izvođač radova smatra da ima pravo na bilo koje produženje perioda primene prema ugovoru, Izvođač radova će to učiniti* / If the contractor considers itself to be entitled to any extension of the period of implementation under the contract, the contractor shall:

- a) *obavijestiti nadzornika o svojoj namjeri da podnese takav zahtjev najkasnije 15 dana nakon što je Izvođač radova saznao, ili je trebalo da bude upoznat sa događajem ili okolnošću koja je prouzrokovala zahtjev* / give notice to the supervisor of its intention to make such a request no later than 15 days after the contractor became aware, or should have become aware of the event or circumstance giving rise to the request.
- b) *Ako Izvođača radovač ne obavijestiti o zahtjevu za produženje perioda primjene u tom roku od 15 dana, period sprovođenja se neće produžiti i naručilac će biti oslobođen svake odgovornosti u vezi sa zahtjevom* / If the contractor fails to give notice of a request for extension of the period of implementation within such period of 15 days, the period of implementation shall not be extended and the contracting authority shall be discharged from all liability in connection with the request; and
- c) *dostaviti Nadzoru potpune i detaljne pojedinosti o zahtjevu, u roku od 30 dana od gornjeg obavještenja, osim ako se između ugovarača i Nadzora drugačije ne dogovori, kako bi se takav zahtjev mogao istražiti* / submit to the supervisor full and detailed particulars of the request, within 30 days from the above notification unless otherwise agreed between the contractor and the supervisor, in order that such request may be investigated.

35.3. *U roku od 30 dana od prijema detaljnih podataka o zahtjevu izvođača, nadzornik će, obavještenjem Izvođača radova nakon odgovarajućeg savjetovanja sa naručiocem i, prema potrebi, izvođačem, odobriti produženje perioda primjene koji može biti opravdan, bilo prospektivno ili retrospektivno, ili obavestiti Izvođača radova da nema pravo na produženje roka.*
/ Within 30 days from receipt of the contractor's detailed particulars of the request, the supervisor shall, by notice to the contractor after due consultation with the contracting authority and, where appropriate, the contractor, grant such extension of the period of implementation as may be justified, either prospectively or retrospectively, or inform the contractor that it is not entitled to an extension.

Član 36 / Article 36 - Kašnjenja u realizaciji zadataka /Delays in implementation of the tasks

36.1. *Ako izvođač ne uspije da završi radove u roku navedenim u ugovoru, naručilac će bez formalne najave i ne dovodeći u pitanje ostale svoje pravne lijekove po ugovoru imati pravo na nadoknađenu štetu za svaki dan ili njegov dio koji će proteći između kraja perioda određenog za sprovođenje zadataka ili produženog perioda sprovođenja zadataka prema članu 35 i stvarnog datuma završetka, po stopi i do maksimalnog iznosa navedenog u posebnim uslovima* / If the contractor fails to complete the works within the time period(s) specified in the contract, the contracting authority shall, without formal notice and without prejudice to its other remedies under the contract be entitled to liquidated damages for every day or part thereof which shall elapse between the end of the period specified for implementation of tasks or extended period of implementation of tasks under Article 35 and the actual date of completion, at the rate and up to the maximum amount specified in the special conditions.

Ukoliko su radovi predmet parcijalnog prijema u skladu sa članom 59, ugovorne kazne specificirane u Specijalnim uslovima mogu biti umanjene srazmjerno vrijednosti prihvaćenog dijela spram vrijednosti cjelokupnih radova. /If the works have been the subject of partial acceptance in accordance with Article 59, the liquidated damages specified in the special conditions may be reduced in the proportion which the value of the accepted part bears to the value of the whole of the works.

36.2. *Ukoliko Ugovorno tijelo stekne pravo na maksimalno potraživanje po članu 36.1, on može, nakon slanja obavještenja Izvođaču* /If the contracting authority has become entitled to the maximum claim under Article 36.1 it may, after giving notice to the contractor:

- a) *Iskoristiti izvođačku garanciju;* i/ili /seize the performance guarantee; and/or
- b) *Prekinuti ugovor: i/ili* /terminate the contract; and/or
- c) *Sklopiti ugovor sa trećom stranom o trošku Izvođača za izvođenje preostalih radova.* / enter into a contract with a third party at the contractor's cost for the provision of the balance of the works.

Član 37/Article 37 — Izmjene i dopune/Amendments

37.1 *Izmjene i dopune ugovora moraju biti formalizirane u obliku adenduma na ugovor potpisanog između obje ugovorne strane ili u obliku administrativnog naloga izdatog od strane Nadzornog organa, osim ukoliko izmjena /dopuna nije rezultat provođenja ugovora.* /Contract amendments must be formalised by a contract addendum signed by both parties or by an administrative order issued by the supervisor except if the amendments result from the application of the contract./

37.2 *Nadzorni organ će imati ovlaštenje da naredi izmjenu/dopunu bilo kojeg dijela radova koja je neophodna za pravilan završetak i/ili funkcionisanje radova. Takve izmjene/dopune putem administrativnih naloga mogu obuhvatati dodatke, izuzimanja, zamjene, promjene u kvalitetu, kvantitetu, obliku, karakteru, vrsti, položaju, dimenziji, nivou ili liniji te promjene u specificiranom redoslijedu, metodama ili vremenu izvršenja radova. Nikakvi administrativni nalozi neće imati efekat poništavanja ugovora, ali finansijski efekti takvih izmjena i dopuna, ukoliko ih bude, biće procijenjeni u skladu sa članovima 37.5 i 37.7. /The supervisor shall have the power to order any amendment to any part of the works necessary for the proper completion and/or functioning of the works. Such amendments by administrative order may include additions, omissions, substitutions, changes in quality, quantity, form, character, kind, position, dimension, level or line and changes in the specified sequence, method or timing of execution of the works. No administrative order shall have the effect of invalidating the contract, but the financial effect, if any, of all such amendments shall be valued in accordance with Articles 37.5 and 37.7.*

37.3 *Svi administrativni nalozi će biti izdati u pisanom obliku, pri čemu se podrazumijeva da/ All administrative orders shall be issued in writing, it being understood that:*

- a) *ukoliko iz bilo kojeg razloga Nadzorni organ bude smatrao neophodnim da se nalog izda usmeno, on će što je prije moguće potvrditi taj nalog administrativnim nalogom;/ if, for any reason, the supervisor finds it necessary to give an order orally, it shall as soon as possible thereafter confirm the order by an administrative order;*
- b) *ukoliko Izvođač potvrdi u pisanom obliku usmeni nalog dat u svrhu člana 37.3 (a) i ukoliko taj nalog ne bude pobijen u pisanom obliku od strane Nadzornog organa, smatraće se da je Nadzorni organ izdao administrativni nalog;/ if the contractor confirms in writing an oral order given for the purpose of Article(a) and the confirmation is not contradicted in writing forthwith by the supervisor, the supervisor shall be deemed to have issued an administrative order;*
- c) *nije potreban administrativni nalog za povećanje ili smanjenje količine radova, gdje takvo povećanje ili smanjenje rezultat količina koje premašuju ili su manje onih navedenih u specifikaciji ili cjenovniku, a uslijed mjerenja navedenog u članu 49./ no administrative order is required to increase or decrease the quantity of any work where such increase or decrease is the result of the quantity exceeding or being less than that stated in the bill of quantities or price schedule, as the result of measurement laid down in Article 49.*

37.4 *Osim kako je predviđeno u članu 37.3 prije izdavanja administrativnog naloga, Nadzorni organ će obavijestiti Izvođača o prirodi i obliku takvih izmjena /dopuna. Izvođač je potom dužan bez odlaganja dostaviti Nadzornom organu pismeni prijedlog koji sadrži slijedeće:/Save as provided by Article 37.3 prior to issuing an administrative order, the supervisor shall notify the contractor of the nature and form of such amendment. The contractor shall then, without delay, submit to the supervisor a written proposal containing:*

- a) *opis zadataka koje treba obaviti ili mjera koje treba preduzeti, te program realizacije; -a description of the tasks to be implemented or the measures to be taken and a programme for execution;*
- a) *sve neophodne izmjene i dopune programa implementacije zadataka ili bilo kojih obaveza Izvođača koje proističu iz ugovora / any necessary amendments to the programme of implementation of tasks or to any of the contractor's obligations resulting from this contract; and*
- b) *bilo kakvo prilagođavanje ugovorne cijene u skladu sa pravilima postavljenim u članu 37/ any adjustment to the contract price in accordance with the rules set out in Article 37.*

37.5 *Nadzorni organ će, nakon odgovarajućih konsultacija sa Ugovornim tijelom i sa Izvođačem kada je to potrebno, odlučiti što je prije moguće da li da izmjenu i dopunu prihvati ili ne. Ukoliko Nadzorni organ prihvati izmjenu /dopunu, on će putem administrativnog naloga o tome obavijestiti Izvođača navodeći da je Izvođač dužan realizovati izmjene i dopune po cijeni i pod uslovima datim u prijedlogu dostavljenom od strane Izvođača u skladu sa odredbama 37.4 ili prema izmjeni od strane Nadzornog organa u skladu sa članom 37.6. /Following the receipt of the contractor's submission referred to in Article 37.4, the supervisor shall, after due consultation*

with the contracting authority and, where appropriate, the contractor, decide without delay whether or not to accept the amendment. If the supervisor accepts the amendment, it shall notify the contractor through an administrative order stating that the contractor shall carry out the amendment at the prices and under the conditions given in the contractor's submission referred to in Article 37.4 or as modified by the supervisor in accordance with Article 37.6. Nakon prijema prijedloga Izvođača navedenog u članu 37.4,

37.6 Nadzorni organ će, za sve izmjene i dopune naložene u skladu sa članovima 37.3 i 37.5, odrediti cijene u skladu sa slijedećim principima: /The supervisor shall, for all amendments ordered by it in accordance with Article 37.3 and 37.5, ascertain the prices in accordance with the following principles:

- a) **Kada su radovi sličnog karaktera i izvršeni pod sličnim uslovima kao radovi navedeni u predračunu ili cjenovniku, takvi radovi će se vrednovati po cijenama navedenim u istom;** /where work is of similar character and executed under similar conditions as work priced in the bill of quantities or price schedule, it shall be valued at such rates and prices contained therein;
- b) **Kada radovi nisu sličnog karaktera i nisu obavljani po sličnim uslovima, tarife i cijene iz ugovora će se koristiti kao osnova za vrednovanje sve dok je to razumno, a u protivnom pravedno vrednovanje će izvršiti Nadzorni organ;** / where work is not of a similar character or is not executed under similar conditions, the rates and prices in the contract shall be used as the basis for valuation as far as is reasonable, failing which the supervisor shall make a fair valuation;
- c) **Ukoliko su priroda ili iznos bilo koje izmjene i dopune zavisni od prirode ili iznosa cijelog ugovora ili dijela ugovora takvi da je po mišljenju Nadzornog organa bilo kakva cijena navedena u ugovoru za radove postala nerazumna zbog takvih izmjena i dopuna, tada će Nadzorni organ utvrditi fiksnu cijenu koju smatra razumnom i odgovarajućom spram datih okolnosti;** / if the nature or amount of any amendment relative to the nature or amount of the whole contract or to any part thereof is such that, in the opinion of the supervisor, any rate or price contained in the contract for any item of work is, by reason of such amendment, rendered unreasonable, the supervisor shall fix such rate or price as he thinks reasonable and proper in the circumstances;
- d) **u slučaju da su izmjene i dopune neophodne zbog greške ili kršenja ugovora od strane Izvođača, bilo kakve dodatne troškove koji se mogu pripisati takvim izmjenama i dopunama će snositi Izvođač.** /where an amendment is required by a default or breach of contract by the contractor, any additional cost attributable to such amendment shall be borne by the contractor.

37.7. Po prijemu administrativnog naloga, Izvođač je dužan izvršiti tražene izmjene i dopuna u skladu sa slijedećim principima: /On receipt of the administrative order, the contractor shall carry out the requested amendment according to the following principles:

- a) **Izvođač će biti vezan ovim Opštim uslovima isto kao da su izmjene i dopune koje se traže administrativnim nalogom navedene u ugovoru;** / The contractor will be bound by these general conditions as if the amendment requested by administrative order were stated in the contract.
- b) **Izvođač ne smije odlagati realizaciju administrativnog naloga zbog čekanja na odobrenje bilo kakvog produžetka roka za realizaciju ili zbog podešavanja ugovorne cijene;** /The contractor shall not delay the execution of the administrative order pending the granting of any extension of time for completion or adjustment to the contract price.
- c) **Ukoliko je administrativni nalog prethodio podešavanju ugovorne cijene, Izvođač je dužan voditi evidenciju o troškovima realizacije izmjena i dopuna i o vremenu utrošenom za tu realizaciju. Ova evidencija mora biti otvorena za provjeru Nadzornog organa u svako razumno vrijeme.** / Where the administrative order precedes the adjustment to the contract price, the contractor shall keep records of the costs of undertaking the amendment and of the time expended thereon. Such records shall be open to inspection by the supervisor at all reasonable times.

- 37.8 *Kada prilikom preliminarnog prijema radova, povećanje ili smanjenje ukupne vrijednosti radova koji su rezultat administrativnog naloga ili zbog neke druge okolnosti do koje nije došlo greškom Izvođača prelazi 15% od iznosa prvobitne ugovorne cijene (ili dopunjene /izmijenjene cijene), Nadzorni organ će, nakon konsultacija sa Ugovornim tijelom i Izvođačem utvrditi svako povećanje ili smanjenje ugovorne cijene kao posljedicu primjene odredbi iz člana 37.6. Tako utvrđena suma će biti bazirana na iznosu s kojim povećanje ili smanjenje vrijednosti radova prelazi 15%. Nadzorni organ će o ovom iznosu obavijestiti Ugovorno tijelo i Izvođača, i u skladu s tim prilagoditi ugovornu cijenu.* /Where on provisional acceptance an increase or reduction in the total value of the works resulting from an administrative order, or from some other circumstance which is not caused by the contractor's default, exceeds 15% of the initial contract price (or as amended by addendum), the supervisor shall, after consulting the contracting authority and the contractor, determine any addition to or reduction from the contract price as a consequence of applying Article 37.6. The sum so determined shall be based on the amount by which the increase or decrease in value of the works exceeds 15%. The supervisor shall notify the sum to the contracting authority and the contractor, and adjust the contract price accordingly.
- 37.9 *Izvođač je dužan obavijestiti Ugovorno tijelo o bilo kakvoj promjeni bankovnog računa, koristeći obrazac iz Aneksa V. Ugovorno tijelo će imati pravo da odbije Izvođačevu promjenu bankovnog računa.*- The contractor shall notify the contracting authority of any change of bank account, using the form in Annex V. The contracting authority shall have the right to oppose the contractor's change of bank account.

Article 38 – Član 38 Suspension / Suspenzija

38.1 Obustava putem administrativnog naloga Ugovornog tijela: /Suspension by administrative order of the supervisor:

Izvođač je dužan po naredbi Nadzornog organa suspendovati dalje izvođenje radova ili bilo kojeg njihovog dijela, na određeni period i na takav način koje Nadzorni organ bude smatrao neophodnim. /The contractor shall, on the order of the supervisor, suspend the progress of the works or any part thereof for such time or times and in such manner as the supervisor may consider necessary.

*Suspenzija će stupiti na snagu na datum kada Izvođač dobije nalog za obustavu, ili najkasnije na dan definisan takvim nalogom. Nadzorni organ će, čim prije to bude moguće, dati instrukcije Izvođaču da nastavi s realizacijom obustavljenog ugovora.*⁷ The suspension shall take effect on the day the contractor receives the order or at a later date when the order so provides. The supervisor shall, as soon as possible, instruct the contractor to resume the contract suspended.

38.2 Suspenzija putem obavještenja od strane Izvođača: / Suspension by notice of the contractor:

Bilo kakvo kašnjenje u plaćanju duže od 30 dana po bilo kojoj potvrdi izdatoj od strane Nadzornog organa od isteka roka iz člana 44.3(b) ovlašćuje Izvođača da, nakon što je najmanje 30 dana unaprijed o tome obavijestio Ugovorno tijelo, suspenduje radove ili smanji opseg posla, osim ako i sve dok Izvođač ne dobije razuman dokaz o plaćanju ili dok ne dobije uplatu. /Any default in payment of more than 30 days under any certificate issued by the supervisor from the expiry of the time-limit referred to in Article 44.3(b) entitles the contractor, after giving not less than 30 days' notice to the contracting authority, to suspend the work, or reduce the rate of the work, unless and until the contractor has received reasonable evidence of payment or payment.

Ove aktivnosti Izvođača neće dovesti u pitanje njegova prava na zateznu kamatu u skladu sa članom 53.1 i na raskid u skladu sa članom 65.1. /The contractor's action shall not prejudice its entitlements to interest for delayed payment under Article 53.1 and to termination under Article 65.1.

Ukoliko Izvođač naknadno dobije takav dokaz ili uplatu prije slanja obavještenja o raskidu, dužan je nastaviti s normalnim radom čim to bude razumno moguće, i to – osim ukoliko se

ugovorne strane ne dogovore drugačije - ne kasnije od 30 dana nakon prijema dokaza o uplati. /If the contractor subsequently receives such evidence or payment before giving notice of termination, the contractor shall resume normal working as soon as reasonably practicable and, unless the parties agree otherwise, no later than 30 days after receiving the evidence or the payment.

38.3 Suspenzija u slučaju pretpostavljenih kršenja obaveza, neregularnosti ili prevare:/Suspension in the event of presumed breach of obligations, irregularities or fraud:

Ugovor može biti suspendovan kako bi se verificiralo postojanje mogućeg kršenja obaveza, ili neregularnosti ili tokom procedure dodjele ili realizacije ugovora. Ukoliko navedeno ne bude potvrđeno, realizacija ugovora se mora nastaviti čim je prije moguće. /The contract may be suspended in order to verify whether presumed breach of obligations or irregularities or fraud occurred during the award procedure or the performance of the contract. If these are not confirmed, performance of the contract shall resume as soon as possible.

38.4 Tokom perioda suspenzije, Izvođač je dužan preduzeti takve zaštitne mjere koje su neophodne kako bi zaštitio radove, postrojenja, mehanizaciju i opremu te gradilište od bilo kakvog propadanja, gubitka ili štete. Dodatni troškovi koji nastanu u vezi sa zaštitnim mjerama se mogu dodati ugovornoj cijeni, osim ukoliko:/During the period of suspension, the contractor shall take such protective measures as may be necessary to safeguard the works, plant, equipment and site against any deterioration, loss or damage. Additional expenses incurred in connection with such protective measures may be added to the contract price, unless:

- a) **nije drugačije definirano u ugovoru; ili** /otherwise provided for in the contract
- b) **takva suspenzija je neophodna zbog kršenja ili greške Izvođača; ili** / such suspension is necessary by reason of some breach or default of the contractor; or
- c) **takva suspenzija je neophodna zbog uobičajenih klimatskih uslova na gradilištu ili;** / such suspension is necessary by reason of normal climatic conditions on site; or /
- d) **takva suspenzija je neophodna zbog sigurnosti ili pravilne realizacije radova ili dijela radova i ukoliko ta nužnost ne nastane zbog bilo kakve aktivnosti, kršenja ili greške Izvođača ili Ugovornog organa ili zbog bilo kojih izuzetnih rizika navedenih u članu 21,** /if such suspension is necessary for the safety or the proper execution of the works or any part thereof insofar as such necessity does not arise from any act, breach or default by the supervisor or the contracting authority or from any of the exceptional risks referred to in Article 21, or
- e) **pretpostavljena kršenja obaveza ili neregularnosti ili prevare navedene u članu 38.3 su potvrđene i pripisane su Izvođaču.;** or/the presumed breach of obligations or irregularities or fraud mentioned in Article 38.3 are confirmed and attributable to the contractor.

38.5. Izvođač je dužan podnijeti zahtjeve za dodatna plaćanja ili produžetak perioda implementacije u skladu sa članovima 35 i 55. /The contractor shall introduce claims for additional payment or extension of the period of implementation in accordance with Articles 35 and 55.

38.6. Ukoliko period suspenzije prelazi 180 dana i do suspenzije nije došlo uslijed Izvođačevog kršenja obaveza ili greške, Izvođač može slanjem obavijestrnja Nadzornom organu tražiti da se sa realizacijom ugovora nastavi u roku od 30 dana ili da se ugovor raskine. /If the period of suspension exceeds 180 days and the suspension is not due to the contractor's breach or default, the contractor may, by notice to the supervisor, request to proceed with the contract within 30 days, or terminate the contract.

38.7. Ugovorno tijelo je dužno, čim prije bude moguće, dati nalog Izvođaču da nastavi sa realizacijom suspendovanog ugovora ili obavijestiti Izvođača da raskida ugovor. / The contracting authority shall, as soon as possible, order the contractor to resume the contract suspended or inform the contractor that it terminates the contract.

MATERIJALI I KVALITET/ MATERIALS AND WORKMANSHIP/

Član 39 /Article 39 - Građevinski dnevnik /Work register

39.1 Građevinski dnevnik će se, osim ukoliko nije drugačije definisano u Specijalnim uslovima, voditi na gradilištu od strane Nadzornog organa, koji će u građevinski dnevnik unositi minimalno slijedeće informacije: /A work register shall, unless otherwise provided by the special conditions, be kept on the site by the supervisor, who shall enter in it at least the following information:

- a) **vremenske uslove, prekidanje radova zbog loših vremenskih uslova, radno vrijeme, broj i vrstu radnika zaposlenih na gradilištu, dopremljene materijale, opremu koja se koristi, opremu koja je neispravna, ispitivanja sprovedena na lokaciji, uzete i poslate uzorke, nepredviđene okolnosti, kao i naloge koji su izdati Izvođaču;** /the weather conditions, interruptions of work owing to inclement weather, hours of work, number and type of workmen employed on the site, materials supplied, equipment in use, equipment not in working order, tests carried out in situ, samples dispatched, unforeseen circumstances, as well as orders given to the contractor;
- b) **detaljne izjave o svim kvantitativnim i kvalitativnim elementima obavljenih radova i o dopremljenim i upotrijebljenim robama, koje se mogu provjeriti na gradilištu i koje su relevantne za obračun plaćanja koja treba izvršiti prema Izvođaču.** /detailed statements of all the quantitative and qualitative elements of the work done and the supplies delivered and used, capable of being checked on the site and relevant in calculating payments to be made to the contractor.

39.2. Ove izjave će sačinjavati sastavni dio građevinskog dnevnika, ali one mogu, gdje je to prikladno biti zabilježene u odvojenim dokumentima. Tehnička pravila za sastavljanje ovih izjava će biti onakva kako je definisano u Specijalnim uslovima. /The statements shall form an integral part of the work register but may, where appropriate, be recorded in separate documents. The technical rules for drawing up the statements shall be as set out in the special conditions.

39.3. Izvođač je dužan osigurati da se izjave vezane za radove, usluge i robe koji se ne mogu mjeriti ili naknadno verifikovati, sastavljaju pravovremeno i u skladu sa Specijalnim uslovima. U protivnom, Izvođač je dužan prihvatiti odluke Nadzornog organa, osim ukoliko o svom trošku ne obezbijedi dokaze o suprotnom. /The contractor shall ensure that statements are drawn up, in good time and in accordance with the special conditions, in respect of work, services and supplies which cannot be measured or verified subsequently; failing this, it shall accept the decisions of the supervisor, unless, at its own expense, it provides evidence to the contrary.

39.4. Upise u građevinski dnevnik o napredovanju radova je dužan potpisivati Nadzorni organ, a supotpisuju ih Izvođač ili njegov predstavnik. Ukoliko Izvođač ima prigovore, dužan je svoje mišljenje prezentovati Nadzornom organu u roku od 15 dana nakon datuma upisa ili izjava na koje se prigovor odnosi. Ukoliko Izvođač ne izvrši supotpisivanje ili ne dostavi svoje mišljenje u dozvoljenom roku, smatrat će se da se Izvođač slaže sa napomenama unesenim u građevinski dnevnik. Izvođač može provjeriti građevinski dnevnik u bilo koje vrijeme i može bez njegovog odnošenja napraviti ili dobiti kopiju unosa koje smatra neophodnima za svoju vlastitu informaciju. /Entries made in the work register as work progresses shall be signed by the supervisor and countersigned by the contractor or its representative. If the contractor objects, it shall communicate its views to the supervisor within 15 days following the date on which the entry or the statements objected to are recorded. Should it fail to countersign or to submit its views within the period allowed, the contractor shall be deemed to agree with the notes shown in the register. The contractor may examine the work register at any time and may, without removing the document, make or receive a copy of entries which it considers necessary for its own information.

39.5. Izvođač je dužan na zahtjev obezbijediti Nadzornom organu informacije potrebne za održavanje građevinskog dnevnika u ispravnom stanju. /The contractor shall, on request, provide the supervisor with the information needed to keep the work register in good order.

Član 40/ Article 40 - Porijeklo i kvalitet radova i materijala /Origin and quality of works and materials

40.1 Osim ukoliko nije drugačije navedeno u Specijalnim uslovima, sve robe kupljene na osnovu ugovora moraju voditi porijeklo iz bilo koje prihvatljive države kako je definirano u pismu poziva za dostavljanje ponuda. Izvođač mora potvrditi da ponuđene robe ispunjavaju ovaj uslov, specificirajući njihove države porijekla. Od Izvođača se može zatražiti da po ovom pitanju obezbijedi detaljnije informacije. / Save where otherwise provided for in the special conditions, all goods purchased under the contract shall have their origin in any eligible source country as defined in the invitation to tender. The contractor must certify that the goods tendered comply with this requirement, specifying their countries of origin. It may be required to provide more detailed information in this respect. Failure to comply with this condition may result in the termination of the contract and/or suspension of payment.

40.2 Radovi, komponente i materijali moraju odgovarati specifikacijama, nacrtima, analizama, modelima, uzorcima, primjercima i drugim zahtjevima iz ugovora koji će biti na raspolaganju Ugovornom organu ili Nadzornom organu u svrhu identifikacije tokom perioda realizacije. / The works, components and materials shall conform to the specifications, drawings, surveys, models, samples, patterns and other requirements in the contract which shall be held at the disposal of the contracting authority or the supervisor for the purposes of identification throughout the period of performance.

40.3. Bilo kakav preliminarni prijem radova određen u Specijalnim uslovima će biti predmetom zahtjeva koji Izvođač šalje Nadzornom organu. U zahtjevu će biti naveden broj ugovora, broj LOTa-a i mjesto održavanja takvog prijema, kako je relevantno. Komponente i materijali specificirani u zahtjevu moraju biti certificirani od strane Nadzornog organa u smislu ispunjavanja zahtjeva takvog prijema prije ugradnje istih u radove. / Any preliminary technical acceptance stipulated in the special conditions shall be the subject of a request sent by the contractor to the supervisor. The request shall indicate the reference to the contract, the lot number and the place where such acceptance is to take place, as appropriate. The components and materials specified in the request must be certified by the supervisor as meeting the requirements for such acceptance prior to their incorporation in the works.

40.4. Čak i ako su materijali ili artikli koje treba ugraditi u radove ili proizvodnju komponenti bili tehnički primljeni na ovaj način, oni i dalje mogu biti odbijeni ukoliko dalja ispitivanja otkriju njihove nedostatke ili greške, i u takvom slučaju isti moraju odmah biti zamijenjeni od strane Izvođača. Izvođaču se može dati mogućnost da popravi ili poboljša materijale i artikle koji su odbijeni, ali takvi materijali i artikli će biti prihvaćeni za uključivanje u radove samo ukoliko su popravljeni i poboljšani u skladu sa zahtjevima i na zadovoljstvo Nadzornog organa. /Even if materials or items to be incorporated in the works or in the manufacture of components have been technically accepted in this way, they may still be rejected if a further examination reveals defects or faults, in which case they must immediately be replaced by the contractor. The contractor may be given the opportunity to repair and make good materials and items which have been rejected, but such materials and items will be accepted for incorporation in the works only if they have been repaired and made good to the satisfaction of the supervisor.

Član 41 /Article 41 - Inspection and testing/ Inspekcija i testiranje

41.1 Izvođač je dužan osigurati da se komponente i materijali isporučuju na gradilište na vrijeme, kako bi se Nadzornom organu omogućilo da provođenje prihvatanja komponenti i materijala. Smatrat će se da je Izvođač u potpunosti procijenio poteškoće na koje može naići u ovom smislu, i neće mu biti dozvoljeno najavljivati bilo koje razloge za odgađanje ispunjenja svojih obaveza. /The contractor shall ensure that the components and materials are delivered to the site in time to allow the supervisor to proceed with acceptance of the components and materials. The contractor is deemed to have fully appreciated the difficulties which it might encounter in this respect, and it shall not be permitted to advance any grounds for delay in fulfilling its obligations.

41.2 Nadzorni organ će imati pravo da provjeri, ispita, izmjeri i ispita komponente, materijale i kvalitet radova, te provjeri napredak pripreme, izrade ili proizvodnje bilo čega pripremljenog, izrađenog ili proizvedenog za isporuku po ugovoru, kako bi utvrdio da li su komponente, materijali i kvalitet izrade u skladu sa traženim kvalitetom i kvantitetom. Ovo se mora obavljati na mjestu proizvodnje, izrade ili proizvodnje, ili na gradilištu, ili na nekim drugim mjestima kao što može niti navedeno u Specijalnim uslovima. /The supervisor shall be entitled to inspect, examine, measure and test the components, materials and workmanship, and check the progress of preparation, fabrication or manufacture of anything being prepared, fabricated or manufactured for delivery under the contract in order to establish whether the components, materials and workmanship are of the requisite quality and quantity. This shall take place at the place of manufacture, fabrication, preparation or on the site or at such other places as may be specified in the special conditions.

41.3 U svrhu takvih ispitivanja i inspekcija, Izvođač će: /For the purposes of such tests and inspections, the contractor shall:

- a) **Pružiti Nadzornom organu, privremeno i besplatno, takvu pomoć, testne uzorke ili dijelove, mašine, opremu, alate, radnu snagu, materijale, nacрте i proizvodne podatke koji su normalno potrebni za inspekciju i testiranje;** /provide to the supervisor, temporarily and free of charge, such assistance, test samples or parts, machines, equipment, tools, labour, materials, drawings and production data as are normally required for inspection and testing;
- b) **dogovoriti se sa Nadzornim organom u vezi vremena i lokacija ispitivanja;** / agree, with the supervisor, on the time and place for tests;
- c) **Nadzornom organu na lokacije obavljanja ispitivanja u svako razumno vrijeme.** / provide access for the supervisor at all reasonable times to the place where the tests are to be carried out. omogućiti pristup

41.4. Ukoliko Nadzorni organ ne bude prisutan na dan koji je dogovoren za ispitivanje, Izvođač može, osim ukoliko ne dobije drugačije instrukcije od Nadzornog organa, nastaviti sa ispitivanjem, što će se smatrati kao da je isto obavljeno u prisustvu Nadzornog organa. Izvođač će odmah proslijediti pravo valjano ovjerene kopije rezultata ispitivanja Nadzornom organu koji će, ukoliko nije prisustvovao testiranju, biti obavezan da prihvati te rezultate. /If the supervisor is not present on the date agreed for tests, the contractor may, unless otherwise instructed by the supervisor, proceed with the tests, which shall be deemed to have been made in the supervisor's presence. The contractor shall immediately send duly certified copies of the test results to the supervisor, who shall, if he has not attended the test, be bound by the test results.

41.5. Kada komponente i materijali prođu gore navedena ispitivanja, Nadzorni organ će o tome obavijestiti Izvođača ili u tu svrhu ovjeriti certifikat postupka ispitivanja. /When components and materials have passed the above-mentioned tests, the supervisor shall notify the contractor or endorse the procedure's certificate to that effect.

41.6. Ukoliko se Nadzorni organ i Izvođač ne slože oko rezultata ispitivanja, dužni su jedan drugome dati izjavu o svom mišljenju u roku od 15 dana nakon nastanka tog neslaganja. Nadzorni organ ili Izvođač mogu tražiti da se ta ispitivanja ponove pod istim uslovima i okolnostima, ili, ukoliko to bilo koja strana bude tražila, da ispitivanje bude obavljeno od strane nekog eksperta kojeg zajedno odaberu. Svi izvještaji o ispitivanju moraju biti dostavljeni Nadzornom organu, koji je dužan bez odlaganja rezultate testiranja dostaviti Izvođaču. Rezultati ponovnog testiranja će biti konačni. Troškove ponovnog testiranja će snositi ona strana čije se mišljenje nakon ponovnog testiranja iskaže netačnim. /If the supervisor and the contractor disagree on the test results, each shall give a statement of its views to the other within 15 days after such disagreement arises. The supervisor or the contractor may require such tests to be repeated on the same terms and conditions or, if either party so requests, by an expert to be selected by common consent. All test reports shall be submitted to the supervisor who shall communicate the results of these tests without delay to the contractor. The results of the re-testing shall be conclusive. The cost of re-testing shall be borne by the party whose views are proved wrong by the re-testing.

41.7. Prilikom obavljanja svojih dužnosti, Nadzorni organ i bilo koja lica koje je on ovlastio, ne smiju neovlaštenim licima otkrivati informacije vezane za metode proizvodnje i rada preuzeća dobijene u toku obavljanja inspekcije i testiranja. /In the performance of its duties, the supervisor and any persons authorised by him shall not disclose to unauthorised persons information concerning the undertaking's methods of manufacture and operation obtained through inspection and testing.

Član 42 / Article 42 - Odbijanje/ Rejection

42.1 Komponente i materijali koji nisu traženog kvaliteta će biti odbijeni. Za odbijene komponente i materijale će se koristiti posebne oznake, ali koje ih neće mijenjati niti uticati na njihovu komercijalnu vrijednost. Izvođač je dužan ukloniti odbijene komponente i materijale sa gradilišta u roku kojeg odredi Nadzorni organ, u protivnom će ih ukloniti Nadzorni organ o trošku i riziku Izvođača. Svi radovi u koje budu uključeni odbijene komponente ili materijali biće odbijeni. /Components and materials which are not of the specified quality shall be rejected. A special mark may be applied to the rejected components or materials. This shall not be such as to alter them or affect their commercial value. Rejected components and materials shall be removed by the contractor from the site within a period which the supervisor shall specify, failing which they shall be removed by the supervisor as of right at the expense and risk of the contractor. Any work incorporating rejected components or materials shall be rejected.

42.2 Nadzorni organ će, tokom obavljanja radova i prije njihove primopredaje imati ovlaštenje da naredi ili odluči slijedeće: /The supervisor shall, during the progress of the works and before the works are taken over, have the power to order or decide:

- a) **uklanjanje sa gradilišta u vremenskim rokovima navedenim u naredbi, bilo kojih komponenti i materijala koji po mišljenju Ugovornog tijela nisu u skladu sa ugovorom;** /the removal from the site, within such time limits as may be specified in the order, of any components or materials which, in the opinion of the supervisor, are not in accordance with the contract;
- b) **zamjenu neprikladnih komponenti i materijala sa prikladnim i odgovarajućim komponentama i materijalima;** / the substitution of proper and suitable components or materials; or
- c) **rušenje i pravilno ponovno izvođenje, ili zadovoljavajuću popravku, bez obzira na bilo koja prethodna ispitivanja ili periodična plaćanja, bilo kojih radova koji u smislu komponenti, materijala, kvaliteta ili dizajna od strane Izvođača koji je odgovoran za iste, po mišljenju**

Nadzornog organa nisu u skladu sa ugovorom./ the demolition and proper re-execution, or satisfactory repair, notwithstanding any previous test thereof or interim payment therefore, of any work which, in respect of components, materials, workmanship or design by the contractor for which it is responsible, is not, in the opinion of the supervisor, in accordance with the contract.

42.3. Nadzorni organ će, što je prije moguće, obavijestiti Izvođača o svojoj odluci, navodeći pojedinosti navodnih nedostataka. /The supervisor shall, as soon as reasonably practicable, give to the contractor notice of its decision specifying particulars of the alleged defects.

42.4. Izvođač je dužan što je brže moguće i o svom trošku, ispraviti specificirane kvarove. Ukoliko Izvođač ne izvrši ovu naredbu, Ugovorno tijelo će imati pravo da angažuje druga lica za izvršavanje tih radova, a svi naknadni ili slučajni troškovi će biti odbijeni od plaćanja koje je Ugovorno tijelo obavezno platiti Izvođaču. /The contractor shall with all speed and at its expense make good the defects so specified. If the contractor does not comply with such order, the contracting authority shall be entitled to employ other persons to carry out the same and all expenses consequent thereon or incidental thereto may be deducted by the contracting authority from any monies due or which may become due to the contractor.

42.5. Odredbe člana 42 neće uticati na pravo Ugovornog tijela na potraživanja za skladu sa članovima 36 i 63. /The provisions of Article 42 shall not affect the right of the contracting authority to claim under Articles 36 and 63.

Član 43 /Article 43 Ownership of plant and materials /Vlasništvo nad opremom i materijalima

43.1. Sva oprema, privremeni radovi, mehanizacija, postrojenja i materijali, koje je obezbijedio Izvođač, se nakon njihovog dopremanja na gradilište mora smatrati namijenjenom isključivo za implementaciju radova, i Izvođač bez prethodnog odobrenja Nadzornog organa ne smije uklanjati iste ili bilo koji njihov dio, osim u svrhu njihovog pomjeranja sa jedne na drugu lokaciju u okviru gradilišta. Takvo odobrenje se međutim neće zahtijevati za vozila koja se koriste za transport osoblja, radne snage, opreme, privremenih radova, pogona i materijala na gradilište ili sa gradilišta. /All equipment, temporary works, plant and materials provided by the contractor shall, when brought on the site, be deemed to be exclusively intended for the execution of the works and the contractor shall not remove the same or any part thereof, except for the purpose of moving it from one part of the site to another, without the consent of the supervisor. Such consent shall, however, not be required for vehicles engaged in transporting any staff, labour, equipment, temporary works, plant or materials to or from the site.

43.2 Specijalni uslovi mogu definišeti da će sva oprema, privremeni radovi, mehanizacija, postrojenja i materijali na gradilištu koji su vlasništvo Izvođača ili firme u kojoj Izvođač ima kontrolu, tokom obavljanja radova: /The special conditions may provide that all equipment, temporary works, plant and materials on site owned by the contractor or by any company in which the contractor has a controlling interest shall, for the duration of the execution of the works, be:

- a) *Biti povjerena Ugovornom tijelu;ili/* vested in the contracting authority; or
- b) *Postati predmetom zaloga u korist Ugovornog tijela; ili /* made subject to a lien in favour of the contracting authority; or
- c) *Postati predmetom bilo kakvog drugog aranžmana vezanog za prioritetni interes ili sigurnost./* Made subject to any other arrangement regarding priority interest or security.

43.3. U slučaju prekida ugovora u skladu sa članom 63 uslijed kršenja ugovora od strane Izvođača, Ugovorno tijelo će imati pravo da koristi opremu, privremene radove, pogon i materijale na gradilištu kako bi završio radove./ In the event of termination of the contract in accordance with Article 63 due to

the contractor's breach of contract, the contracting authority shall be entitled to use the equipment, temporary works, plant and materials on site in order to complete the works.

43.4. *Bilo kakav ugovor Izvođača o iznajmljivanju opreme, privremenih radova, mehanizacije, postrojenja i materijala donesenih na gradilište će sadržavati odredbu da će pismeni zahtjev Ugovornog tijela u roku od 7 dana nakon datuma stupanja na snagu raskida ugovora u skladu sa članom 64, i nakon što Ugovorno tijelo prihvati da plati sve naknade vezane za isti od pomenutog datuma, vlasnik istih iznajmljuje tu opremu, privremene radove, mehanizaciju, postrojenja ili materijale Ugovornom tijelu po istim uslovima kao i da ih je iznajmio Izvođaču, s tim što će Ugovorno tijelo imati pravo da dozvoli korištenje istih od strane drugog Ugovarača kojeg angažuje za završetak radova u skladu sa odredbama iz člana 64.3.* /Any agreement for the hire by the contractor of equipment, temporary works, plant and materials brought onto the site, shall contain a provision that on request in writing made by the contracting authority within 7 days after the date on which the termination under Article 64 becomes effective, and on the contracting authority undertaking to pay all hire charges in respect thereof from such date, the owner thereof will hire such equipment, temporary works, plant or materials to the contracting authority on the same terms as they were hired by the contractor, save that the contracting authority shall be entitled to permit the use thereof by any other contractor employed by it for completing the works under the provisions of Article 64.3.

43.5. *U slučaju prekida ugovora prije završetka radova, Izvođač je dužan isporučiti Ugovornom tijelu bilo koju mehanizaciju, postrojenja, privremene radove, opremu ili materijale, nad kojim je vlasništvo prebačeno na Ugovorno tijelo ili je predmetom zaloga u skladu sa članom 43.2. Ukoliko to ne uradi, Ugovorno tijelo može preuzeti odgovarajuće aktivnosti koje smatra pogodnim kako bi dobio vlasništvo nad tim pogonom, privremenim radovima, opremi i materijalima te refundirati troškove takve aktivnosti od Izvođača.* /Upon termination of the contract before completion of the works, the contractor shall deliver to the contracting authority any plant, temporary works, equipment or materials the property in which has vested in the contracting authority or been made subject to a lien by virtue of Article 43.2. If it fails to do so, the contracting authority may take such appropriate action as it deems fit in order to obtain possession of such plant, temporary works, equipment and materials and recover the cost of so doing from the contractor.

PAYMENTS /PLAĆANJA

Član 44 /Article 44 -General principles /Opšti principi

44.1 *Plaćanja će se izvršavati u Euro ili nacionalnoj valuti kako je specificirano u Specijalnim uslovima. Specijalni uslovi će definišeti administrativne ili tehničke uslove koji se odnose na plaćanja avansa te periodičnih i/ili finalnog plaćanja u skladu sa Opštim uslovima.* /Payments shall be made in euro or national currency as specified in the special conditions. The special conditions shall lay down the administrative or technical conditions governing payments of pre-financing, interim and/or final payments made in accordance with the general conditions.

44.2 *Plaćanja koja treba da izvrši Ugovorno tijelo će se obavljati preko bankovnog računa navedenog u obrascu finansijske identifikacije koji je popunio Izvođač. Isti obrazac, priložen uz zahtjev za plaćanje, mora se koristiti kod prijavljivanja promjena bankovnog računa.* /Payments due by the contracting authority shall be made to the bank account mentioned on the financial identification form completed by the contractor. The same form, annexed to the payment request must be used to report changes of bank account.

44.3 **Plaćanja prema Izvođaču će biti izvršena na slijedeći način:** /Payment to the contractor shall be done as follows:

a) **Plaćanje avansa će biti izvršeno u roku od 90 dana nakon što Ugovorno tijelo primi Izvođačevu fakturu i sve dokumente navedene u članu 46.3. Datum plaćanja će biti datum na koji se tereti račun sa kojeg se vrši plaćanje.** /Pre-financing payments shall be made within 90 days of receipt by the contracting authority of the contractor's invoice and the documents referred to in Article 46.3. The date of payment shall be the date on which the paying account is debited.

b) **Plaćanja izvođaču iznosa prispjelih po svakoj potvrdi o periodičnom plaćanju i po okončanom obračunu izdatom od strane Nadzornog organa će biti izvršena u roku od 90 dana od dostave takve potvrde zajedno sa izvođačevom fakturom Ugovornom tijelu. Datum plaćanja će biti datum kojim se tereti račun sa kojeg se izvršava plaćanje.** / Payments to the contractor of the amounts due under each of the interim payment certificates and the final statement of account issued by the supervisor shall be made within 90 days of such certificate of statement accompanied by the contractor's invoice being delivered to the contracting authority. The date of payment shall be the date on which the paying account is debited.

44.4 **Period naveden pod tačkom 44.3 može biti obustavljen slanjem obavijestiti Izvođaču da njegova faktura ne može biti plaćena zbog toga što iznos nije prispio, jer adekvatni dokumenti nisu dostavljeni ili zbog postojanja dokaza da trošak možda nije dozvoljen. U ovom zadnjem navedenom slučaju može se provesti bilo koja inspekcija na licu mjesta u cilju obavljanja dodatnih provjera. Izvođač je dužan dostaviti pojašnjenja, modifikacije ili dodatne informacije u roku od 30 dana nakon što se od njega to bude tražilo. U roku od 30 dana od prijema pojašnjenja, Nadzorni organ je dužan donijeti odluku i po potrebi izdati revidiranu potvrdu o plaćanju ili konačni obračun, i period plaćanja će nastaviti da teče od tog datuma.** /The period referred to in 44.3 may be suspended by notifying the contractor that the invoice cannot be paid because the sum is not due, because appropriate substantiating documents have not been provided or because there is evidence that the expenditure might not be eligible. In the latter case, an inspection may be carried out on the spot for the purpose of further checks. The contractor shall provide clarifications, modifications or further information within 30 days of being asked to do so. Within 30 days of receipt of the clarification, the supervisor shall decide and issue if need be a revised payment certificate or a final statement of account and the payment period shall continue to run from this date.

44.5 **Izvođač se obavezuje da će Ugovornom tijelu vratiti bilo koje iznose koji pređu iznos finalne uplate, prije isteka roka navedenog u obavijestiti o zaduženju koji iznosi 45 dana od datuma te obavijestiti.** /The contractor undertakes to repay to the contracting authority any amounts paid in excess of the final amount due, before the deadline indicated in the debit note which is 45 days from the issuing of that note.

Ukoliko Izvođač ne vrati novac Ugovornom tijelu u navedenom roku, Ugovorno tijelo može (osim ukoliko Izvođač nije vladino tijelo ili javno tijelo zemlje članice Evropske Unije) uvećati taj iznos dodavanjem kamata: /Should the contractor fail to make repayment within the above deadline, the contracting authority may (unless the contractor is a government department or public body of a Member State of the European Union) increase the amounts due by adding interest:

- **po rediskontnoj stopi koju primjenjuje centralna banka države Ugovornog tijela ukoliko se plaćanje vrši u valuti te zemlje/;** at the rediscount rate applied by the central bank of the country of the contracting authority if payments are in the currency of that country.
- **po stopi koju Evropska Centralna Banka primjenjuje na svoje transakcije u Euro valuti, objavljenoj u službenim novinama Evropske Unije, serija C, ukoliko se plaćanje vrši u Euro valuti.** /at

the rate applied by the European Central Bank to its main refinancing transactions in euro, as published in the Official Journal of the European Union, C series, where payments are in euro,

• *prvog dana u mjesecu u kojem je rok istekao, plus tri i po procentna boda. Zatezna kamata će se obračunavati na period koji protekne između roka za plaćanje i stvarnog datuma plaćanja. Svako parcijalno plaćanje će prvo pokriti tako utvrđene kamate.* /on the first day of the month in which the time-limit expired, plus three and a half percentage points. The default interest shall be incurred over the time which elapses between the date of the payment deadline and the date on which payment is actually made. Any partial payments shall first cover the interest thus established.

Iznos koji treba da se vrati Ugovornom tijelu može biti umanjen od iznosa bilo koje vrste koji treba da se plati Izvođaču. Ovo neće utjecati na pravo ugovornih strana da se dogovore o plaćanju u ratama. Bankovne provizije koje se nastanu zbog povrata sredstava Ugovornom tijelu će snositi isključivo Izvođač. /Amounts to be repaid to the contracting authority may be offset against amounts of any kind due to the contractor. This shall not affect the parties' right to agree on payment in instalments. Bank charges arising from the repayment of amounts due to the contracting authority shall be borne entirely by the contractor.

Ne dovodeći u pitanje mandat naručioca, ako je potrebno, Evropska unija može, kao donator, na bilo koji način pristupiti samom oporavku. /Without prejudice to the prerogative of the contracting authority, if necessary, the European Union may as donor proceed itself to the recovery by any means.

44.6 *Prije ili umjesto prekidanja ugovora u skladu sa članom 64, Ugovorno tijelo može suspendovati plaćanja kao mjeru predostrožnosti bez prethodnog slanja obavijestiti.* /Prior to, or instead of, terminating the contract as provided for in Article 64, the contracting authority may suspend payments as a precautionary measure without prior notice.

44.6 *Ukoliko se dokaže da procedura dodjele ili realizacije ugovora sadrži značajna kršenja obaveza, neregularnosti ili prevaru koji se pripisuju Izvođaču, Ugovorno tijelo može, osim mogućnosti suspendovanja realizacije ugovora u skladu sa članom 38.3 i prekidanja ugovora u skladu sa članom 64, odbiti da izvrši plaćanja i/ili vratiti već plaćene iznose, srazmjerno ozbiljnosti kršenja obaveza, neregularnosti ili prevare.* /Where the award procedure or the performance of the contract proves to have been subject to breach of obligations, irregularities or fraud attributable to the contractor, the contracting authority may in addition to the possibility to suspend the performance of the contract in accordance with Article 38.3 and terminate the contract as provided for in Article 64, suspend payments and/or recover amounts already paid, in proportion to the seriousness of the breach of obligations irregularities or fraud.

Pored gore navedenih mera, naručilac može smanjiti vrijednost ugovora srazmjerno ozbiljnosti nepravilnosti, prevare ili kršenja obaveza, uključujući i tamo gde dotične aktivnosti nisu sprovedene ili su sprovedene loše, delimično ili sa zakašnjenjem. /In addition to measures referred above, the contracting authority may reduce the contract value in proportion to the seriousness of the irregularities, fraud or of the breach of obligations, including where the activities concerned were not implemented or were implemented poorly, partially or late.

Član 45 /Article 45 - Ugovori sa okvirnom cijenom/ Provisional price contracts–

45.1 U izuzetnim slučajevima, kada je dodijeljen ugovor sa okvirnom cijenom, iznos koji se treba platiti po ugovoru će biti obračunat na slijedeći način: /In exceptional cases, where a provisional price contract has been awarded, the amount payable under the contract shall be calculated as follows:

- a) *kao za trošak-plus ugovore iz člana 49.1 (c); ili /as for cost-plus contracts in Article 49.1 (c);*

- b) *prvobitno na bazi okvirnih cijena, a nakon što uslovi realizacije ugovora budu poznati, kao ugovor sa fiksnom cijenom ili ugovor sa jediničnom cijenom iz člana 49.1 (a) odnosno (b), ili kao hibridni ugovor.* /initially on the basis of provisional prices and, after the conditions for performing the contract are known, as for lump-sum contracts or unit price contracts in Article 49.1 (a) and (b) respectively, or as in a hybrid contract.

45.2 *Izvođač je dužan dostaviti onakve informacije kakve Ugovorno tijelo ili Nadzorni organ budu razumno tražili vezano za bilo koje pitanje koje se odnosi na ugovor u svrhu obračuna. Ukoliko se ne postigne dogovor o vrednovanju radova, iznose koje treba platiti će utvrditi Nadzorni organ.* /The contractor shall supply such information as the contracting authority or the supervisor may reasonably require in respect of any matter relating to the contract for the purpose of the calculation. Where agreement cannot be reached on the valuation of the works, the amounts payable shall be determined by the supervisor.

Član 46/ Article 46 - Predfinansiranje /Pre-financing

46.1 *Ukoliko je tako navedeno u Specijalnim uslovima, Izvođaču se na njegov zahtjev i prije nego se izvrši prva privremena isplata, odobrava predfinansiranje za radnje vezane uz provođenje zadataka u dole navedenim slučajevima:* /If the special conditions so provide, pre-financing may be granted to the contractor, at its request and before the first interim payment takes place, for operations connected with the implementation of the tasks, in the cases listed hereinafter:

- a) *kao ukupna avansna isplata koja mu omogućava pokrivanje troškova koji nastanu tokom početka ugovora* /as a lump-sum advance enabling it to meet expenditure resulting from the commencement of the contract;
- b) *kao avans za nabavku ili naručivanje: materijala, mehanizacije i postrojenja, opreme, mašina, alata i pokrivanje bilo kakvih značajnih prethodnih troškova kao što su troškovi nabavke patenata ili studija neophodnih za realizaciju ugovora. Izvođač mora predložiti dokaz o sklapanju takve kupovine ili narudžbe kako bi mu bio isplaćen avans.* /as pre-financing for the purchase or order of : materials, plant, equipment, machines, tools and of any other substantial prior expenses such as the acquisition of patents or study costs, necessary for the execution of the contract. A proof of the conclusion of such purchase or order shall be provided by the contractor to obtain the pre-financing.

46.2. *Specijalni uslovi će definišeti iznos avansa, koji ne može prelaziti 10% originalne ugovorne cijene za ugovore sa fiksnom cijenom iz člana 46.1 (a), i 20% ugovorne cijene za sva druga predfinansiranja iz člana 46.1 (b).* /The special conditions shall state the amount of the pre-financing which shall not exceed 10% of the original contract price for the lump-sum referred to in Article 46.1 (a) and 20% of the contract price for all other pre-financing referred to in Article 46.1 (b).

46.3. *Nikakvo predfinansiranje se neće izvršiti sve dok:* /No pre-financing shall be granted until;

- a) *se ne potpiše ugovor;* /the signature of the contract;
- b) *izvođačka garancija ne bude dostavljena u skladu sa članom 15; provision* /of the performance guarantee in accordance with Article 15;
- c) *se ne dostavi finansijska garancija za puni iznos avansa, izdata u skladu sa članom 15.3, koja će ostati na snazi do potpunog povrata avansa od strane Izvođača iz periodičnih uplata po ugovoru, osim ukoliko nije drugačije definisano Specijalnim uslovima;* /provision, for the full amount of the pre-financing, of a financial guarantee issued in accordance with Article 15.3 and 15.6 which shall remain effective until the pre-financing has been completely repaid by the contractor out of interim payments under the contract unless otherwise provided for in the special conditions;
- d) *Izvođač ne ispuni obaveze u skladu sa članom 16;* /fulfilment of the contractor's obligation under Article 16;

e) *program implementacije zadataka ne bude odobren od strane Nadzornog organa.* //approval of the programme of implementation of tasks by the supervisor.

46.4. Izvođač je dužan koristiti avans isključivo za operacije vezane za realizaciju zadataka. Ukoliko Izvođač zloupotrijebi bilo koji iznos avansa, ta sredstva će morati biti odmah vraćena i neće mu biti plaćeni nikakvi dalji avansi. /The contractor shall use the pre-financing exclusively for operations connected with the implementation of the tasks. Should the contractor misuse any portion of the pre-financing, it shall become due and repayable immediately and no further pre-financing payments will be made.

46.5. Ukoliko validnost avansne garancije prestane i Izvođač je ne obnovi, Ugovorno tijelo može ili izvršiti odbijanje jednako iznosu predfinansiranja od budućih isplata koje pripadaju Izvođaču po ugovoru, ili Ugovorno tijelo može primijeniti odredbe člana 15.6/Should the pre-financing guarantee cease to be valid and the contractor fail to re-validate it, either a deduction equal to the amount of the pre-financing may be made by the contracting authority from future payments due to the contractor under the contract, or the contracting authority may apply the provisions of Article 15.6.

46.6. Ukoliko se ugovor prekine iz bilo kojeg razloga, garancije koje su osiguravale avanse mogu biti iskorištene u cilju naplate preostalog dijela avansa kojeg Izvođač još uvijek duguje, i garant neće odlagati plaćanja niti se žaliti iz bilo kojeg razloga. /If the contract is terminated for any reason whatsoever or the Contractor has not repaid the pre-financing on request, the guarantees securing the pre-financing may be invoked forthwith in order to repay the balance of the pre-financing still owed by the contractor, and the guarantor shall not delay payment or raise objection for any reason whatever.

46.7. Avansna garancija iz Člana 46 će biti vraćena kada se avans isplati. /The pre-financing guarantee provided for in Article 46 shall be released as and when pre- financing is repaid.

46.8. Dalji uslovi i procedure za dodjelu i naplatu avansa će biti navedeni u Specijalnim uslovima. /Further conditions and procedures for granting and repaying pre-financing shall be as laid down in the special conditions.

Član 47/ Article 47 - Retention monies/Zadržani iznosi

47.1 Iznos koji će biti zadržan iz periodičnih plaćanja kao garancija za ispunjavanje obaveza Izvođača tokom perioda uklanjanja nedostataka u garantnom periodu, i detaljna pravila koja regulišu takvo garantiranje, biće definirani u Specijalnim uslovima, imajući u vidu da ovaj iznos ni u kojem slučaju ne može prelaziti 10% ugovorne cijene. /

The sum which shall be retained from interim payments by way of guarantee to meet the contractor's obligations during the defects liability period, and the detailed rules governing that guarantee, shall be stipulated in the special conditions, provided that it shall, in no case, exceed 10% of the contract price.

47.2 Zavisno od odobrenja Ugovornog tijela, Izvođač može, ako tako želi, ne kasnije nakon datuma utvrđenog kao početak izvođenja radova iz ugovora ovaj zadržani iznos zamijeniti sa garancijom na zadržani iznos, poštujući odredbe člana 15.3 i 15.6.

/Subject to the approval of the contracting authority, the contractor may, if it so wishes, substitute, not later than the date fixed for the commencement of the works, these retention sums by a retention guarantee, respecting the provisions of Articles 15.3 and 15.6.

47.3 Zadržani iznos ili garancija na zadržani iznos će biti vraćeni u roku od 60 dana nakon izdavanja potpisanog konačnog obračuna navedenog u Članu 51, u punom iznosu osim iznosa koji su predmetom sporazumnog rješavanja spora, arbitraže ili sudskog spora. /The sum retained or the retention guarantee shall be released within 60 days of the issuing of the signed final statement of account referred to in Article 51, for its total amount except for amounts which are the subject of amicable settlement, conciliation, arbitration or litigation.

Član 48 /Article 48 - Revizija cijena / Revision of prices

48.1 Osim ukoliko nije drugačije navedeno u Specijalnim uslovima, i osim ukoliko nije drugačije utvrđeno članom 48.4, ovaj ugovor će biti ugovor sa fiksnim cijenama koje se ne mogu mijenjati. /Unless otherwise stipulated in the special conditions, and except as provided in Article 48.4 the contract shall be at fixed prices which shall not be revised.

48.2 Ukoliko se cijene mogu revidirati u okviru ugovora, takve revizije će uzimati u obzir varijacije u cijenama značajnih lokalnih ili eksternih elemenata koji služe kao osnova za izračunavanje tenderske cijene, kao što su radna snaga, usluge, materijali i robe, kao i naknade utvrđene zakonom ili propisima. Detaljna pravila za ovu reviziju će biti definirana u Specijalnim uslovima. /Where prices may be revised under the contract, such revision shall take into account variations in the prices of significant local or external elements which serve as a basis for the calculation of the tender price, such as manpower, services, materials and supplies, as well as charges laid down by law or regulation. The detailed rules for the revision shall be as laid down in the special conditions.

48.3 Za cijene iz ponude Izvođača će se smatrati: /Prices contained in the contractor's tender shall be deemed:

- a) **da su zasnovane na uslovima koji su na snazi 30 dana prije posljednjeg datuma određenog za dostavljanje ponuda; ili na datum ugovora u slučaju ugovora direktnim sporazumom;** / to have been arrived at on the basis of the conditions in force 30 days prior to the latest date fixed for submission of tenders; or in the case of direct agreement contracts, on the date of the contract;
- b) **da uzimaju u obzir legislativu i relevantne poreske aranžmane koji važe na referentni datum definisani članom 48.3 (a).** / to have taken account of the legislation and the relevant tax arrangements applicable at the reference date fixed in Article 48.3 (a).

48.4 U slučaju promjena ili uvođenja bilo kakvog nacionalnog ili državnog statuta, uredbe, naredbe ili drugog zakona, ili bilo koje regulative ili podzakonskog akta bilo koje lokalne ili druge javne vlasti, nakon datuma iz člana 48.3, a što prouzrokuje promjene ugovornog odnosa između ugovornih strana, Ugovorno tijelo i Izvođač će se konsultovati o najboljem načinu dalje realizacije ugovora, i kao rezultat takvih konsultacija mogu odlučiti slijedeće: /In the event of changes to, or introduction of, any national or State statute, ordinance, decree or other law, or any regulation or by-law of any local or other public authority, after the date stated in Article 48.3 which causes a change in the contractual relationship between the parties to the contract, the contracting authority and the contractor shall consult on how best to proceed further under the contract, and may as a result of such consultation decide:

- a) **da dopune ugovor; ili** /to amend the contract; or
- b) **da plaćanju kompenzacije za nastale nejednakosti od jedne strane drugoj; ili** /on payment of compensation for the resulting imbalance by one party to the other; or
- c) **da prekinu ugovor međusobnim sporazumom/.** to terminate the contract by mutual agreement .

48.5 U slučaju kašnjenja u realizaciji zadataka za koje je odgovoran Izvođač, indeksi koje treba uzeti u obzir za reviziju cijene tokom perioda kašnjenja će biti oni koji su najpovoljniji za Ugovorno tijelo između onih primjenjenih kod izdavanja posljednjeg privremenog mjesečnog obračuna izdatog za realizovane zadatke tokom perioda implementacije zadataka, i onih koji su revidirani do preliminarnog prijema radova. /In the event of a delay in the implementation of the tasks for which the contractor is responsible, the indices to be considered for the revision of prices during the period of delay shall be the most advantageous to the contracting authority between those applied to the last interim certificate issued for tasks implemented during the period of implementation of tasks and those revised up to the provisional acceptance of the tasks.

Član 49 /Article 49 - Measurement/ Mjerenje

49.1 *Za procjenu ugovora o izvođenju radova primjenjivaće se slijedeće metode:* /The following methods shall apply to the valuation of works contracts:

a) *Za ugovore s fiksnom ugovorenom cijenom, iznos koji prisprije po ugovoru će se odrediti na osnovu presjeka ukupne ugovorne cijene po stavkama, ili na osnovu presjeka izraženog u procentu ugovorne cijene koji odgovara završenim fazama radova. Kada su stavke praćene kolićinama, to će biti fiksne kolićine za koje je izvođać dostavio svoju sveobuhvatnu cijenu, i biće isplaćene bez obzira na kolićine stvarno obavljjenih radova.* /For lump-sum contracts, the amount due under the contract shall be determined on the basis of the breakdown of the overall contract price, or on the basis of a breakdown expressed as a percentage of the contract price corresponding to completed stages of the works. Where items are accompanied by quantities, these shall be firm quantities for which the contractor has submitted its all-in price, and shall be paid for irrespective of the quantities of work actually carried out.

b) *Za ugovore sa jedinićnim cijenama:* / For unit price contracts:

i) *Iznos koji treba platiti po ugovoru će biti izraćunat primjenom jedinićnih cijena na kolićinu stvarno obavljjenih radova za relevantne stavke, u skladu sa ugovorom;* /the amount due under the contract shall be calculated by applying the unit rates to the quantities actually executed for the respective items, in accordance with the contract;

ii) *Kolićine odrećene u predmjeru i predraćunu radova će biti procijenjene kolićine radova, koje neće biti uzete kao stvarne i taćne kolićine radova koje treba obaviti izvođać pri realizaciji svojih obaveza po ugovoru;* /the quantities set out in the bill of quantities shall be the estimated quantities of the works, which shall not be taken as the actual and correct quantities of the works to be executed by the contractor in fulfilment of its obligations under the contract;

iii) *Nadzorni organ će mjerenjem odrediti stvarne kolićina radova koje je izveo Izvođać, i one će biti plaćene u skladu sa ćlanom 50. Osim ukoliko nije drugaćije definićeno u Specijalnim uslovima, nikakvo dodavanje stavkama u predmjeru i predraćunu neće biti izvrćeno, osim ako to bude rezultat izmjena i dopuna u skladu sa ćlanom 37 ili u skladu sa drugom odredbom ugovora koja daje pravo Izvođaću na dodatno plaćanje;* /the supervisor shall determine by measurement the actual quantities of the works executed by the contractor, and these shall be paid for in accordance with Article 50. Unless otherwise provided in the special conditions no additions shall be made to the items in the bill of quantities except as a result of an amendment in accordance with Article 37 or another provision of the contract entitling the contractor to additional payment;

iv) *Nadzorni organ će, kada bude zahtijevao mjerenje bilo kojeg dijela radova, poslati odgovarajuću razumnu obavještenje Izvođaću da prisustvuje mjerenju, ili da pošalje kvalificiranog agenta da ga predstavlja. Izvođać ili agent je dućan asistirati Nadzornom organu pri takvim mjerenjima i dućan je obezbijediti sve detalje i podatke koje zahtijeva Nadzorni organ. Ukoliko Izvođać ne prisustvuje mjerenju ili ne pošalje svog agenta, mjerenje koje uradi ili odobri Nadzorni organ će biti obavezujuće za Izvođaća;* /the supervisor shall, when he requires any parts of the works to be measured, give reasonable notice to the contractor to attend, or to send a qualified agent to represent him. The contractor or its agent shall assist the supervisor in making such measurements and shall furnish all particulars

required by the supervisor. Should the contractor not attend, or omit to send such agent, the measurement made by the supervisor or approved by him shall be binding on the contractor;

v) *Radovi će se mjeriti neto, ne zadirući ni u kakve lokalne ili generalne običaje, osim ukoliko nije drugačije definirano ugovorom.* /the works shall be measured net, notwithstanding any general or local custom, except where otherwise provided for in the contract.

c) *Za cost-plus ugovore, iznos koji dospijeva po ugovoru se određuje na osnovu stvarnih troškova uz dogovoreni dodatak za režijske troškove i dobit. Specijalni uslovi moraju odrediti informacije koje Izvođač mora dostaviti Nadzornom organu za svrhu člana 49.1(c), te način na koji ove informacije moraju biti dostavljene.* For cost-plus contracts, the amount due under the contract shall be determined on the basis of actual costs with an agreed addition for overheads and profit. The special conditions shall stipulate the information which the contractor is required to submit to the supervisor for the purpose of Article 49.1 (c) and the manner in which it should be submitted.

49.2 *Kada je neka stavka u ugovoru navedena kao „okvirna“, okvirni iznos utvrđen za istu neće biti uzeti u obzir prilikom izračunavanja procenta iz člana 37./* Where an item in the contract is indicated as 'provisional' the provisional sum set aside for it shall not be taken into account in calculating the percentages referred to in Article 37.

Article 50 /Član 50 - Periodična plaćanja / Interim payments

50.1. *Izvođač će Nadzornom organu dostaviti fakturu za periodično plaćanje na kraju svakog perioda navedenog u članu 50.7 i u obliku odobrenom od strane Nadzornog organa. Faktura će obuhvatati slijedeće stavke, kako je relevantno: /*The contractor shall submit an invoice for interim payment to the supervisor at the end of each period referred to in Article 50.7 in a form approved by the supervisor. The invoice shall include the following items, as applicable:

a) *procijenjenu vrijednost ugovora za stalne radove realizovane do kraja perioda koji je u pitanju; /*the estimated contract value of the permanent works implemented up to the end of the period in question;

b) *iznos koji odražava bilo koju reviziju cijena u skladu sa Članom 48; /*an amount reflecting any revision of prices pursuant to Article 48;

c) *iznos koji se zadržava kao garantni depozit u skladu sa članom 47; /*an amount to be withheld as retention sum under Article 47;

d) *bilo koji kredit i/ili dugovanje za pomenuti period, a vezano za opremu ili materijale na gradilištu koji su namijenjeni za ugradnju ali nisu još ugrađeni u stalne radove u iznosu i po uslovima definiranim u članu 50.2; /*any credit and/or debit for the period in question in respect of plant and materials on site intended for, but not yet incorporated in, the permanent works in the amount and under the conditions set out in Article 50.2;

e) *iznos koji treba umanjiti od avansa u skladu sa odredbama iz člana 46; i /*an amount to be deducted on account of the pre-financing repayment under the provisions of Article 46; and

f) *bilo koji drugi iznos na koji Izvođač ima pravo po ugovoru. /*any other sum to which the contractor may be entitled under the contract.

50.2. *Ugovarač će imati pravo na one iznose koje Nadzorni organ bude smatrao ispravnim u pogledu mehanizacije, postrojenja i materijala koji su namijenjeni, ali još uvijek nisu ugrađeni u stalne radove, pod uslovom: /* The contractor shall be entitled to such sums as the supervisor may consider

proper in respect of plant and materials intended for, but not yet incorporated in, the permanent works provided that:

- a) *Da su mehanizacija, postrojenja i materijali usklađeni sa specifikacijama za trajne radove, i da se postavljaju u serijama na takav način da ih Nadzorni organ može prepoznati;* /the plant and materials conform with the specifications for the permanent works and are set out in batches in a way that they may be recognized by the supervisor;
- b) *Da su mehanizacija, postrojenja i materijali isporučeni na gradilište, i da su pravilno uskladišteni i zaštićeni od gubitka i propadanja, na zadovoljstvo Nadzornog organa;* /such plant and materials have been delivered to the site, and are properly stored and protected against loss or damage or deterioration to the satisfaction of the supervisor;
- c) *Da se zapisi Izvođačevih zahtjeva, narudžbi, potvrda i korištenja mehanizacije, postrojenja i materijala u okviru ugovora čuvaju u obliku kojeg je odobrio Nadzorni organ, i da su ti zapisi raspoloživi za inspekcije od strane Nadzornog organa;* / the contractor's record of requirements, orders, receipts and use of plant and materials under the contract are kept in a form approved by the supervisor and such records are available for inspection by the supervisor;
- d) *Da Izvođač uz svoju izjavu dostavi procijenjenu vrijednost mehanizacije, postrojenja i materijala na gradilištu, zajedno sa dokumentima koje Nadzorni organ može tražiti u svrhu valorizacije mehanizacije, postrojenja i materijala i kao dokaz o vlasništvu i plaćanju; i / the contractor submits with its statement, the estimated value of the plant and materials on site together with such documents as may be required by the supervisor for the purpose of valuation of the plant and materials and providing evidence of ownership and payment therefor; and*
- e) *gdje se u skladu sa Specijalnim uslovima smatra da vlasništvo nad opremom i materijalom, navedeno u članu 43, ima Ugovorno tijelo.* / where the special conditions so provide, ownership of the plant and materials referred to in Article 43 shall be deemed to be vested in the contracting authority.

50.3. Odobrenje bilo koje periodične isplate od strane Nadzornog organa koju je on sertifikovao, a koja je vezana za mehanizaciju, postrojenja i materijale u skladu sa članom 50, neće dovesti u pitanje bilo koje pravo Nadzornog organa po ugovoru da odbije bilo koju mehanizaciju, postrojenja ili materijale koji nisu u skladu sa odredbama ugovora. /Approval by the supervisor of any interim invoice certified by him in respect of plant and materials pursuant to Article 50 shall be without prejudice to the exercise of any power of the supervisor under the contract to reject any plant or materials which are not in accordance with the provisions of the contract.

50.4. Izvođač će biti odgovoran za bilo kakav gubitak ili štetu, kao i za troškove skladištenja i rukovanja mehanizacijom, postrojenjima i materijalima na gradilištu, i dužan je obezbijediti neophodna dodatna osiguranja da pokrije rizik takvih gubitaka ili štete bilo koje vrste. /The contractor shall be responsible for any loss or damage to, and for the cost of storing and handling of, such plant and materials on site and shall effect such additional insurance as may be necessary to cover the risk of such loss or damage from any cause.

50.5. U roku od 30 dana po prijemu pomenute periodične fakture, Nadzorni organ je dužan: /Within 30 days of receipt of the said invoice for interim payment, the supervisor shall:

- a) *potvrditi da, po mišljenju Nadzornog organa, fakture za periodično plaćanja odražava iznos koji treba platiti Izvođaču u skladu sa ugovorom. U slučajevima gdje postoji razlika u mišljenju vezano za vrijednost stavke, mišljenje Nadzornog organa će se smatrati mjerodavnim.* /verify that, in the supervisor's opinion, the invoice for interim payment reflects the amount due to the contractor in accordance with the contract. In cases where there is a difference of opinion as to the value of an item, the supervisor's view shall prevail.

- b) *pri utvrđivanju iznosa koji treba platiti Izvođaču, izdati i proslijediti Ugovornom organu za plaćanje i Izvođaču radi informacije, potvrdu o periodičnom plaćanju za iznos koji treba platiti Izvođaču, i obavijestiti Izvođača o radovima za koje je izvršeno plaćanje./* on determination of the amount due to the contractor, issue and transmit to the contracting authority for payment and to the contractor for information, an interim payment certificate for the amount due to the contractor and shall inform the contractor of the works for which payment is being made

50.6 *Nadzorni organ može, putem potvrde o periodičnom plaćanju, izvršiti korekcije ili modifikacije bilo koje ranije potvrde koju je izdao, i ima pravo da modifikuje vrednovanje ili da se suzdrži od izdavanja potvrde o periodičnom plaćanju ukoliko radovi ili dio radova nisu obavljeni na njegovo zadovoljstvo./* The supervisor may, by an interim payment certificate, make any corrections or modifications to any previous certificate issued by him, and has power to modify the valuation in or withhold the issue of, any interim payment certificate if the works or any part thereof is not being carried out to its satisfaction.

50.7. *Osim ukoliko nije drugačije navedeno u Specijalnim uslovima, učestalost isplata mora biti jedno periodično plaćanje mjesečno./* Unless the special conditions provide otherwise, the frequency shall be one interim payment per month.

Član 51 /Article 51 - Okončani obračun /Final statement of account –

51.1 *Osim ukoliko nije drugačije definirano Specijalnim uslovima, Izvođač će dostaviti Nadzornom organu nacrt okončanog obračuna najkasnije 90 dana nakon izdavanja potvrde o finalnom prijemu radova iz člana 62. Da bi omogućio Nadzornom organu da pripremi okončani obračun, nacrt okončanog obračuna se dostavlja zajedno sa pratećom dokumentacijom koja detaljno prikazuje vrijednosti radova obavljenih u skladu sa ugovorom, i sve dalje iznose koje Izvođač smatra prispjelim po ugovoru./* Unless otherwise agreed in the special conditions, the contractor shall submit to the supervisor a draft final statement of account no later than 90 days after the issue of the final acceptance certificate referred to in Article 62. In order to enable the supervisor to prepare the final statement of account, the draft final statement of account is submitted with supporting documents showing in detail the value of the work done in accordance with the contract and all further sums which the contractor considers to be due to it under the contract.

51.2. *U roku od 90 dana nakon prijema prijedloga okončanog obračuna i svih informacija razumno traženih u svrhu verifikacije, Nadzorni organ je dužan pripremiti i potpisati okončani obračun, koji utvrđuje slijedeće: /*Within 90 days after receipt of the draft final statement of account and of all information reasonably required for its verification, the supervisor shall prepare and sign the final statement of account, which determines:

- a) *iznos koji je po njegovom mišljenju konačno prispio po ugovoru; i/* the amount which in its opinion is finally due under the contract; and
- b) *preostali iznos, ukoliko ga bude, kojeg Ugovorno tijelo treba da plati Izvođaču ili Izvođač Ugovornom organu, zavisno od slučaja, nakon utvrđivanja iznosa koje je Ugovorno tijelo prethodno platilo i svih iznosa na koje Ugovorno tijelo ima pravo po ugovoru./* after establishing the amounts previously paid by the contracting authority and all sums to which the contracting authority is entitled under the contract, the balance, if any, due from the contracting authority to the contractor, or from the contractor to the contracting authority, as the case may be.

51.3. *Nadzorni organ je dužan Ugovornom tijelu ili njegovom ovlaštenom predstavniku i Izvođaču, izdati okončani obračun koji pokazuje finalni iznos na koji Izvođač ima pravo po ugovoru. Ugovorno tijelo ili njegov ovlaštenik i Izvođač će potpisati okončani obračun kao potvrdu sveukupne i finalne vrijednosti radova obavljenih po ugovoru i odmah će dostaviti potpisanu kopiju Nadzornom organu zajedno sa fakturom za plaćanje dogovorenog preostalog iznosa Izvođaču, ukoliko ga ima.*

Međutim, okončani obračun i faktura za plaćanje neće obuhvatati iznose koji su sporni i koji su predmet pregovora, poravnanja, arbitraže ili sudskog procesa. /The supervisor shall issue to the contracting authority or to its duly authorized representative, and to the contractor, the final statement of account showing the final amount to which the contractor is entitled under the contract. The contracting authority or its duly authorized representative and the contractor shall sign the final statement of account as an acknowledgement of the full and final value of the work implemented under the contract and shall promptly submit a signed copy to the supervisor together with the invoice for the payment of the agreed balance, if any, due to the contractor. However, the final statement of account and the invoice for the payment of the balance shall not include amounts in dispute which are the subject of negotiations, conciliation, arbitration or litigation.

51.4. Okončani obračun potpisan od strane Izvođača predstavlja pisanu potvrdu o prestanku obaveza Ugovornog tijela kojom se potvrđuje da ukupni iznos u okončanom obračunu predstavlja sveukupni i konačni iznos novca kojeg treba platiti Izvođaču po ugovoru, osim onih iznosa koji su predmet sporazumnog rješavanja spora, arbitraže ili sudskog spora. Međutim, takav prestanak obaveza će stupiti na snagu tek nakon bilo kojeg plaćanja zahtijevanog u skladu sa okončanim obračunom i vraćanja Izvođaču izvođačke garancije iz člana 15. /The final statement of account signed by the contractor constitutes a written discharge of the contracting authority confirming that the total in the final statement of account represents full and final settlement of all monies due to the contractor under the contract, other than those amounts which are the subject of amicable settlement, arbitration or litigation. However, such discharge becomes effective only after any payment due in accordance with the final statement of account has been made and the performance guarantee referred to in Article 15 has been returned to the contractor.

51.5. Ugovorno tijelo neće biti obavezno prema Izvođaču za bilo koje pitanje ili stvar koja nastane iz, ili u skladu sa ugovorom ili izvršenjem radova, osim ukoliko Izvođač nije uključio takav zahtjev u svoj nacrt okončanog obračuna. / The contracting authority is not liable to the contractor for any matter or thing whatsoever arising out of, or in accordance with, the contract or execution of the works, unless the contractor has included a claim in respect thereof in its draft final statement of account.

Član 52/Article 52 - Direktno plaćanje podizvođačima/Direct payments to sub-contractors

52.1 Kada Nadzorni organ primi potraživanje od podizvođača koje je pravovaljano odobreno u skladu sa članom 7 u smislu da Izvođač nije ispunio svoje finansijske obaveze što se tiče podugovarača, Nadzorni organ će zatražiti od Izvođača ili da plati podugovarača ili da ga obavijestiti o razlozima zašto plaćanje ne treba biti izvršeno. Ukoliko takvo plaćanje ne bude izvršeno, ili ovi razlozi ne budu dati u zahtijevanom periodu, Nadzorni organ može, nakon što se uvjeri da su predmetni radovi izvršeni to potvrditi, i Ugovorno tijelo podmiruje dug kojeg potražuje podugovarač iz preostalih iznosa koji trebaju biti isplaćeni Izvođaču. Izvođač snosi punu odgovornost za radove za koje su izvršena direktna plaćanja. /When the supervisor receives a claim from a sub-contractor duly approved under Article 7 to the effect that the contractor has not met its financial obligations so far as the sub-contractor is concerned, the supervisor gives notice to the contractor either to pay the sub-contractor or to inform it of the reasons why payment should not be made. Should such payment not be made, or reasons not be given within the period of notice, the supervisor may, after satisfying itself that the work has been carried out, certify, and the contracting authority pays the debt claimed by the sub-contractor out of the sums remaining due to the contractor. The contractor remains entirely responsible for the work in respect of which direct payment has been made.

52.2 Ukoliko Izvođač navede adekvatne razloge za odbijanje izmirenja cijelog ili dijela duga kojeg potražuje podugovarač, Ugovorno tijelo će platiti podugovaraču samo iznose koji nisu sporni. Iznosi koje potražuje podugovarač, a za koje je Izvođač dao odgovarajuće razloge za odbijanje plaćanja istih, Ugovorno tijelo će platiti samo ukoliko strane dođu do sporazumnog rješenja, ili nakon što Nadzorni organ bude propisno obaviješten o odluci arbitražnih vlasti ili presudi suda. /If the contractor gives adequate reasons for refusing to settle all or part of the debt claimed by the sub-contractor, the contracting authority only pays to the sub-contractor only the amounts not in dispute. Sums claimed by

the sub-contractor in respect of which the contractor has given adequate reasons for its refusal to pay shall be paid by the contracting authority only after the parties have come to an amicable settlement, or after the decision of an arbitrating authority or after a judgment of a court has been duly notified to the supervisor.

52.3 *Direktna plaćanja podugovaračima ne smiju prelaziti vrijednost ugovornih cijena usluga koje pružaju podugovarači za koje potražuju plaćanje; vrijednost po ugovornoj cijeni se obračunava ili procjenjuje na osnovu predmjera i predračuna, cjenovnika ili specifikacije fiksne ukupne cijene.* /Direct payments to sub-contractors shall not exceed the value at contract prices of the services performed by the sub-contractors for which they request payment; the value at contract prices is calculated or assessed on the basis of the bill of quantities, the price schedule or the breakdown of the lump sum price.

52.4 *Direktna plaćanja podugovaračima se vrše isključivo u nacionalnoj valuti države gdje se obavljaju radovi, ili djelimično u nacionalnoj valuti a djelimično u stranoj valuti, u skladu sa ugovorom.* /Direct payments to sub-contractors are made entirely in the national currency of the country in which the works are executed, or partly in such national currency and partly in foreign currency, in accordance with the contract.

52.5 *Ukoliko se direktna plaćanja podugovaračima vrše u stranoj valuti, obračunavaju se u skladu sa članom 56. Plaćanja ne smiju rezultirati nikakvim povećanjem ukupnog iznosa u stranoj valuti, kako je navedeno u ugovoru.* /Where direct payments to sub-contractors are made in foreign currency, they are calculated in accordance with Article 56. They shall not result in any increase in the total amount payable in foreign currency, as stipulated in the contract.

52.6. *Odredbe člana 52 se primjenjuju u skladu sa zahtjevima zakona koji se odnosi na član 54, a u vezi prava na plaćanje kreditora koji su korisnici kredita ili kolaterala.* /The provisions of Article 52 apply subject to the requirements of the law applicable by virtue of Article 54 concerning the right to payment of creditors who are beneficiaries of an assignment of credit or of a collateral security.

Član 53 – Odložena plaćanja /Article 53 - Delayed payments

53.1 *Kada vremenski rokovi iz člana 44.3 Opštih uslova isteknu, Izvođač će na zahtjev dostavljen u roku od dva mjeseca od prijema zakašnjele uplate imati pravo na zatezne kamate:* /Once the time-limit referred to in Article 44.3 of the general conditions has expired, the contractor will, upon demand, submitted within two months of receiving late payment, be entitled to late-payment interest:

- ***po rediskontnoj stopi koju primjenjuje centralna banka u zemlji gdje se obavljaju radovi ukoliko se plaćanja vrše u valuti te zemlje;*** /at the rediscount rate applied by the central bank by the law of the country in which the works are executed if payments are in the currency of that country;
- ***po stopi koju primjenjuje Evropska Centralna Banka za svoje transakcije u eurima, a što je objavljeno u Službenim novinama Evropske Unije, serija C, ukoliko su plaćanja u EUR valuti.*** /at the rate applied by the European Central Bank to its main refinancing transactions in euro, as published in the Official Journal of the European Union, C series, if payments are in euro,
- ***prvog dana u mjesecu u kojem istekne rok, plus tri i po procentna boda. Kamata će se plaćati na period koji protekne između isteka roka za plaćanje i datuma kada račun Ugovornog tijela bude terećen.*** /on the first day of the month in which the time-limit expired, plus three and a half percentage points. The interest shall be payable for the time elapsed between the expiry of the payment deadline and the date on which the contracting authority's account is debited.

53.2. Za svako kašnjenje u plaćanju preko 30 dana nakon isteka roka iz člana 44.3(b) Izvođač će imati pravo da suspenduje radove u skladu sa procedurom iz člana 38.2. /Any default in payment of more than 30 days after the expiry of the time-limit stated in Article 44.3(b) shall entitle the contractor to suspend the work in accordance with the procedure laid down in Article 38.2.

53.3. Za bilo kakvo kašnjenje u plaćanju duže od 120 dana nakon isteka roka navedenog u članu 44.3(b) Izvođač će imati pravo da raskine ugovor u skladu sa procedurom iz člana 65/. Any default in payment of more than 120 days after the expiry of the time-limit stated in Article 44.3(b) shall entitle the contractor to terminate the contract in accordance with the procedure laid down in Article 65.

Član 54 /Article 54 - - Plaćanje trećim stranama /Payments to third parties

54.1 Nalozi za plaćanje trećim stranama se mogu realizovati tek nakon provođenja prijenosa u skladu sa članom 6. Ugovorno tijelo će biti obaviješteno o tom prenosu. /Orders for payments to third parties may be carried out only after an assignment made in accordance with Article 6. The assignment is notified to the contracting authority.

54.2 Obavještavanje korisnika o prijenosu će biti isključiva odgovornost Izvođača. /Notification of beneficiaries of the assignment is the sole responsibility of the contractor.

54.3 U slučaju zakonski obavezujućeg oduzimanja imovine Izvođača, a koje utiče na plaćanja koja mu pripadaju prema ugovoru, i ne dovodeći u pitanje rokove navedene u članu 53, Ugovorno tijelo će imati 30 dana, počevši od dana kada primi obavještenje o definitivnom prestanku prepreka plaćanju, za nastavak isplata prema Izvođaču. /In the event of a legally binding attachment of the property of the contractor affecting payments due to it under the contract, and without prejudice to the time limit laid down in Article 53, the contracting authority has 30 days, starting from the day when it receives notification of the definitive lifting of the obstacle to payment, to resume payments to the contractor.

-

Član 55 /Article 55 -Potraživanja za dodatna plaćanja /Claims for additional payment

55.1 Ukoliko Izvođač smatra da ima pravo na dodatna plaćanja po ugovoru, Izvođač će:

If the contractor considers itself being entitled to additional payment under the contract, the contractor shall:

a) **ukoliko namjerava da potražuje dodatno plaćanje, poslati Nadzornom organu obavještenje o svojoj namjeri ili dostaviti takvo potraživanje ne kasnije od 15 dana nakon što Izvođač postaje svjestan, ili bi trebao postati svjestan događaja ili okolnosti takvog potraživanja, navodeći razloge za svoje potraživanje;** /if it intends to make any claim for additional payment, give to the supervisor notice of its intention or make such claim no later than 15 days after the contractor became aware, or should have become aware of the event or circumstances giving rise of such claim, stating the reason for its claim; **Ukoliko Izvođač ne pošalje obavještenje o potraživanju za dodatno plaćanje u periodu od 15 dana, neće imati pravo na dodatno plaćanje, a Ugovorno tijelo će biti oslobođeno svih odgovornosti u vezi sa takvim zahtjevom;** i/ If the contractor fails to give notice of a claim for additional payment within such period of 15 days, the contractor shall not be entitled to additional payment, and the contracting authority shall be discharged from all liability in connection with the request; and

b) **dostaviti kompletne i detaljne podatke o svom potraživanju što je prije moguće, ali ne kasnije od 60 dana nakon datuma te obavijestiti, osim ukoliko nije drugačije dogovoreno sa Nadzornim organom. U slučaju da se Nadzorni organ složi sa drugim rokom a ne pomenutim rokom od 60 dana, u dogovorenom roku će se u svakom slučaju morati dostaviti ovi podaci ne kasnije od datuma dostavljanja nacрта okončanog obračuna. Izvođač je stoga dužan brzo dostaviti dalje**

podatke koje Nadzorni organ bude opravdano zatražio za procjenu validnosti potraživanja./ submit full and detailed particulars of its claim as soon as it is reasonably practicable, but no later than 60 days after the date of such notice, unless otherwise agreed by the supervisor. In case the supervisor agrees to another deadline than the said 60 days, the agreed upon deadline will, in any event, require that such particulars shall be submitted no later than the date of submission of the draft final statement of account. The contractor shall thereafter promptly submit such further particulars as the supervisor may reasonably require assessing the validity of the claim.

55.2. Kada Nadzorni organ dobije kompletne i detaljne informacije o Izvođačevom potraživanju, on će, ne dovodeći u pitanje član 21.4, nakon odgovarajuće konsultacije sa Ugovornim tijelom i gdje je relevantno sa Izvođačem, utvrditi da li Izvođač ima pravo na dodatna plaćanja, i o tome će obavijestiti pomenute strane. /When the supervisor has received the full and detailed particulars of the contractor's claim that it requires, he shall, without prejudice to Article 21.4, after due consultation with the contracting authority and, where appropriate, the contractor, determine whether the contractor is entitled to additional payment and notify the parties accordingly.

55.3. Nadzorni organ može odbiti svako potraživanje za dodatnim plaćanjem koje nije u skladu sa zahtjevima iz člana 55. /The supervisor may reject any claim for additional payment which does not comply with the requirements of Article 55.

Član 56 /Article 56 - Datum završetka /End date

56.1. Obaveze plaćanja od strane EC prema ovom ugovoru će prestati najdalje 18 mjeseci nakon kraja perioda implementacije zadataka, osim ukoliko ugovor nije prekinut u skladu sa ovim Opštim uslovima. U slučaju sufinansiranja, ovaj datum će biti definisan u Specijalnim uslovima. / The payment obligations of the EC under this contract shall cease at most 18 months after the end of the period of implementation of tasks, unless the contract is terminated in accordance with these general conditions. In the event of co-financing, this date shall be laid down in the special conditions.

PRIJEM IZVRŠENIH RADOVA I ODGOVORNOST ZA OTKLANJANJE NEDOSTATAKA / ACCEPTANCE AND DEFECTS LIABILITY

Član 57/ Article 57 -Opšti principi /General principles

57.1 Verifikacija radova od strane Nadzornog organa u svrhu preliminarnog ili finalnog prijema se mora obaviti u prisustvu Izvođača. Odsustvo Izvođača neće biti prepreka za verifikaciju, pod uslovom da je Izvođač bio pozvan u odgovarajućoj formi najmanje 30 dana prije datuma vršenja verifikacije. /Verification of the works by the supervisor with a view to provisional or final acceptance shall take place in the presence of the contractor. The absence of the contractor shall not be a bar to verification on condition that the contractor has been summoned in due form at least 30 days prior to the date of verification.

57.2 Ukoliko izuzetne okolnosti onemogućavaju utvrđivanje stanja radova ili njihovo dalje prihvatanje tokom perioda određenog za preliminarni ili finalni prijem, Nadzorni organ će sastaviti izjavu kojom potvrđuje ovakvu nemogućnost, nakon konsultacije, ukoliko je moguće, sa Izvođačem. Verifikacija bi se trebala održati i Nadzorni organ bi trebao pripremiti izjavu o odbijanju ili prijemu u roku od 30 dana nakon datuma na koji takva nemogućnost prestane. Izvođač ne smije podsticati takve okolnosti da bi izbjegao svoje obaveze prezentiranja radova na način koji je pogodan za prijem. /Should

exceptional circumstances make it impossible to ascertain the state of the works or otherwise proceed with their acceptance during the period fixed for provisional or final acceptance, a statement certifying such impossibility shall be drawn up by the supervisor after consultation, where possible, with the contractor. The verification shall take place and a statement of acceptance or rejection shall be drawn up by the supervisor within 30 days following the date on which such impossibility ceases to exist. The contractor shall not invoke these circumstances in order to avoid its obligation of presenting the works in a state suitable for acceptance.

Član 58 /Article 58 -Ispitivanja po završetku radova /Tests on completion

58.1 Radovi neće biti primljeni sve dok se ne izvrše propisane verifikacije i ispitivanja o trošku Izvođača. Izvođač će obavijestiti Nadzorni organ o datumu kada te verifikacije i ispitivanja mogu početi. /The works shall not be accepted until the prescribed verifications and tests have been carried out at the expense of the contractor. The contractor shall notify the supervisor of the date on which such verification and tests may commence.

58.2 Radovi koji ne zadovoljavaju zahtjeve i uslove ugovora, ili ako takvi zahtjevi i uslovi ne postoje, radovi koji nisu izvršeni u skladu sa praksama struke u zemlji gdje se obavljaju radovi, moraju ako je zahtijevano biti srušeni i ponovo izvršeni od strane Izvođača ili popravljani na zadovoljstvo Nadzornog organa. U protivnom, to će biti urađeno o trošku Izvođača nakon slanja odgovarajućeg obavještenja Izvođaču, a po nalogu Nadzornog organa. Nadzorni organ može takođe pod istim uslovima tražiti od Izvođača rušenje i rekonstrukciju, ili popravke na zadovoljstvo Nadzornog organa, bilo kojih radova u kojima su korišteni neprihvatljivi materijali ili koji su obavljeni u periodima obustave iz člana 38. /Works which do not satisfy the terms and conditions of the contract, or in the absence of such terms and conditions, which are not carried out in accordance with trade practices in the country in which the works are executed, shall, if required, be demolished and rebuilt by the contractor or repaired to the satisfaction of the supervisor, otherwise this shall be done as of right after due notice at the expense of the contractor, by order of the supervisor. The supervisor may also require the demolition and reconstruction by the contractor, or repair to the satisfaction of the supervisor, under the same conditions, of any work in which unacceptable materials have been used, or carried out in the periods of suspension provided for in Article 38.

Član 59/ Article 59 -Djelimični prijem/ Partial acceptance

59.1 Ugovorno tijelo može koristiti različite strukture, dijelove struktura ili dijelove radova koji sačinjavaju ugovor kako i kada se oni završe. Prije bilo kakvog preuzimanja struktura, dijelova struktura ili dijelova radova od strane Ugovornog tijela, mora se izvršiti njihov preliminarni prijem. Međutim, radovi se u hitnim slučajevima mogu preuzeti i prije prijema pod uslovom da je Nadzorni organ sastavio popis glavnih radova i isti bude usaglašen ranije između Izvođača i Nadzornog organa. Kada Ugovorno tijelo preuzme vlasništvo nad strukturom, dijelom strukture ili dijelom radova, od Izvođača se više neće tražiti da popravi bilo kakvu štetu do koje su inače nastale uslijed pogrešne izrade ili nadzora /The contracting authority may make use of the various structures, parts of structures or sections of the works forming part of the contract as and when they are completed. Any taking over of the structures, parts of structures or sections of the works by the contracting authority shall be preceded by their partial provisional acceptance. However, works may in cases of urgency be taken over prior to acceptance provided an inventory of outstanding work is drawn up by the supervisor and agreed to by the contractor and the supervisor beforehand. Once the contracting authority has taken possession of a structure, a part thereof or section of the works, the contractor shall no longer be required to make good any damage resulting otherwise than from faulty construction or workmanship.

59.2 Nadzorni organ može, na zahtjev Izvođača i ukoliko to priroda radova dozvoljava, nastaviti sa parcijalnim preliminarnim prijemom pod uslovom da su strukture, dijelovi struktura i dijelovi radova završeni i da su pogodni za upotrebu, kako je opisano u ugovoru. /The supervisor may, at the request of the contractor and if the nature of the works so permits, proceed with partial provisional acceptance, provided that the structures, parts of structures or sections of the works are completed and suited to the use as described in the contract.

59.3 U slučajevima parcijalnog preliminarnog prijema iz člana 59.1 i 59.2, period za uklanjanje kvarova iz člana 62 će, ukoliko nije drugačije navedeno u Specijalnim uslovima, početi teći od datuma tog parcijalnog preliminarnog prijema. /In the cases of partial provisional acceptance referred to in Article 59.1 and 59.2 the defects liability period provided for in Article 62 shall, unless the special conditions provide otherwise, run as from the date of such partial provisional acceptance.

Article 60 - Provisional acceptance

Član 60 – Preliminarni prijem

60.1 Ugovorno tijelo će preuzeti radove kada su oni uspješno prošli ispitivanje nakon završetka radova, i kada se certifikat o preliminarnom prijemu izda ili kada se bude smatralo da je certifikat izdat. /The works shall be taken over by the contracting authority when they have satisfactorily passed the tests on completion and a certificate of provisional acceptance has been issued or is deemed to have been issued.

60.2 Izvođač može slanjem obavijestiti Nadzornom organu zatražiti certifikat o preliminarnom prijemu, ne ranije od 15 dana prije nego što radovi po mišljenju Izvođača budu završeni i spremni za preliminarni prijem. Nadzorni organ je dužan u roku od 30 dana nakon što dobije zahtjev od Izvođača uraditi slijedeće: /The contractor may apply, by notice to the supervisor, for a certificate of provisional acceptance not earlier than 15 days before the works, in the contractor's opinion, are complete and ready for provisional acceptance. The supervisor shall within 30 days after the receipt of the contractor's application either:

- a) **Izvođaču izdati certifikat o preliminarnom prijemu uz dostavljanje kopije Ugovornom tijelu, u kojem ako je relevantno navodi svoje zadržske, i između ostalog i datum kada će po njegovom mišljenju radovi biti završeni u skladu sa ugovorom i spremni za preliminarni prijem; ili** /issue the certificate of provisional acceptance to the contractor with a copy to the contracting authority stating, where appropriate, its reservations, and, inter alia, the date on which, in its opinion, the works were completed in accordance with the contract and ready for provisional acceptance; or
- b) **odbiti zahtjev navodeći svoje razloge i specificirajući aktivnosti koje po njegovom mišljenju Izvođač mora preduzeti kako bi mu se izdao certifikat.** / reject the application giving its reasons and specifying the action which, in its opinion, is required of the contractor for the certificate to be issued.

60.3. Ukoliko Nadzorni organ ne izda certifikat o preliminarnom prijemu ili odbije Izvođačev zahtjev u roku od 30 dana, smatraće se da je izdao certifikat posljednjeg dana tog roka. Certifikat o preliminarnom prijemu se neće smatrati priznanjem da su radovi završeni u svakom smislu. Ukoliko su po ugovoru radovi podijeljeni u dijelove, Izvođač će imati pravo da aplicira za posebne certifikate za svaki dio radova. /If the supervisor fails either to issue the certificate of provisional acceptance or to reject the contractor's application within the period of 30 days, he shall be deemed to have issued the certificate on the last day of that period. The certificate of provisional acceptance shall not be deemed to be an admission that the works have been completed in every respect. If the works are divided by the contract into sections, the contractor shall be entitled to apply for separate certificates for each of the sections.

60.4. Nakon preliminarnog prijema radova Izvođač će rasklopiti i ukloniti privremene strukture kao i materijale koji više ne budu potrebni za realizaciju ugovora. On će takođe ukloniti sav otpad i prepreke, i vratiti u prvobitno stanje sve promijenjene uslove na gradilištu u skladu sa zahtjevima iz ugovora. /Upon provisional acceptance of the works, the contractor shall dismantle and remove temporary structures as well as materials no longer required for use in connection with the implementation of the contract. It shall also remove any litter or obstruction and redress any change in the condition of the site as required by the contract.

60.5. Odmah nakon preliminarnog prijema, Ugovorno tijelo može početi koristiti sve radove koji su završeni. / Immediately after provisional acceptance, the contracting authority may make use of all the works as completed.

Član 61/Article 61 –Odgovornost za nedostatke/ Defects liability

61.1 Izvođač je odgovoran za otklanjanje svih nedostataka ili štete na bilo kojem dijelu radova, do kojih može doći tokom garantnog perioda odgovornosti za nedostatke, i koji: /The contractor shall be responsible for making good any defect in, or damage to, any part of the works which may appear or occur during the defects liability period and which:

- a) **su rezultat posljedice korištenja neispravne mehanizacije, postrojenja ili materijala ili pogrešnog vođenja posla ili lošeg projektovanja od strane Izvođača; i/ili** /results from the use of defective plant or materials or faulty workmanship or design of the contractor; and/or
- b) **su rezultat bilo kakve aktivnosti ili propusta od strane Izvođača tokom ovog garantnog perioda odgovornosti za nedostatke; i/ili** /results from any act or omission of the contractor during the defects liability period; and/or;
- c) **nastane tokom inspekcije koju obavlja Ugovorno tijelo ili koje se obavlja u ime istog.** /appears in the course of an inspection made by, or on behalf of the contracting authority.

61.2. Izvođač je dužan što je prije moguće o svom vlastitom trošku otkloniti svaki kvar ili štetu. Period za otklanjanje nedostataka za sve zamijenjene ili obnovljene stavke će ponovo početi teći od datuma te zamjene ili obnove izvršene na zadovoljstvo Nadzornog organa. Ukoliko ugovor daje mogućnost parcijalnog prijema, period za uklanjanje kvarova će biti produžen samo za dio radova na koje je uticala zamjena ili obnavljanje. /The contractor shall at its own cost make good the defect or damage as soon as practicable. The defects liability period for all items replaced or renewed shall recommence from the date when the replacement or renewal was made to the satisfaction of the supervisor. If the contract provides for partial acceptance, the defects liability period shall be extended only for the part of the works affected by the

61.2. Ukoliko se bilo koji od takvih kvarova ili šteta pojavi tokom perioda odgovornosti za otklanjanje nedostataka, Ugovorno tijelo ili Nadzorni organ će o tome obavijestiti Izvođača. Ukoliko Izvođač propusti popraviti ovaj kvar ili štetu u roku navedenom u obavijesti, Ugovorno tijelo može: / If any such defect appears or such damage occurs, during the defects liability period, the contracting authority or the supervisor shall notify the contractor. If the contractor fails to remedy a defect or damage within the time limit stipulated in the notification, the contracting authority may:

- a) **obaviti radove sam ili angažovati nekog drugog da obavi te radove na rizik i o trošku Izvođača, i u tom slučaju će svi troškovi koje Ugovorno tijelo bude imalo isti biti odbijeni od iznosa očekivanih da se plate Izvođaču ili od iznosa dostavljene Izvođačeve garancije, ili od obje pomenute opcije;** /carry out the works itself, or employ someone else to carry out the works at the

contractor's risk and cost, in which case the costs incurred by the contracting authority shall be deducted from monies due to or from guarantees held against the contractor or from both; or

b) *raskinuti ugovor*/terminate the contract.replacement or renewal.

61.4. *Ukoliko su kvar ili šteta takvi da je Ugovorno tijelo u značajnoj mjeri lišeno mogućnosti korištenja svih radova ili dijela radova, on će bez dovođenja u pitanje bilo kojeg drugog pravnog lijeka imati pravo da povрати sve iznose koje je platio u vezi dijelova tih radova zajedno sa troškovima uklanjanja tih dijelova radova i čišćenja gradilišta.* /If the defect or damage is such that the contracting authority has been deprived substantially of the whole or a part of the benefit of the works, the contracting authority shall, without prejudice to any other remedy, be entitled to recover all sums paid in respect of the parts of the works concerned together with the cost of dismantling such parts and clearing the site.

61.5. *U slučaju hitnosti, ukoliko Izvođač ne bude odmah na raspolaganju ili ako nakon što je bio kontaktiran nije u stanju da preduzme potrebne mjere, Ugovorno tijelo ili Nadzorni organ mogu organizovati izvođenje radova o trošku Izvođača. Ugovorno tijelo ili Nadzorni organ su dužni da što je prije moguće obavještenje Izvođača o preduzetim aktivnostima.* /In case of emergency, where the contractor is not immediately available or, having been reached, is unable to take the measures required, the contracting authority or the supervisor may have the work carried out at the expense of the contractor. The contracting authority or the supervisor shall as soon as practicable inform the contractor of the action taken.

61.6. *Ukoliko je u Specijalnim uslovima navedeno da će radovi na održavanju, neophodni uslijed normalnog korištenja i trošenja biti izvršeni od strane Izvođača, takvi radovi će biti plaćeni iz provizornog iznosa. Pogoršanje do kojeg dođe uslijed okolnosti iz člana 21 ili usled nenormalnog korištenja će biti isključeno iz ove obaveze osim ukoliko se ne dokaže greška ili kvar koji opravdavaju zahtjev za popravkom ili zamjenom u skladu sa članom 61.* / Where the special conditions stipulate that the maintenance work, necessitated by normal wear and tear, shall be carried out by the contractor, such work shall be paid for from a provisional sum. Deterioration resulting from the circumstances provided for in Article 21 or from abnormal use shall be excluded from this obligation unless it reveals a fault or defect justifying the request for repair or replacement under Article 61.

61.7. *Period odgovornosti za otklanjanje nedostataka će biti naveden u Specijalnim uslovima i Specifikacijama. Ukoliko trajanje perioda odgovornosti za otklanjanje nedostataka nije navedeno, ono će iznositi 365 dana. Period odgovornosti za otklanjanje nedostataka počinje teći na dan preliminarnog prijema radova i može ponovo početi u skladu sa članom 61.2.* /The defects liability period shall be stipulated in the special conditions and technical specifications. If the duration of the defects liability period is not specified, it shall be 365 days. The defects liability period shall commence on the date of provisional acceptance and may recommence in accordance with Article 61.2./

61.8. *Nakon preliminarnog prijema radova i ne dovodeći u pitanje odgovornost za otklanjanje nedostataka iz člana 61, Izvođač neće više biti odgovoran za rizike koji mogu uticati na radove i koji rezultiraju iz uzroka koji se njemu ne mogu pripisati. Međutim, Izvođač će od datuma preliminarnog prijema biti odgovoran za kvalitet gradnje, kako je definirano zakonom države u kojoj se obavljaju radovi.* /After provisional acceptance and without prejudice to the defects liability referred to in Article 61, the contractor shall no longer be responsible for risks which may affect the works and which result from causes not attributable to it. However, the contractor shall be responsible as from the date of provisional acceptance for the soundness of the construction, as laid down in the law of the country in which the works are executed.

Article 62 - Final acceptance

Član 62 – Finalni prijem

62.1 *Po isteku perioda odgovornosti za otklanjanje nedostataka ili u slučajevima gdje postoji više od jednog takvog perioda, po isteku kasnijeg perioda i nakon otklanjanja svih kvarova i šteta, Nadzorni organ će Izvođaču izdati certifikat o finalnom prijemu i kopiju istog će dostaviti Ugovornom tijelu, navodeći datum na koji je Izvođač završio svoje obaveze po ugovoru na zadovoljstvo Nadzornog organa. Certifikat o finalnom prijemu će Nadzorni organ dostaviti u roku od 30 dana nakon isteka gore pomenutog perioda odgovornosti za otklanjanje nedostataka, ili odmah nakon što radovi zahtijevani u skladu sa članom 61 budu završeni na zadovoljstvo Nadzornog organa.* /Upon the expiry of the defects liability period, or where there is more than one such period, upon the expiry of the latest period, and when all defects or damage have been rectified, the supervisor shall issue to the contractor a final acceptance certificate and a copy thereof to the contracting authority stating the date on which the contractor completed its obligations under the contract to the supervisor's satisfaction. The final acceptance certificate shall be given by the supervisor within 30 days after the expiration of the defects liability period, or as soon as any works ordered under Article 61 have been completed to the satisfaction of the supervisor.

62.2 *Radovi se neće smatrati završenima sve dok certifikat o finalnom prijemu ne bude potpisan od strane Nadzornog organa i dostavljen Ugovornom tijelu, sa kopijom istog dostavljenom Izvođaču.* /The works shall not be considered as completed until the final acceptance certificate has been signed by the supervisor and delivered to the contracting authority, with a copy to the contractor.

62.3 *Bez obzira na izdavanje certifikata o finalnom prijemu, Izvođač i Ugovorno tijelo će ostati odgovorni za ispunjenje svih obaveza po ugovoru koje su nastale prije izdavanja certifikata o finalnom prijemu, a koje ostanu neizvršene u vrijeme izdavanja ovog certifikata. Priroda i obim tih obaveza će biti utvrđeni uz referiranje na ovaj ugovor.* /Notwithstanding the issuance of the final acceptance certificate, the contractor and the contracting authority shall remain liable for the fulfilment of any obligation incurred under the contract prior to the issue of the final acceptance certificate, which remains unperformed at the time such final acceptance certificate is issued. The nature and extent of any such obligation shall be determined by reference to the provisions of the contract.

BREACH OF CONTRACT AND TERMINATION/ KRŠENJE I RASKID UGOVORA

Član 63/ Article 63 Breach of contract/ Kršenje ugovora

63.1 *Bilo koja ugovorna strana krši ugovor ukoliko ne ispuni svoje obaveze u skladu sa odredbama ugovora.* /Either party commits a breach of contract where it fails to perform its obligations in accordance with the provisions of the contract.

63.2 *Kada dode do kršenja ugovora, strana oštećena ovim kršenjem ima pravo na slijedeće pravne lijekove:* /Where a breach of contract occurs, the party injured by the breach is entitled to the following remedies:

- a) *odštetu; i/ili* /damages; and/or
- b) *raskid ugovora.* / termination of the contract.

63.3 Odštete mogu biti: /Damages may be either:

- a) **Uobičajene odštete; ili/** general damages; or
- b) **Ugovorne kazne./** liquidated damages.

63.4 Ukoliko Izvođač ne izvrši svoje obaveze u skladu sa odredbama iz ugovora, Ugovorno tijelo ne dovodeći u pitanje svoja prava iz člana 63.2, ima pravo na slijedeće mjere: /Should the contractor fail to perform any of its obligations in accordance with the provisions of the contract, the contracting authority is without prejudice to its right under Article 63.2, also entitled to the following remedies:

- a) **Suspenziju plaćanja;/** i/ili suspension of payments; and/or
- b) **Umanjenje ili povrat plaćanja srazmjerno obimu greške/**reduction or recovery of payments in proportion to the failure's extent.

63.5 Ukoliko Ugovorno tijelo ima pravo na odštetu, može je odbiti od bilo kojih iznosa na koje Izvođač ima pravo ili se može pozvati na odgovarajuću garanciju. /Where the contracting authority is entitled to damages, it may deduct such damages from any sums due to the contractor or call on the appropriate guarantee.

Član 64/ Article 64 - Raskid ugovora od strane Ugovornog tijela /Termination by the contracting authority

64.1 Ugovorno tijelo može, u bilo kojem momentu i sa trenutnim efektom, u skladu sa članom 64.9 raskinuti ugovor, osim u slučajevima navedenim u članu 64.2. /The contracting authority may, at any time and with immediate effect, subject to Article 64.9, terminate the contract, except as provided for under Article 64.2.

64.2 U skladu sa bilo kojim drugim odredbama ovih Opštih uslova, Ugovorno tijelo može, nakon slanja Izvođaču obavijestiti o prekidu ugovora 7 dana ranije, raskinuti ugovor i ukloniti Izvođača sa gradilišta u bilo kojem od slijedećih slučajeva: /Subject to any other provision of these general conditions the contracting authority may, by giving seven days' notice to the contractor, terminate the contract and expel the contractor from the site in any of the following cases where:

- a) **Izvođač ozbiljno krši ugovor zbog neispunjavanja svojih ugovornih obaveza;/** the contractor is in serious breach of contract for failure to perform its contractual obligations;
- b) **Izvođač je propustio da unutar razumnog roka ispuni obavještenje Nadzornog organa u kojoj se od Izvođača zahtijeva da koriguje nemar ili neispunjene obaveze po ugovoru koji ozbiljno utiču na pravilnu i blagovremenu realizaciju radova;/**the contractor fails to comply within a reasonable time with the notice given by the supervisor requiring it to make good the neglect or failure to perform its obligations under the contract which seriously affects the proper and timely performance of the works;
- c) **Izvođač je odbio ili zanemario izvršavanje administrativnih naloga koje mu je dao Nadzorni organ;** /the contractor refuses or neglects to carry out any administrative orders given by the supervisor;
- d) **Izvođač je prenio ugovor trećim stranama ili je sklopio podugovor bez odobrenja Ugovornog tijela;/** the contractor assigns the contract or sub-contracts without the authorisation of the contracting authority;
- e) **Izvođač je bankrotirao ili postao nesolventan, ili je u procesu likvidacije, ili mu je poslove preuzeo stečajni upravnik, ili je ušao u aranžman sa kreditorima, ili je suspendovao poslovne aktivnosti, ili se našao u bilo kakvoj sličnoj situaciji koja proizlazi iz slične procedure propisane bilo kojim nacionalnim zakonom ili regulativom relevantnoj za tog izvođača;/** the contractor is bankrupt, subject to insolvency or winding up procedures, is having its assets administered by a liquidator or by the courts, has entered into an arrangement with creditors, has suspended business activities, or is in any analogous situation arising from a similar procedure provided for under any national law or regulation relevant to that contractor;

- f) *Došlo je do bilo kakve organizacione modifikacije koja obuhvata promjenu pravnog lica, prirode ili kontrole Izvođača, osim ukoliko je ta modifikacija evidentirana u adendumu na ugovor;/any organisational modification occurs involving a change in the legal personality, nature or control of the contractor, unless such modification is recorded in an addendum to the contract;*
- g) *Nastanak bilo kakve druge pravne nesposobnosti koja onemogućava realizaciju ugovora;/any other legal disability hindering performance of the contract occurs;*
- h) *Izvođač nije dostavio zahtijevane garancije ili osiguranja, ili lice koje je davalo ranije garancije ili osiguranja nije u stanju da se pridržava svojih obaveza;/ the contractor fails to provide the required guarantees or insurance, or the person providing the earlier guarantee or insurance is not able to abide by its commitments;*
- i) *Izvođač je kriv zbog ozbiljnog profesionalnog propusta dokazanog bilo kojim sredstvima koje Ugovorno tijelo može opravdati; /the contractor has been guilty of grave professional misconduct proven by any means which the contracting authority can justify;*
- j) *Pravosnažnom presudom ili konačnom administrativnom odlukom ili dokazom kojeg posjeduje Ugovorno tijelo je utvrđeno da je Izvođač kriv za prevaru, korupciju, uključenost u kriminalnu organizaciju, pranje novca ili finansiranje terorizma, prekršaje vezane za terorizam, iskorištavanje rada maloljetnika ili druge oblike trgovine ljudima, ili je zaobilazio fiskalne, socijalne ili bilo koje druge primjenljive pravne obaveze uključujući uspostavu nekog entiteta u ove svrhe. /it has been established by a final judgment or a final administrative decision or by proof in possession of the contracting authority that the contractor has been guilty of fraud, corruption, involvement in a criminal organisation, money laundering or terrorist financing, terrorist related offences, child labour or other forms of trafficking in human beings or circumventing fiscal, social or any other applicable legal obligations, including through the creation of an entity for this purpose;*
- k) *Izvođač je tokom realizacije nekog drugog ugovora koji se finansira iz EU budžeta / EDF sredstava ozbiljno prekršio ugovor, što je dovelo do ranijeg prekida ili do primjene namirivanja šteta ili drugih ugovornih kazni, ili što je bilo utvrđeno nakon provjera, revizija ili istraga od strane Evropske Komisije, Ugovornog organa, Evropskog ureda za borbu protiv prevara (engl. European Anti-Fraud Office – OLAF) ili Suda revizora;/ the contractor, in the performance of another contract financed by the EU budget/EDF funds, has been declared to be in serious breach of contract, which has led to its early termination or the application of liquidated damages or other contractual penalties or which has been discovered following checks, audits or investigations by the European Commission, the contracting authority, OLAF or the Court of Auditors;*
- l) *Nakon dodjele ugovora se ispostavilo da je procedura dodjele ili realizacije ugovora bila podložna značajnim kršenjima obaveza, neregularnostima ili pronevjerama;/ after the award of the contract, the award procedure or the performance of the contract proves to have been subject to breach of obligations, irregularities or fraud;*
- m) *Pokazalo se da je procedura dodjele ili realizacija nekog drugog ugovora koji se finansira iz EU budžeta / EDF bila predmet značajnih kršenja obaveza, neregularnosti ili prevare koji će vjerovatno uticati na realizaciju tekućeg ugovora;/ the award procedure or the performance of another contract financed by the EU budget/EDF funds proves to have been subject to breach of obligations, irregularities or fraud which are likely to affect the performance of the present contract;*
- n) *Izvođač ne izvršava svoje obaveze u skladu sa članom 12.8, članom 12a ili članom 12b; /the contractor fails to perform its obligation in accordance with Article 12.8, Article 12a or Article 12b;*
- o) *Ugovorno tijelo je steklo pravo na maksimalno potraživanje po članu 36.1;/the contracting authority has become entitled to the maximum claim under Article 36.1;*
- p) *Izvođač ne izvršava svoje obaveze u skladu sa članom 61.3. /the contractor fails to perform its obligation in accordance with Article 61.3.*

Slučajevi raskida iz tačkama (e), (i), (j), (l), (m) i (n) mogu se takođe odnositi na lica koja su članovi uprave, menadžmenta ili nadzornog tijela izvođača i/ili lica koja imaju ovlaštenje za predstavljanje, donošenje odluka ili kontrolu vezanu za Izvođača. /The cases of termination under points (e), (i), (j), (l), (m) and (n) may refer also to persons who are members of the administrative, management or supervisory body of the contractor and/or to persons having powers of representation, decision or control with regard to the contractor.

Slučajevi raskida pod tačkama (a), (e), (f), (g), (i), (j), (k), (l), (m) i (n) mogu se takođe odnositi na lica koja su solidarno i pojedinačno odgovorna za realizaciju ugovora. /The cases of termination under points (a), (e), (f), (g), (i), (j), (k), (l), (m) and (n) may refer also to persons jointly and severally liable for the performance of the contract.

Slučajevi pod tačkama (e), (i), (j), (k), (l), (m) i (n) mogu se takođe odnositi na podizvođače. /The cases under points (e), (i), (j), (k), (l), (m) and (n) may refer also to subcontractors.

64.3. Prekid ugovora ne dovodi u pitanje bilo koja druga prava ili ovlaštenja Ugovornog tijela i Izvođača po ugovoru. Ugovorno tijelo može nakon toga završiti radove sam ili zaključiti ugovor sa trećom stranom o trošku Izvođača. Odgovornost Izvođača za kašnjenje završetka radova će prestati čim Ugovorno tijelo raskine ugovor ne dovodeći u pitanje bilo koju odgovornost po istom ugovoru koja je već nastala. /Termination shall be without prejudice to any other rights or powers under the contract of the contracting authority and the contractor. The contracting authority may, thereafter, complete the works itself or conclude any other contract with a third party, at the contractor's own expense. The contractor's liability for delay in completion shall immediately cease when the contracting authority terminates the contract without prejudice to any liability thereunder that may already have arisen.

64.4 Nakon raskida ugovora ili po prijemu obavijestiti o istom, Izvođač je dužan odmah preduzeti korake za završetak radova na brz i pravilan način te smanjiti troškove na minimum. /Upon termination of the contract or when it has received notice thereof, the contractor shall take immediate steps to bring the works to a close in a prompt and orderly manner and to reduce expenditure to a minimum.

64.5. Nadzorni organ će nakon raskida ugovora što je prije moguće potvrditi vrijednost radova i svih iznosa koje treba platiti Izvođaču do datuma raskida. /The supervisor shall, as soon as possible after termination, certify the value of the works and all sums due to the contractor as at the date of termination.

64.6. U slučaju raskida ugovora: /In the event of termination:

- a) **Nadzorni organ je dužan sačiniti izvještaj o radovima izvršenim od strane Izvođača što je prije moguće nakon inspekcije radova, te nakon izvršenog popisa privremenih struktura, materijala, postrojenjima i opreme. Od Izvođača će se tražiti da bude prisutan tokom inspekcije i vršenja popisa. Nadzorni organ je takođe dužan sačiniti izjave o naknadama koje izvođač duguje svojim radnicima, a vezano za ugovor i o iznosima koje Izvođač duguje Ugovornom tijelu;** /a report of work performed by the contractor shall be drawn up by the supervisor as soon as possible after inspection of the works, and inventory taken of temporary structures, materials, plant and equipment. The contractor shall be summoned to be present during the inspection and the taking of the inventory. The supervisor shall also draw up statements of emoluments still owed by the contractor to workers employed by him in relation to the contract and of sums owed by the contractor to the contracting authority;
- b) **Ugovorno tijelo mora imati mogućnost da preuzme cjelokupne privremene strukture ili njihov dio koje je odobrio Nadzorni organ te opremu, postrojenja i materijale koji su namjenski dostavljeni ili proizvedeni u vezi realizacije radova po ugovoru;** /the contracting authority shall have the option of acquiring in whole or in part temporary structures which have been approved by the supervisor, equipment, plant and materials specifically supplied or manufactured in connection with the execution of work under the contract;

- c) *Nabavna cijena privremenih struktura, opreme, postrojenja i materijala navedenih u gornjem tekstu ne može prelaziti neplaćeni dio troškova koje je imao Izvođač, i takvi troškovi će biti limitirani na troškove implementacije ugovora u normalnim uslovima;* /the purchase price of the temporary structures, equipment, plant and materials referred to above shall not exceed the unpaid portion of the expenditure incurred by the contractor, such expenditure being limited to that required for the performance of the contract under normal conditions;
- d) *Ugovorno tijelo može po tržišnim cijenama kupiti materijale i artikle nabavljene ili naručene od strane Izvođača, ali koje Ugovorno tijelo još nije platilo, pod uslovima koje Nadzorni organ bude smatrao odgovarajućima.* /the contracting authority may purchase, at market prices, the materials and items supplied or ordered by the contractor and not already paid for by the contracting authority on such conditions as the supervisor considers appropriate.

64.7 *Ugovorno tijelo neće biti obavezno da izvrši bilo kakvo dalje plaćanje Izvođaču sve dok se radovi ne završe. Nakon završetka radova, Ugovorno tijelo će naplatiti od Izvođača dodatne troškove, ukoliko ih bude, za završetak radova ili će platiti preostali iznos koji duguje Izvođaču.* /The contracting authority shall not be obliged to make any further payments to the contractor until the works are completed. After the works are completed, the contracting authority shall recover from the contractor the extra costs, if any, of completing the works, or shall pay any balance still due to the contractor.

64.8. *Ukoliko Ugovorno tijelo raskine ugovor u skladu sa članom 64.2, imaće pravo, osim na dodatne troškove za završetak radova i ne dovodeći u pitanje druge mjere po ugovoru, i da povrati od Izvođača sve pretrpljene gubitke koje je imao do 10% ugovorne cijene.* /If the contracting authority terminates the contract pursuant to Article 64.2, it shall, in addition to the extra costs for completion of the works and without prejudice to its other remedies under the contract, be entitled to recover from the contractor any loss it has suffered up to 10% of the contract price.

64.9. *Kada do raskida ugovora ne dođe zbog neke radnje ili propusta Izvođača, više sile ili drugih okolnosti koje su van kontrole Ugovornog tijela, Izvođač će imati pravo da osim iznosa koje mu već duguju za radove koji su već obavljani, potražuje i obeštećenje za pretrpljenu štetu.* /Where the termination is not due to an act or omission of the contractor, force majeure or other circumstances beyond the control of the contracting authority, the contractor shall be entitled to claim in addition to sums owed to it for work already performed, an indemnity for loss suffered.

64.10. *Ovaj ugovor će se automatski raskinuti ukoliko ne dođe ni do kakvog do plaćanja u roku od dvije godine nakon što obje ugovorne strane potpišu isti.* /This contract shall be automatically terminated if it has not given rise to any payment in the two years following its signing by both parties.

Član 65/ Article 65 -Raskid ugovora od strane Izvođača/ Termination by the contractor

65.1 *Izvođač može, nakon što 14 dana ranije pošalje obavještenje Ugovornom tijelu, raskinuti ugovor ukoliko Ugovorno tijelo:* /The contractor may, by giving 14 days' notice to the contracting authority, terminate the contract if the contracting authority:

- a) *u periodu dužem od 120 dana ne plati Izvođaču iznose koje mu duguje u skladu sa bilo kojim certifikatom izdatim od strane Nadzornog organa nakon isteka roka navedenog u članu 44.3;* /fails for more than 120 days to pay the contractor the amounts due under any certificate issued by the supervisor after the expiry of the time limit stated in Article 44.3; or
- b) *uporno ne ispunjava svoje obaveze nakon ponovljenih opomena; ili* /consistently fails to meet its obligations after repeated reminders; or
- c) *obustavi napredovanje radova ili bilo kojeg dijela tih radova na više od 180 dana iz razloga koji nisu navedeni u ugovoru, ili koji se ne mogu pripisati Izvođačevom kršenju ili grešci.* /suspends the progress of the works or any part thereof for more than 180 days for reasons not specified in the contract, or not attributable to the contractor's breach or default.

65.2. *Takav raskid ugovora ne smije dovoditi u pitanje bilo koja druga prava Ugovornog tijela ili Izvođača stečena u okviru ugovora. Nakon takvog prekida ugovora, Izvođač će, u skladu sa zakonom države gdje se obavljaju radovi, imati pravo da odmah ukloni svoju opremu sa gradilišta.* /Such termination shall be without prejudice to any other rights of the contracting authority or the contractor acquired under the contract. Upon such termination, the contractor shall, subject to the law of the country in which the works are executed, be entitled to immediately remove its equipment from the site.

65.3. *U slučaju takvog raskida ugovora, Ugovorno tijelo je dužno platiti izvođaču iznos bilo koje štete ili gubitka kojeg Izvođač pretrpi. Maksimalan iznos će biti 10% od ugovorne cijene.* /In the event of such termination, the contracting authority shall pay the contractor for any loss or damage the contractor may have suffered. The maximum amount shall be 10% of the contract price.

Article 66 – Član 66 Viša sila / Force majeure

66.1 *Nijedna ugovorna strana se neće smatrati krivom za kršenje svojih obaveza po ugovoru ukoliko je ispunjavanje tih obaveza spriječeno okolnostima više sile koja nastane nakon datuma obaviještenja o dodjeli ugovora ili datuma kada ugovor stupi na snagu.* / Neither party shall be considered to be in default or in breach of its obligations under the contract if the performance of such obligations is prevented by any circumstances of force majeure which arises after the date of notification of award or the date when the contract becomes effective.

66.2 *Termin „viša sila“, u smislu u kojem se koristi u ovom tekstu, odnosi se na nepredviđene događaje koji nisu pod kontrolom niti jedne od strana i koji čak i primjenom najbolje prakse niti jedna strana ne može da prevaziđe, kao što su božja volja, štrajkovi, prekidi poslovanja ili drugi industrijski prekidi, djelovanja javnog neprijatelja, ratovi bez obzira da li su objavljeni ili ne, blokade, pobune, epidemije, klizanja tla, zemljotresi, oluje, grmljavine, poplave, građanski nemiri, eksplozije. Odluka Evropske Unije da obustavi saradnju sa predmetnom partnerskom državom se smatra slučajem više sile kada ona podrazumijeva obustavu finansiranja ovog ugovora.* /The term force majeure, as used herein covers any unforeseeable events, not within the control of either party and which by the exercise of due diligence neither party is able to overcome such as acts of God, strikes, lock-outs or other industrial disturbances, acts of the public enemy, wars whether declared or not, blockades, insurrection, riots, epidemics, landslides, earthquakes, storms, lightning, floods, washouts, civil disturbances, explosions. A decision of the European Union to suspend the cooperation with the partner country is considered to be a case of force majeure when it implies suspension of funding this contract.

66.3 *Bez obzira na odredbe članova 36 i 64, Izvođač neće biti podložan gubitku svoje izvođačke garancije, ugovornoj kazni ili raskidu ugovora uslijed kršenja, ukoliko i kada je njegovo kašnjenje u implementaciji ili drugo neispunjavanje obaveza iz ugovora rezultat više sile. Slično tome, Ugovorno tijelo neće biti odgovorno, bez obzira na odredbe članova 53 i 65, za plaćanje zateznih kamata uslijed nerealizacije ili raskida ugovora uslijed propusta, ukoliko je kašnjenje Ugovornog tijela ili drugo neizvršavanje njegovih obaveza rezultat više sile.* /Notwithstanding the provisions of Articles 36 and 64, the contractor shall not be liable to forfeiture of its performance guarantee, liquidated damages or termination for default if, and to the extent that, its delay in performance or other failure to perform its obligations under the contract is the result of an event of force majeure. The contracting authority shall similarly not be liable, notwithstanding the provisions of Articles 53 and 65, for payment of interest on delayed payments, for non-performance or for termination by the contractor for default, if, and to the extent that, the contracting authority's delay or other failure to perform its obligations is the result of force majeure.

66.4 *Ukoliko bilo koja od ugovornih strana bude smatrala da je došlo do slučaja više sile koji može uticati na ispunjenje njenih obaveza, ona je dužna o tome odmah obavijestiti drugu ugovornu stranu i Nadzornog organa, navodeći detalje o prirodi, mogućem trajanju i mogućim efektima takvih okolnosti. Ukoliko Nadzorni organ drugačije ne naredi u pisanoj formi, Izvođač će nastaviti sa ispunjavanjem svojih obaveza po ugovoru sve dok je to razumno izvodljivo, i tražiće sva razumna alternativna sredstva za ispunjavanje svojih obaveza koje nisu spriječene višom silom. Izvođač neće upotrijebiti takva alternativna sredstva osim ukoliko mu to ne naredi Nadzorni organ.* /If either party

considers that any circumstances of force majeure have occurred which may affect performance of its obligations, it shall promptly notify the other party and the supervisor, giving details of the nature, the probable duration and the likely effect of the circumstances. Unless otherwise directed by the supervisor in writing, the contractor shall continue to perform its obligations under the contract as far as is reasonably practicable, and shall seek all reasonable alternative means for performance of its obligations which are not prevented by the force majeure event. The contractor shall not put into effect such alternative means unless directed so to do by the supervisor.

66.5 *Ukoliko Izvođač bude imao dodatne troškove u ispunjavanju uputa Nadzornog organa ili prilikom korištenja alternativnih sredstava iz člana 66.4, iznos istih će ovjeriti Nadzorni organ.* /If the contractor incurs additional costs in complying with the supervisor's directions or using alternative means under Article 66.4, the amount thereof shall be certified by the supervisor.

66.6 *Ukoliko okolnosti više sile nastupe i potraju duže od 180 dana, onda će, bez obzira na bilo kakvo produženje roka za završetak radova koji izvođaču bude odobren, svaka ugovorna strana imati pravo na 30 dana otkaznog roka za raskid ugovora. Ukoliko po isteku tog roka od 30 dana viša sila i dalje bude na snazi, ugovor će biti raskinut, a kao posljedica toga, u skladu sa zakonom po kojem se vodio ugovor, ugovorne strane će biti oslobođene dalje realizacije ugovora.* /If circumstances of force majeure have occurred and continue for a period of 180 days then, notwithstanding any extension of time for completion of the works that the contractor may by reason thereof have been granted, either party shall be entitled to serve upon the other 30 days' notice to terminate the contract. If, at the expiry of the period of 30 days, force majeure persists, the contract shall terminate and, in consequence thereof under the law governing the contract, the parties shall be released from further performance of the contract.

Article 67 - Član 67 Decease / Smrtni slučaj

67.1 *Ukoliko je Izvođač fizičko lice, ugovor će automatski biti prekinut ukoliko ta osoba umre. Međutim, Ugovorno tijelo može ispitati prijedlog kojeg dostave nasljednici ili korisnici ukoliko oni obavještene Ugovorno tijelo da žele da nastave s ugovorom.* /Where the contractor is a natural person, the contract shall be automatically terminated if that person dies. However, the contracting authority shall examine any proposal made by the heirs or beneficiaries if they have notified their wish to continue the contract.

67.2 *Ukoliko se Izvođač sastoji od nekoliko fizičkih lica i jedno ili više od njih umre, sastavlja se izvještaj o napredovanju radova, o kojem se moraju složiti sve ugovorne strane, i Ugovorno tijelo će odlučiti da li da prekine ili nastavi ugovor u skladu sa obavezama preuzetim od strane preživjelih i nasljednika ili korisnika, zavisno od slučaja. Ugovorno tijelo će o svojoj odluci obavijestiti zainteresovane strane u roku od 30 dana od datuma prijema tog prijedloga.* /Where the contractor consists of a number of persons and one or more of them die, a report shall be agreed between the parties on the progress of the works, and the contracting authority shall decide whether to terminate or continue the contract in accordance with the undertaking given by the survivors and by the heirs or beneficiaries, as the case may be. The decision of the contracting authority shall be notified to those concerned within 30 days of receipt of such proposal.

67.3 *U slučajevima navedenim u članovima 67.1 i 67.2, lica koja ponude nastavak realizacije ugovora su dužna o tome obavijestiti Ugovorno tijelo u roku od 15 dana od datuma smrtnog slučaja.* /In the cases provided for in Article 67.1 and 67.2, persons offering to continue to perform the contract shall notify the contracting authority thereof within 15 days of the date of decease.

67.4 *Ta lica će biti pojedničano i solidarno odgovorna za pravilnu realizaciju ugovora u istoj mjeri kao i umrli Izvođač. Nastavak ugovora će biti predmetom pravila koja se odnose na dostavljanje bilo koje garancije iz ugovora.* //Such persons shall be jointly and severally liable for the proper performance of the contract to the same extent as the deceased contractor. Continuation of the contract shall be subject to the rules relating to establishment of any guarantee provided for in the contract.

SETTLEMENT OF DISPUTES AND APPLICABLE LAW /RJEŠAVANJE SPOROVA I VAŽEĆI ZAKON

Član 68 /Article 68 - Rješavanje sporova /Settlement of disputes

68.1 *Ugovorne strane će uložiti maksimalne napore da eventualni spor koji se odnosi na ugovor, a do kojeg dođe između njih, ili između Nadzornog organa i Izvođača, riješe sporazumno* /The parties shall make every effort to settle amicably any dispute relating to the contract which may arise between them, or between the supervisor and the contractor.

68.2 *Jednom kada dođe do spora, ugovorna strana je dužna obavijestiti drugu stranu u sporu, te navesti svoj položaj u sporu i bilo koje rješenje koje predlaže, i tražiti sporazumno rješavanje istog. Druga strana će odgovoriti na ovaj zahtjev za sporazumnim rješavanjem spora u roku od 30 dana i navešće svoju poziciju u sporu. Osim ukoliko se strane ne dogovore drugačije, maksimalni vremenski period koji je definišen za sporazumno rješavanje spora će biti 120 dana od datuma obavijestiti u kojoj se zahtjeva takva procedura. Ukoliko se jedna strana ne složi sa zahtjevom druge strane za sporazumnim rješavanjem spora, ukoliko strana ne odgovori na vrijeme na takav zahtjev ili ukoliko se ne postigne sporazumno rješenje u maksimalnom vremenskom roku, procedura sporazumnog rješavanja spora će se smatrati neuspjelom.* /Once a dispute has arisen, a party shall notify the other party of the dispute, stating its position on the dispute and any solution which it envisages, and requesting an amicable settlement. The other party shall respond to this request for amicable settlement within 30 days, stating its position on the dispute. Unless the parties agree otherwise, the maximum time period laid down for reaching an amicable settlement shall be 120 days from the date of the notification requesting such a procedure. Should a party not agree to the other party's request for amicable settlement, should a party not respond in time to that request or should no amicable settlement be reached within the maximum time period, the amicable settlement procedure is considered to have failed.

68.3 *U odsustvu sporazumnog rješenja, jedna strana može obavijestiti drugu stranu o tome i tražiti rješavanje spora putem mirenja posredstvom treće strane. Ukoliko Evropska Komisija nije strana u ugovoru, ona može pristati da bude posrednik u mirenju. Druga strana će odgovoriti na zahtjev za mirenjem u roku od 30 dana. Osim ukoliko se strane ne dogovore drugačije, maksimalni period definišen za rješavanje spora putem mirenja će biti 120 dana od datuma obavijestiti u kojoj se traži takva procedura. Ukoliko se strana ne složi sa zahtjevom druge strane za mirenjem, ukoliko strana ne odgovori na vrijeme na taj zahtjev ili ukoliko se rješenje ne postigne u maksimalnom roku, procedura mirenja će se smatrati neuspjelom.* / In the absence of an amicable settlement, a party may notify the other party requesting a settlement through conciliation by a third person. If the European Commission is not a party to the contract, it may accept to intervene as conciliator. The other party shall respond to the request for conciliation within 30 days. Unless the parties agree otherwise, the maximum time period laid down for reaching a settlement through conciliation shall be 120 days from the notification requesting such a procedure. Should a party not agree to the other party's request for conciliation, should a party not respond in time to that request or should no settlement be reached within the maximum time period, the conciliation procedure is considered to have failed.

68.4 *Ukoliko sporazumno rješavanje spora i procedura mirenja, ukoliko je zahtijevana, ne uspiju, svaka strana može proslijediti spor ili nacionalnoj sudskoj nadležnosti ili arbitraži, kako je specificirano u Specijalnim uslovima.* / If the amicable settlement procedure and, if so

requested, the conciliation procedure fails, each party may refer the dispute to either the decision of a national jurisdiction or arbitration, as specified in the special conditions.

Article 69/ Član 69 – Primjenjivo pravo /Applicable Law

69.1 *Ovaj ugovor će biti reguliran po zakonu države Ugovornog tijela ili, ukoliko je ugovorno tijelo Evropska Komisija, po zakonu Evropske Unije dopunjenom relevantnim Belgijskim zakonom/69.1. This contract shall be governed by the law of the country of the contracting authority or, where the contracting authority is the European Commission, by the applicable European Union law complemented where necessary by the law of Belgium.*

FINAL PROVISIONS / ZAVRŠNE ODREDBE

Član 70 /Article 70 – Administrativne sankcije / Administrative sanctions

70.1 *Ne dovodeći u pitanje primjenu ostalih mjera navedenih u ugovoru, sankcija isključenja iz svih ugovora i grantova koje finansira EU može biti primjenjena, nakon kontradiktornog postupka protiv izvođača koji je/ Without prejudice to the application of other remedies laid down in the contract, a sanction of exclusion from all contracts and grants financed by the EU, may be imposed, after an adversarial procedure in line with the applicable Financial Regulation, upon the contractor who, in particular,*

- a) *kriv zbog ozbiljnog kršenja poslovanja, počinio je neregularnosti ili je ozbiljno prekršio svoje ugovorne obaveze. Trajanje isključenja neće prelaziti trajanje koje bude određeno konačnom presudom ili konačnom administrativnom odlukom, ili u odsustvu istih, tri godine; /is guilty of grave professional misconduct, has committed irregularities or has shown significant deficiencies in complying with the main obligations in the performance of the contract or has been circumventing fiscal, social or any other applicable legal obligations, including through the creation of an entity for this purpose. The duration of the exclusion shall not exceed the duration set by final judgement or final administrative decision or, in the absence thereof, three years;*
- b) *kriv zbog pronevjere, korupcije, učesća u kriminalnoj organizaciji, prekršaja vezanih za terorizam, iskorištavanje radne snage djece ili trgovine ljudima. Trajanje isključenja neće prelaziti rok definisane konačnom presudom ili konačnom administrativnom odlukom, ili u odsustvu istih, pet godina./ is guilty of fraud, corruption, participation in a criminal organisation, money laundering, terrorist-related offences, child labour or trafficking in human beings. The duration of the exclusion shall not exceed the duration set by final judgement or final administrative decision or, in the absence thereof, five years.*

70.2. *U situacijama navedenim u članu 70.1, pored ili kao alternativna sankciji isključenja, izvođač se može takođe podvrgavati kaznama koje predstavljaju 2-10% ugovorne cijene./ In the situations mentioned in Article 70.1, in addition or in alternative to the sanction of exclusion, the contractor may also be subject to financial penalties representing 2-10% of the contract price.*

70.3. *Ukoliko Ugovorno tijelo ima pravo da nametne finansijske kazne, on može te finansijske kazne umanjiti od bilo kojih iznosa koje treba platiti Izvođaču ili pozvati se na adekvatnu garanciju/. Where the contracting authority is entitled to impose financial penalties, it may deduct such financial penalties from any sums due to the contractor or call on the appropriate guarantee.*

70.4. *Odluka o nametanju administrativnih sankcija se može objaviti na relevantnoj internet stranici, u kojoj će izričito biti imenovan Izvođač./ The decision to impose administrative*

sanctions may be published on a dedicated internet-site, explicitly naming the contractor.

70.5. Gore pomenute administrativne sankcije mogu se takođe primjeniti na lica koja su članovi administrativnog, upravnog ili nadzornog tijela Izvođača, na lica koja imaju ovlaštenje za predstavljanje, donošenje odluka ili kontrolu vezanu za izvođača, na lica koja su pojedinačno i solidarno odgovorna za realizaciju ugovora i podizvođače. /The above administrative sanctions may be applied to persons who are members of the contractor's administrative, management or supervisory body, to persons authorized to represent, make decisions or control in relation to the contractor, to individuals individually and jointly and individually and responsible for contract execution and subcontractors.

Član 71- Verifikacije, provjere i revizije koje obavljaju tijela Evropske unije / Article 71 - Verifications, checks and audits by European Union bodies/

71.1 Izvođač će dozvoliti Evropskoj Komisiji, Evropskom uredu za borbu protiv pronevjere i Evropskom sudu revizora da verificiraju, provjerom dokumenata ili kopiranjem istih ili putem provjera na licu mjesta, uključujući provjeru dokumentacije (originala ili kopija), realizaciju ugovora. Da bi obavili ove verifikacije i revizije, EU tijela gore pomenuta će imati pravo da obave kompletnu reviziju, po potrebi, na osnovu pratećih dokumenata za račune, računovodstvene dokumentacije i bilo koje druge dokumentacije relevantne za finansiranje projekta. Izvođač će osigurati pristup licu mjesta u svakom razumnom vremenu, prevashodno uredu izvođača, njegovim kompjuterskim podacima, računovodstvenim podacima i svim informacijama potrebnim za obavljanje revizija, uključujući informacije o individualnim plaćama lica uključenih u projekat. Izvođač će osigurati da informacije budu na raspolaganju u momentu revizije i, ukoliko se tako traži, da podaci budu predati u adekvatnom formatu. Ove inspekcije mogu trajati do 7 godina nakon finalnog plaćanja. /The contractor will allow the European Commission, the European Anti-Fraud Office and the European Court of Auditors to verify, by examining the documents and to make copies thereof or by means of on-the-spot checks, including checks of documents (original or copies), the implementation of the contract. In order to carry out these verifications and audits, the EU bodies mentioned above shall be allowed to conduct a full audit, if necessary, on the basis of supporting documents for the accounts, accounting documents and any other document relevant to the financing of the project. The contractor shall ensure that on-the-spot accesses is available at all reasonable times, notably at the contractor's offices, to its computer data, to its accounting data and to all the information needed to carry out the audits, including information on individual salaries of persons involved in the project. The contractor shall ensure that the information is readily available at the moment of the audit and, if so requested, that data be handed over in an appropriate form. These inspections may take place up to 7 years after the final payment.

71.2 Pored toga, Izvođač će dozvoliti Evropskom sudu za borbu protiv pronevjere da obavlja provjere i verifikaciju na licu mjesta u skladu sa procedurama navedenim u legislativi Evropske Unije za zaštitu finansijskih interesa Evropske Unije od pronevjere i drugih neregularnosti. /Furthermore, the contractor will allow the European Anti-Fraud Office to carry out checks and verification on the spot in accordance with the procedures set out in the European Union legislation for the protection of the financial interests of the European Union against fraud and other irregularities.

71.3 Stoga, Izvođač se obavezuje da će omogućiti adekvatan pristup za osoblje i agente Evropske Komisije, Evropskog ureda za borbu protiv pronevjere i Evropskog suda revizora mjestima i lokacijama na kojima se ugovor realizovao, uključujući svoj informativni sistem, kao i svim dokumentima i bazama podataka vezanim za tehnički i finansijski menadžment projekta i da će preduzeti korake kako bi omogućio i olakšao njihov rad. Pristup za agente Evropske Komisije,

Evropske kancelarije za borbu protiv pronevjere i Evropskog suda revizora za obavljanje revizija, provjera i verifikacije će se jednako primjenjivati, i po istim uslovima i u skladu sa istim pravilima na sve one koji su navedeni u ovom članu, na bilo koje podizvođače ili drugo lice koje ima koristi od EU budžeta / EDF sredstava./ To this end, the contractor undertakes to give appropriate access to staff or agents of the European Commission, of the European Anti-Fraud Office and of the European Court of Auditors to the sites and locations at which the contract is carried out, including its information systems, as well as all documents and databases concerning the technical and financial management of the project and to take all steps to facilitate their work. Access given to agents of the European Commission, European Anti-Fraud Office and the European Court of Auditors shall be on the basis of confidentiality with respect to third parties, without prejudice to the obligations of public law to which they are subject. Documents must be easily accessible and filed so as to facilitate their examination and the contractor must inform the contracting authority of their precise location.

71.4 Izvođač garantuje da će se prava Evropske Komisije, Evropske kancelarije za borbu protiv pronevjere i Evropskog suda revizora da obavljaju reviziju, provjere i verifikaciju jednako primjenjivati, po istim uslovima i u skladu sa istim pravilima kao i ona navedena u ovom članu, na bilo kojeg podizvođača ili bilo koje drugo lice koje ima koristi iz EU budžeta / EDF sredstava. /The contractor guarantees that the rights of the European Commission, of the European Anti-Fraud Office and of the European Court of Auditors to carry out audits, checks and verification will be equally applicable, under the same conditions and according to the same rules as those set out in this Article, to any sub-contractor or any other party benefiting from EU budget/EDF funds.

71.5 Nepridržavanje obaveza iz člana 71.1 do 71.4 predstavlja slučaj ozbiljnog kršenja ugovora. / Failure to comply with the obligations set forth in Article 71.1 to 71.4 constitutes a case of serious breach of contract.

Article 72 - Data protection

Član 72 – Zaštita podataka

72.1. Svi lični podaci uključeni u ugovor obradiće se u skladu sa Uredbom (EZ) br. 45/2001 o zaštiti pojedinaca u pogledu obrade ličnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju tih podataka. Podaci će se obrađivati isključivo u svrhu izvršenja, upravljanja i praćenja ugovora od strane ugovornog organa, ne dovodeći u pitanje mogući prenos organima zaduženim za praćenje ili inspekciju u skladu sa pravom EU./ Any personal data included in the contract shall be processed pursuant to Regulation (EC) No 45/2001 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data by the Community institutions and bodies and on the free movement of such data. The data shall be processed solely for the purposes of the performance, management and monitoring of the contract by the contracting authority without prejudice to possible transmission to the bodies charged with monitoring or inspection in application of EU law.

Izvođač ima pravo pristupa svojim ličnim podacima i da ispravi sve te podatke. Ako izvođač ima bilo kakvih pitanja u vezi sa obradom njegovih / njenih ličnih podataka, on će ih uputiti naručiocu. Izvođač u svakom trenutku ima pravo da se obrati Evropskom nadzorniku za zaštitu podataka./The contractor shall have the right to access his/her personal data and to rectify any such data. Should the contractor have any queries concerning the processing of his/her personal data, s/he shall address them to the contracting authority. The contractor shall have right of recourse at any time to the European Data Protection Supervisor.

72.2. Kada ugovor zahtijeva obradu ličnih podataka, izvođač može djelovati samo pod nadzorom kontrolora podataka, posebno u pogledu svrhe obrade, kategorija podataka koje se mogu obrađivati, primalaca podataka i sredstava koje nosilac podataka može ostvariti svoja prava. /Where the contract requires processing personal data, the contractor may act only under the supervision of the data controller, in particular with regard to the purposes of processing, the categories of data which may be processed, the recipients of the data, and the means by which the data subject may exercise his/her rights.

72.3. Podaci su povjerljivi u smislu Uredbe (EZ) br. 45/2001 Evropskog parlamenta i Saveta o zaštiti pojedinaca u pogledu obrade ličnih podataka od strane institucija i tela Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka podataka. Izvođač će ograničiti pristup podacima osoblju koje je strogo potrebno za izvršavanje, upravljanje i nadgledanje ugovora. /The data shall be confidential within the meaning of Regulation (EC) No 45/2001 of the European Parliament and of the Council on the protection of individuals with regard to the processing of personal data by Community institutions and bodies and on the free movement of such data. The contractor shall limit access to the data to staff strictly needed to perform, manage and monitor the contract.

72.4. Izvođač se obavezuje da će usvojiti tehničke i organizacione mere bezbednosti radi rešavanja rizika koji su svojstveni obradi i prirode ličnih podataka u pitanju kako bi: /The contractor undertakes to adopt technical and organisational security measures to address the risks inherent in processing and the nature of the personal data concerned in order to:

- a) **sprečiti bilo koje neovlašćeno lice u pristupu računarskim sistemima koji obrađuju lične podatke, a posebno:** /prevent any unauthorised person from having access to computer systems processing personal data, and especially:
 - aa) **neovlašćeno čitanje, kopiranje, izmena ili uklanjanje medijuma za skladištenje** /unauthorised reading, copying, alteration or removal of storage media;
 - ab) **neovlašćeni unos podataka, neovlašćeno otkrivanje, izmena ili brisanje uskladištenih ličnih podataka** /unauthorised data input, unauthorised disclosure, alteration or erasure of stored personal data;
- ac) **neovlašćena lica da koriste sisteme za obradu podataka pomoću objekata za prenos podataka;** /unauthorised persons from using data-processing systems by means of data transmission facilities;
- b) **osigurati da ovlašćeni korisnici sistema za obradu podataka mogu pristupiti samo ličnim podacima na koje se njihovo pravo pristupa odnosi;** /ensure that authorised users of a data-processing system can access only the personal data to which their access right refers;
- c) **evidentira koji su lični podaci saopšteni, kada i kome;** /record which personal data have been communicated, when and to whom;
- d) **osigurati da se lični podaci obrađeni u ime trećih strana mogu obrađivati samo na način koji je propisala ugovorna institucija ili tijelo;** /ensure that personal data processed on behalf of third parties can be processed only in the manner prescribed by the contracting institution or body;
- e) **obezbijediti da se, tokom komunikacije ličnih podataka i transporta medijuma za skladištenje, podaci ne mogu čitati, kopirati ili brisati bez ovlašćenja;** /ensure that, during communication of personal data and transport of storage media, the data cannot be read, copied or erased without authorisation;
- f) **osmisliti svoju organizacionu strukturu na takav način da ispunjava zahtjeve zaštite podataka.** /design its organisational structure in such a way that it meets data protection requirements.

* * *